

ARISTOFAN TREI COMEDII

LYSISTRATA
VIESPILE
BELSVGYL (PLVTOS)

TRADUCERE ÎN VERSURI, INTRODUCERE ȘI NOTE DE
ANDREI CORNEA,

ILUSTRĂȚII DE MIHAIL COȘVLEȚV

e
book

HUMANITAS

Comedia veche, așa cum o cunoaștem în mod precumpănit din piesele preluate ale lui Aristofan (?445..?385 î.Cr.; i se atribuie 44 de comedii, dintre care au ajuns la noi 11), este indisolubil legat de succesele și eșecurile democrației ateniene: are o dimensiune cu dominantă politică și socială, cu referire directă și critică la evenimente, instituții și personalități politice și culturale ale timpului. Ea presupune existența unei extraordinare libertăți de expresie. Încercările unor politicieni (precum Kleon) de a legifera împotriva comediograților lor, inclusiv împotriva lui Aristofan, care-i atacă, vor eșua. Probabil că „cțiunea teatrală comică și tradiția religioasă dionisiacă au contribuit decisiv la menținerea acestei libertăți. Nu întâmplător, după moartea lui Aristofan, în secolul IV, odată cu declinul politic al Atenei, *comedia veche* dispăre. După o tranziție numită convențional *comedia medie*, se naște așa-numita *comedie nouă*, reprezentată mai ales de Menandru. Aceasta e o comedie burgheză de moravuri și de caractere, fără dimensiune politică și cu care chiar și un regim autoritar se poate împăca. Imitată de latinii Plaut și Terențiu, ea va constitui fundamentul pe care, începând cu Renașterea, s-a așezat comedia clasică spaniolă sau franceză... în situații când libertatea de opinie politică și de expresie este aproape exclusivă.

Andrei Cornea s-a născut în 1952. Are o licență în istoria și teoria artei la Academia de Arte Frumoase și un doctorat în „Istorie clasică” la Universitatea din București. A fost muzeograf și cercetător, iar în prezent este profesor la Universitatea din București și editorialist. A tradus din Platon, Aristotel, Plotin și Epicur, a scris studii și eseuri pe teme de artă și de „lozo” e (*Primitivii picturii românești moderne, Forme artistice și mentalități culturale în epoca romano-bizantină, Platon: Filozofie și cenzură, Turnirul khazar, De la Școala din Atena la Școala de la Păltiniș, Când Socrate nu are dreptate, Noul, o veche poveste, Povești impertinente și apocrife, O istorie a neființei în filozofia greacă, Realitatea și umbra, Miracolul: Despre neverosimila făptură a libertății* etc.). Cele mai recente cărți ale sale sunt două romane: *Uimitoarea istorie a lui Șabbatai Mesia* (2015) și *Lanțul de aur* (2017).

ARISTOFAN TREI COMEDII

LYSISTRATA
VIESPILE
BELȘVGVΛ (PLVTOS)

Traducere în versuri, introducere și note de
ANDREI CORNEA

Ilustrații de
MIHAIL COȘULEȚU

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

ARGUMENT

DE CE SĂ-L CITIM PE ARISTOFAN

Am fost întrebat: la ce i-ar servi unui contemporan să citească¹ e și numai cele trei piese de Aristofan pe care i le propun în volumul de față? Întrebarea nu-i fără sens: Aristofan a trăit acum aproximativ două mii patru sute de ani; lumea lui era, sau cel puțin așa ne-o închipuim, complet diferită de a noastră, la începutul secolului XXI. Alte ocupații, alte state, mult mai mici, alte griji, alte bucurii, până la urmă altfel de oameni la el și la noi, nu-i așa? Și atunci de ce i-am acorda bătrânului comediograf mai mult decât o atenție de tip arheologic, și nu i-am prefera în schimb lecturi mai actuale pentru orele libere?

Chiar așa, *altfel de oameni* la el și la noi? Nu tocmai. Eu cred că distanța dintre lumea lui și a noastră e înșelătoare, căci nu sunt altfel oamenii în esența lor acum față de atunci, ci doar ambalajul lor, pentru a spune astfel, s-a schimbat destul, poate până la nerecunoaștere. Da, noi avem avioane, iar grecii vechi doar căruțe, noi avem rachete balistice, iar ei doar săgeți; noi ne conversăm de la mii de kilometri distanță cu telefoane mobile, ei puteau în cel mai bun caz folosi porumbeii căzători, și așa mai departe. Și totuși: telefoanele, calculatoarele, rachetele, bombele, autostrăzile, supermarketurile și toate celelalte artefacte cu care ne înconjurăm sau ne

Împunam nu sunt, așa cum am spus-o, decât ambalajul care împachetează în zilele noastre o permanență. Într-adevăr, s-a desfacem, și ce s-a vezi: regimul sub foile lui colorate omul dintotdeauna, prea puțin diferit de cel din epoca Atenei clasice pe care îl lua în derâdere Aristofan. Nu suntem și noi vanitoși ori invidioși? Au pierit dintre noi demagogii, lăudaroșii și □ecarii? Nu mai există mincinoși, zgârciți, risipitori, s-a dători, neghiobi? Pe de altă parte, distribuția inegală și chiar nedreaptă a averilor e deja istorie? Certurile dintre generații, necazurile vârstei înaintate, problemele sexualității, ale educației tinerilor s-au evaporat? Oare războiul a făcut loc păcii universale, sau bate în continuare la poarta noastră, “e și sub forma terorismului luând vieți frumoase alege și milă? Suntem noi în stare, cu toate mijloacele noastre tehnice, să trăim cu adevărat bine și fericit? Domnesc oare pe lume pacea generală, egalitatea, libertatea, prosperitatea, buna-credință? Întrebări retorice care dau a înțelege, frumoase urmări de îndoială, că omul profund nu s-a schimbat deloc și că dramele lui au rămas tot aceleași de mii de ani. Iar dacă pe alocuri omul moral a înclinat totuși spre bine într-o modestă măsură, faptul a rămas super-cial, astfel încât recăderea în barbarie (ca și pe vremea Războiului Peloponesiac) este oricând posibilă cu o ocazie sau alta. Iar ocaziile, vai, sosesc aproape zilnic.

□Omul nou□ “cțiunea ideologilor secolului XX, a fost frumoasă îndoială un eșec patent, teribil de scump plătit: supus celor mai ingenioase ori sinistre experimente, omul □vechi□ etern, “e a pierit în persoana a zeci de milioane de semeni, “e a rezistat, rămânând însă □vechi□ la bine și la rău și de “nind astfel, “e și prin această rezistență încapătănat și uneori eroic, teritoriul unei esențe umane incontestabile. Totuși unii ar protesta: deși natura umană a rămas cvasi-identică, oare cultura nu se declină la plural, cum observau acum o sută de ani Oswald Spengler și, după el, diverși relativiști culturali postmoderni? Între □faustic□ nostru occidental și □clasic□ elenic ar putea să “e o diferență insurmontabilă la fel ca între două specii de plante înrădăcinate în soluri diferite și trăind sub ceruri diferite. În acest caz, între Lysistrata lui Aristofan și Nora lui Ibsen ori Anna Karenina a lui Tolstoi n-ar exista nici o înrudire. De altfel,

s-ar grăbi unii să adauge, chiar femeia secolului al XIX-lea și cea de astăzi ar “deja două specii distincte, într-atât de diferite sunt culturile în care ele au trăit sau trăiesc.

Lucrurile nu stau totuși deloc așa, iar dovada e faptul că suntem capabili să gustăm în continuare marea literatură clasică din toate timpurile. Astfel, relativismul spenglerian și al celorlalți este, în mare măsură, efectul unei priviri superciale, când nu interesate ideologic sau estetic să atace ideea de unitate și permanența naturii umane.

Așadar, împrejurarea că Sofocle, Homer, Ghilgameș, Biblia, Cervantes, Dante, Shakespeare, Molière, Goethe, Balzac, Tolstoi și toți ceilalți de pe planeta lor continuă să ne stârnească interes, lacrimi și entuziasme după sute sau mii de ani nu-i decât partea luminoasă a datului fundamental că n-au dispărut de pe lume hoții, asasinii, trădătorii, proștorii, că n-au pierit nici vanitoșii, proștii fuduli, îndrăgoștii fără speranță, nici lașii, nici în general viciile, suferințele, pasiunile nebunești, fantezmele absurde, nici nedreptățile și ticăloșile strigătoare la cer, așa cum nici curajul, bunătatea și celelalte virtuți n-au ieșit vreodată din minoritate. Dacă lumea ar deveni sau ar putea deveni numai armonie, bine generalizat, frumusețe fără pat, desăvârșire, dacă omul s-ar reconcilia cu el însuși, lipsindu-se de răutate și de conflicte, așa cum au visat câțiva utopiști, e sigur că acei autori și de fapt toți autorii ar deveni nu numai inutili, ci și de neînțeles, așa cum citim că se întâmplă în romanul lui Aldous Huxley *Minunata lume nouă*. Altfel spus, dacă lemnul strâmb al omenirii vorba lui Kant, s-ar îndrepta sau s-ar îndrepta, marea literatură ar deveni perfect ilizibilă și de neînțeles. Faptul că asta nu se întâmplă, poate, o consolare!

La marile vicii ale omului în general care eternizează clasicul se mai adaugă, în cazul lui Aristofan, și viciile inerente, am zice, regimului politic democratic. Poate pare curios, dar, așa cum “lozo” a politică a început, odată cu Platon și Aristotel, prin critica democrației ateniene, comedia atică a început și a culminat (prin Aristofan) printr-o critică paralelă a aceleiași democrații, desigur în registrul propriu comediei. Iar asta ne-o aduce, comedia, extrem de aproape.

De pildă, suntem oare azi, în democrațiile noastre foarte perfecționate, la adpost de ignoranța „maselor” speculată, ba chiar ațâțată abil de câțiva demagogi (azi îi numim populiști) însetați de putere? Știm bine că nu, din păcate. Atunci, versuri precum cele de mai jos din *Viespile* (în care un personaj încearcă să deschidă ochii tatălui său, „bom din popor”) pare că vorbesc și despre noi, cei de-acum, și regimurile noastre:

Uite-te deci că-n toate-astea, bogat putând să-ți i pe drept,
 Nu știi cum se face că de demagogi ești tras în piept.
 Tu, stăpân pe mulțime de cetățeni ...de la Pont și până-n Lydiá,
 N-ai parte decât de puținul ce acasă duci ...simbria.
 Dar și pe-asta ți-o dau cu picătura, încet, ca pe ulei,
 Doar ca viu să-ți i. Căci te vor sărac. De ce? Ți zic de vrei:
 Vor să-ți cunoști dresorul: numai de te-asmut o dată,
 Ca pe dușman să-l încolțești, tu-i vei și sări la beregat!

*

Trei sunt conflictele etern-umane, dar și cu importante sublinieri politice, în cele trei piese prezentate: conflictul dintre sexe (*Lysistrata*), conflictul dintre generații (*Viespile*), conflictul dintre bogați și săraci (*Belșugul*).

1. *Lysistrata*. S-ar putea spune că azi, problema din *Lysistrata* nu mai e de actualitate: în fond, în Occident femeile nu mai sunt de mult oprimăte, ci au devenit egale cu bărbații, ba chiar ajung tot mai des să conducă țări sau cel puțin să facă politic înaltă. Adevărat, însă de cele mai multe ori (vezi cazul lui Margaret Thatcher, al Angelei Merkel, al Theresei May, al lui Marine Le Pen (spre a nu invoca exemplul tradițional al Ecaterinei a II-a) femeile, atunci când iau locul bărbaților, au tendința să conducă „masculinizându-se”. Promovează adesea o politică dură, uneori chiar conflictuală (să-i întrebăm pe grecii contemporani lui Tzipras ce cred despre Angela Merkel...). Multe tind să devină „mai bărbați” decât bărbații în politică, accentuând, și nu diminuând diviziunile dintre clase și națiuni și neezitând să stârnească războaie, precum cel al Malvinelor. Mode-

lul lor aristofanesc ...dac%e s%l g%sim ...de fapt Praxagora din comedia *Adunarea femeilor*, care le învaț% pe femeile din cetate s% pun% mâna pe putere și s%i subjuge pe b%rbați, așa cum ei le subjugaser% înainte. În *Adunarea femeilor* rolurile sexual-politice ale femeilor și b%rbaților se inverseaz%, dar conșictul persist%. Cât%deosebire faț%de *Lysistrata*, unde greva sexual%a femeilor, la care instig% personajul omonim, urm%ește nu conșictul, nu subjugarea sexului opus, ci pacea și încheierea imediat%a r%zboiului nimicitor dintre cetăț%ile Greciei! Dincolo de conșictul sexelor (cu toate implicațiile sale comice), întrevedem aici o problem%c%reia contemporanii noștri nu i-au g%sit o soluție: exist%un rol speci“c femeilor în politic%? Iar dac%da (și noi așa credem), este el acela de a-i egala, dac%nu a-i întrece pe b%rbați în spirit competițional și chiar agresiv, ori, dimpotriv%, de a-i șpotoliș deturnându-le, “e și cu șmijloace feminineș agresivitatea, promovând pacea și bun%voința între oameni, categorii și cetăț%i? Altfel spus, unde ar trebui s%c%ut%am modelul actual al șpromovării femeiiș...la *Lysistrata*, sau la Praxagora?

2. *Viespile*. Am spus c% în această comedie tema este conșictul dintre generații, dar lucrurile sunt ceva mai complicate. Filokleu e un șpensionarșs%rac, a c%rui unic% ocupație și pl%cere obsesiv%e s% serveasc%drept jurat în tribunalele Atenei contra unei mici retribuții. Ca urmare, se crede șpânul cetăț%ii, îns%e în realitate o biat%unealt%a r%zbun%rilor politice meschine urzite de demagogi. Fiul șau nu-l poate desprinde de acest tip de viaț%umilitor și ridicol decât înlesnindu-i alunecarea în desfrânare și beție. Viciul politic va “astfel înlocuit de viciile private, de care, pân%la un punct, nici “ul șau bogat nu e lipsit cu totul. Între a “corupt din pricina șr%ciei și a “corupt din pricina bogăț%iei mai exist%oare o cale acceptabil%, un mod de a “om liber și cetăț%ean autentic? Iat%o întrebare pe care, cu înfrigurare, ne-o punem și noi azi de atâtea ori, constatând declinul adevr%ratei cetăț%enii și chiar, uneori, degenerarea democrațiilor. Dar e în piesa aceasta și o tem%mult mai general%, ba chiar etern%, “e și dincolo de politic% cum s%ștratezișcu un p%rinte mai vârstnic, ale c%rui ștr%snelișau ajuns întrist%toare și ridicole, ba chiar primejdiouse

pentru el și ceilalți? Oare noi suntem cu mult mai bine echipați decât “ul s%ai, Bdelikleu?”

3. În “ne, *Belșugul*, ultima comedie scris%de Aristofan. De data asta, mai puțin politica se a□%în fundalul ei, cât un dat social și moral etern: de ce oamenii buni sunt adesea s%raci, în timp ce tic%doșii se îmbog%desc f%a% grij%, rareori dând socoteal% pentru hoțiile și jafurile lor? R%spunsul comediei e c% zeul Belșug e orb, “încd% a fost pedepsit de Zeus, dar, minune, iat% c% el poate “vindecat de un alt zeu, Asklepios (Esculap). Zeu contra zeu, bog%ție contra s%racie! Mai simplu și nu mai nerealist în fond decât în fantezmele ideologiilor moderne! Dar poate c%profunzimea comediei acesteia st% în alt% parte: S%racia, speriat% de posibilitatea ca prea mulți oameni cinstiți s% devin% bogați, odat% ce Belșugul își va rec%p%ta vederea, vine în scen% și argumenteaz% c% tocmai ea, s%racia, și nu bog%ția st% la originea tuturor activit%ților folositoare, deoarece omul devine ingenios, harnic, inventator al artelor, științelor și meseriilor utile din pricina nevoilor, și nu a îndestul%rii. Așadar, orbirea Belșugului, departe de a “un r%ai, de fapt e un bine pentru omenire:

Dac% Belșugul, v%zând, egal s-ar da pe sine-n parte,
 Nimeni la voi nici științe n-ar mai practica, nici arte.
 Or, astea dou% duse, cine-ar mai vrea “erar
 S% “e, s% navigheze, s% coas%, s-ajung% el rotar,
 Panto“ s% fac%, ori c% r%amizi, s% t% b%ceasc% piei,
 S% spele, s% are glia, s% secere rodul Demetrei,
 De cu puțin-ar “a tr%a de nimic sinchisit?

Hremil, personajul care vrea s%i redea vederea Belșugului, spre a bene“cia, împreună cu prietenii și vecinii lui, de darurile sale, nu se las% defel convins, dar nici nu are argumente. Astfel încât, deși la “nal, în maniera obișnuit% a comediei, toat% lumea danseaz%, bea și se bucur% de Belșugul v%z%tor, nu reușim s% uit%m avertismentul S%raciei: poate c% inegalitatea și in Justiția distribuirii bunurilor au constituit mereu spinul necesar care, împungând și generând resentiment, invidie, ambiție și dorinț%, l-a scos întot-

de-auna pe om din lene și amorteală, înștându-l, la bine și la rău, deasupra unei animalități satisfăcătoare. Trebuie deci să prețuim sarcina, deși altminteri o detestăm?

*

Și în *Belșugul*, ca și în *Lysistrata*, *Viespile* ori în *Norii*, *Pacea* sau *Acharnienii*, după ce ne oferă, în chip comic, niște crase imposibilități, Aristofan ne invită să le gândim ca deșite, mai exact să le vedem pe scenă învinse, cu urmările logice și psihologice care decurg “resc de aici, totul conducând în “nal la dezmățul bahic general. Răspunsul cititorului sau al spectatorului va “râsul, nescut din imposibilul, chiar absurdul, promovate totuși cu metodă, dar cu o aparență de totală spontaneitate. Un frumos exemplu al acestui absurd dezvoltat metodic, ca și când ar “fost ceva natural, este parodia de proces al celor doi câini care se judecă în *Viespile*. Iată pledoaria câinelui-reclamant:

Plângerea mea ascultați, o, judecători,
 Împotriva acestui câine! Căci îți dă “ori
 Ce-a comis față de mine și lătrătoarea ceată
 Fugind într-un ungher, șutit-a o bucată
 De brânză și cu ea-n beznă s-a hrănit □
 .....
 Nu-l iertați că el, egoist “ind cu prisos,
 Dintre câini e omul cel mai mâncăcios!
 Farfuriei dându-i roată, ca de strajă,
 Totu-a înfulecat, brânză și cu coajă

La ce bun să-l mai citim, deci, pe Aristofan? Poate chiar de-asta: ca să râdem de felul în care măestrul poet face să prindă viață pe scenă, metodic și cu o logică *sui generis*, absurdul la care adesea nu dorim să renunțăm cu totul; și pentru ca apoi, în timp ce despachetăm ambalajele civilizatorice, să observăm cu melancolie sursa și obiectul râsului nostru ... eternul lor miez neschimbător: noi înșine.

NOT, INTRODUCŢIV,

Începuturile comediei greceşti clasice ... ale așa-numitei *comedii vechi* ... sunt mai neclare decât cele ale tragediei, cum recunoaște Aristotel în *Poetica*. Oricum, la fel ca tragedia, comedia se naște din cultul dionisiac, mai exact din alaiul vesel numit *kómos* – o ceată de oameni amețiți de vin, care cântau, dansau și strigau vorbe furtive perdea, “îndeghizați în satiri și adesea purtând falusuri. Comedia ca atare, cu personaje și bazată pe o cîștine, se naște în Sicilia și se pare că inventatorul ei a fost poetul Epicharmos, urmat îndeaproape de Phormis. La Atena, comedia ajunge imediat după Războaiele Medice (așadar, mai târziu decât tragedia) și ia un avânt remarcabil prin creațiile unor Magnes, Kratinos și Krates. Nu ni s-au păstrat decât titluri, mici fragmente din comediiile tuturor acestor autori și unele indicații asupra subiectelor. În 423 î.Cr., Kratinos câștigă premiul întâi la scrierea Leneelor cu comedia *Sticla*, în timp ce Aristofan obține tot atunci, spre marea lui dezamăgire, abia premiul al treilea, cu comedia *Norii*.

Comedia veche, așa cum o cunoaștem în mod precumpănit din piesele păstrate ale lui Aristofan, este indisolubil legată de succesele și eșecurile democrației ateniene: are o dimensiune cu dominant politic și social, cu referire directă și critică la evenimente, instituții

și personalități politice și culturale ale timpului. Ea presupune existența unei extraordinare libertăți de expresie. Încercările unor politicieni (precum Kleon) de a legifera împotriva comediograților lor, inclusiv împotriva lui Aristofan, care-i atacă, vor eșua. Probabil că „cțiunea teatral-comică și tradiția religioasă dionisiacă au contribuit decisiv la menținerea acestei libertăți. Nu întâmplător, după moartea lui Aristofan, în secolul IV, odată cu declinul politic al Ateinei, *comedia veche* dispare. După o tranziție numită convențional *comedia medie*, se naște așa-numita *comédie nouă*, reprezentată mai ales de Menandru. Aceasta e o comedie [burgheză] de moravuri și de caractere, fără dimensiune politică și cu care chiar și un regim autoritar se poate împacă. Imitată de latinii Plaut și Terențiu, ea va constitui fundamentul pe care, începând cu Renașterea, s-a așezat comedia clasică spaniolă sau franceză... în situații când libertatea de opinie politică și de expresie este aproape exclusivă.

Ca și tragedia ...pe care adesea, de altfel, o parodiază..., *comedia veche* ateniană era un spectacol complex de poezie, muzică și dans. Unii l-ar putea apropia de opereta modernă... ceea ce, după părerea mea, rămâne discutabil, mai ales datorită dimensiunii religioase a *comediei vechi*, niciodată obnubilată. Oricum, partea muzical-coregrafică a comediei este azi aproape imposibil de resuscitat. Corul, format din 24 de coreuți (întotdeauna bărbați), variază costumații și mascați, uneori divizat în două hemicoruri, juca un rol important. El intra în scenă (*parodos*) după un prolog și apoi cânta și dansa, ori dialoga cu personajele. Interesant este și o parte intermediară... un fel de antract ... numit *parabasis*, în care corul (lăsând deoparte costumele și măștile) se adresează publicului în numele autorului. Un moment de apogeu era așa-numitul *agón* (competiție), în care două personaje țineau discursuri antitetice, precum avocații la tribunal. După o conciliere generală, comedia se termina în mod canonic prin ieșirea din scenă a corului (*exodos*), care forma un alai plin de exuberanță babilonică.

*

Despre viața lui Aristofan ...singurul autor al *comediei vechi* din a cărei operă s-au păstrat mai multe piese întregi ...nu se știe multe.

S-a nșcut la 445 î.Cr. din pșinți atenieni, în dema Kydathenaion, și a murit prin 385 î.Cr. I se atribuie patruzeci și patru de comedii, dintre care au ajuns la noi unsprezece. În ordinea cronologică prezentării lor, acestea sunt: *Acharnienii* (425), *Cavalerii* (424, prima piesă prezentată de Aristofan în nume propriu, vezi *Viespile*, vv. 1018..1020), *Norii* (423), *Viespile* (422), *Pacea* (421), *Pășările* (414), *Lysistrata* (411), *Tesmoforitele* (*Femeile la sărbătoarea Tesmofoțiilor*) (411), *Broaștele* (405), *Adunarea femeilor* (392), *Plutos* (*Belșugul*) (388).

Despre teatrul lui Aristofan s-a scris ...evident ...enorm și nu-mi propun nici s%reiau analiza, nici s%rezum analizele altora. M%limitez la câteva observații punctuale:

... Cu excepția ultimelor două comedii, toate celelalte au fost scrise și prezentate în timpul R%zboiului Peloponesiac. Ura față de r%zboi -i față de partizanii lui domin%așadar, deloc întâmplător, teatrul lui Aristofan. Paradoxal, deși râdeau la comediiile acestuia, atenienii au continuat r%zboiul până la înfrângerea " nal%a Atenei de către Sparta. Poate c%supremul manifest paci" st (și totodată feminist) al poetului e reprezentat de *Lysistrata*.

– S-a spus adesea c% Aristofan a fost un conservator, elogiind □bunel vremuri de alt%dat□ Parțial e adev%rat, dar nu f%r%rezerve. În ce privește con□ictul dintre generații, dac% în *Norii* ia partea b%rănilor împotriva tinerilor, în *Viespile* lucrurile stau diferit, f%r%a se putea vorbi de partizanat unilateral. Critica sa din *Norii* la adresa lui Socrate, v%zut ca arhiso" st care contribuie la distrugerea eticii tradiționale, le-a p%r%ut multor interpreți moderni nedreapt%și excesiv%, dar nu-i lipsit% de un sâmbure de adev%r. Ea re□ect% probabil felul în care Socrate fusese perceput în tinerețe de conservatori, așa cum Platon îl pune pe acesta s%recunoasc% în *Apologia*, 19 c..d. Iar în *Lysistrata* Aristofan e un revoluționar, susținând cu căldur% inteligența și e" cienza femeilor, ținute de b%rbații greci departe de treburile publice în chip injust și în detrimentul binelui public.

... Aristofan str%ducește adesea printr-o fantezie uimitoare: cea mai cunoscut% din acest punct de vedere, este comedia *Pășările*, dar *Belșugul* este -i el un exemplu minunat. Imaginația lui Aristofan e adesea utopic%, precum în aceste două piese, dar situații social-politice

complet neobișnuite sunt prezente și în *Lysistrata*, în *Adunarea femeilor* sau în *Acharnienii*. Multe dintre comedii sunt populate nu numai de oameni, ci și de zei (Dionysos, Hermes), de animale (broaște, păsări, câini), de fenomene naturale (norii) ori de abstracțiuni personificate (Pacea, Poporul, Belșugul, Sărbătorile). N-avem nici un motiv să credem că mitul androgenului, pe care Platon, în *Banchetul*, i-l atribuie poetului comic, i-ar aparține în realitate (deși nu putem nici exclude această ipoteză); dar pastișa platoniciană caracterizează bine talentul lui Aristofan.

...Ca și Homer, Aristofan îi tratează pe zei cu multă dezinvoltură, ba chiar cu sarcasm și dispreț. *Păsările*, *Broaștele* ori *Belșugul* sunt bune exemple. (Probabil că însuși genul comic admitea și chiar pretindea un asemenea tratament, dovadă că poetul nu a fost niciodată acuzat de impietate.) Pe de altă parte, nu o dată simțim și venerația și respectul pentru puterile divine, așa cum ne arată *Lysistrata*. De fapt, religiozitatea greacă antică este foarte diferită de cea ce ne-a obișnuit creștinismul, cel puțin în formele lui culte.

...Limba lui Aristofan copleșește printr-o uimitoare bogăție și plasticitate...plină de proverbe, calambururi (multe intraductibile), cuvinte neobișnuite, argotice, forme dialectale, cuvinte compuse inventate, parodii ale tragediei (mai ales ale operelor lui Euripide). Lirisul alternează cu invectiva și sarcasmul, iar vivacitatea dialogurilor încântă mereu. Nimic analog nu vom mai întâlni sub raportul complexității și bogăției limbii, cred, până la franceza lui Rabelais și engleza lui Shakespeare. Bineînțeles că Aristofan nu se poate deloc considera obscen, ceea ce pe vremuri i-a indignat pe moralisti. E adevărat că în ultimul timp morală, decreștinată, a renunțat la tabuurile sexuale în literatură, "Im etc., unde exprimarea a devenit mult mai puțin cenzurată. Doar că noi, postmodernii, în aceste cazuri nu reușim de obicei decât să fim triviali sau grosolani; Aristofan avea grația rească a spiritului unui popor convins că sexualitatea e un dar divin. De asemenea, se cuvine remarca bogăția ritmică și prozodică a comedii lui Aristofan, care, în cazul corurilor, presupuneau și cântec.

*

O traducere a lui Aristofan e un pariu care nu poate “ pe deplin câștigat. Sperând totuși s%nu-l pierd complet, am adoptat urm%toarele principii:

...M-am ferit de o traducere literal%și exact%, preferând o echivalare aproximativ%. Am dorit mai presus de orice s%l fac pe cititor s%râd%și, în general, s%se distreze ...c%ci citește comedie ..., și nu neap%rat s%l instruiesc în leg%tur%cu realit%țile lumii și teatrului antice.

...De aceea, am tradus în versuri (moderne, cu rim%), și nu în acel fel de proz%dispus%pe rânduri scurte, adoptat%de alți traduc%tori ai poetului comic. Desigur, versurile mele n-au nici o leg%tur%cu prozodia antic%, dar, cel puțin, cred c%dau dialogului mai mult%viaț%și □uent%, iar pasajelor corale, mai mult%muzicalitate.

...Textul lui Aristofan este înțesat de referințe la realit%ți concrete și locale ...obiecte, obiceiuri, date istorice, feluri de mâncare, nume de persoane ..., unele pe care nici nu le înțelegem bine. Se adaug%jocurile de cuvinte și proverbele speci“ ce, ori parodiile dup%tragedii, de multe ori pierdute, care erau menite s%stârneasc%râsul, dar care nou%nu ne spun mai nimic. A traduce □arheologic□mi s-a p%rut greoi, necesitând o mulțime de note de subsol și mai ales v%duvindu-l pe cititor de pl%cerea lecturii. Așa încât, acolo unde am putut, am încercat s%simpli“ c textul grecesc, de exemplu s%elimin anumii termeni speci“ ci, punând în locul lor expresii generice, sau s%înlocuiesc un nume de persoan%cu numele ocupației respectivului ins. De asemenea, am încercat s%ofer unele echivalente românești pentru proverbele grecești. Nu dau decât patru exemple dintre foarte multele posibile:

În *Lysistrata* (vv. 652..654), Corul femeilor spune ...în traducerea exact%, □arheologic%□ a lui Alexandru Miran (Ed. Vitruviu, București, 2010): □Hei, nu mai aveți glas s%bomb%niți? Însp%zea! Dac% m% săcâi am s%-ți trag în falc% una cu cothurnul meu nearg%sit (*apsékto to kothórno*)□ Eu traduc: □Ce? Tot mai cârtești? Nu-mi mai spori mie ofu□ / C%-ți mut falca, de ț-i-oi trosni una cu pantofu□□

În *Viespile* (v. 1172), voind s%exprime o incompatibilitate între b%trân și hainele elegante pe care acesta le îmbrac%, Aristofan spune:

□Ca usturoiul pe ran%□ Eu am preferat o zical%mai familiar%în românește, cu același sens: □Ca șaua pe vac%, z%ai, țoalele-i stau!□

În *Belșugul* (v. 1002) un personaj spune un proverb: □Pe timpuri, și milesienii erau viteji!□ cu sensul: lumea s-a schimbat. L-am redat prin □Pe timpuri și bunica era fat%□

Tot în *Belșugul* (v. 1146), Hermes îi spune lui Karion: □Deși ai cucerit Fyle, nu te mânia pe trecut.□Dând explicația acestui proverb în not%, am preferat s%redau sensul lui, pentru a permite o lectur% cursiv% □Deși la bine ajuns acu□ pe trecut nu “mâniat!□

...Am redat f%eufemisme sau puncte de suspensie obscenit%ile textului aristofanesc, spre deosebire de felul cum au procedat diferite traduceri precedente, care recurg la pudibonderii nepotrivite.

...În *Lysistrata*, Lampito și solii spartani vorbesc în dialectul doric. Am încercat s%ofer un echivalent prin utilizarea ardelenismelor.

...Am tratat cu dezinvoltur%numele proprii, inclusiv numele zeilor, folosind forme diferite, uneori chiar echivalentele latinești (Esculap, Diana) în locul celor grecești (Asklepios, respectiv Artemis, ori Artemida). Am utilizat o transliterație *sui generis* a numelor proprii ...cu *k* pentru redarea lui *kappa*, dar cu *f* pentru redarea lui *phi*.

...Numerotarea versurilor, preluat%din ediția cu textul original pe care am folosit-o, corespunde numai aproximativ textului românesc. Am p%strat-o totuși, pentru a înlesni reg%șirea unui pasaj.

...Indicațiile regizorale, în paranteze și în cursive, îmi aparțin. De asemenea, îmi aparține împ%țirea textului în scene.

...Am ad%ugat la “nal un minimum de note “lologice, evitând pe cât posibil s%încarc textul pieselor cu indici.

...O versiune integral%a teatrului lui Aristofan în românește nu există% *Lysistrata* a mai fost tradus%în limba română%...așa cum am menționat ...de Alexandru Miran (*Aristofan – Trei comedii utopice*, Ed. Vitruviu, București, 2010). De asemenea, P. Mușoiu a tradus-o, în 1916, din francez% șt. Bezdechi a tradus *Belșugul* (*Aristofan – Plutus*, Ed. Cartea Româneasc%, Sibiu, 1944). *Viespile* ...pe cât știu ...n-a mai fost tradus%niciodat%

...Am utilizat textul grecesc în ediția N.G. Wilson, *Aristophanis Fabulae*, Oxford University Press, 2007.

LYSISTRATA

PERSONAJELE

LYSISTRATA, cetățean din Atena

KALONIKA, vecina și prietena ei

MYRRINA, altă prietenă a Lysistratei

LAMPITO, cetățean din Sparta

STRATYLIDA, KRITALLA, ALTE FEMEI din Atena, formând corul
femeilor

KINESIAS, cetățean atenian, bărbatul Myrrinei

COPILUL lui Kinesias și al Myrrinei

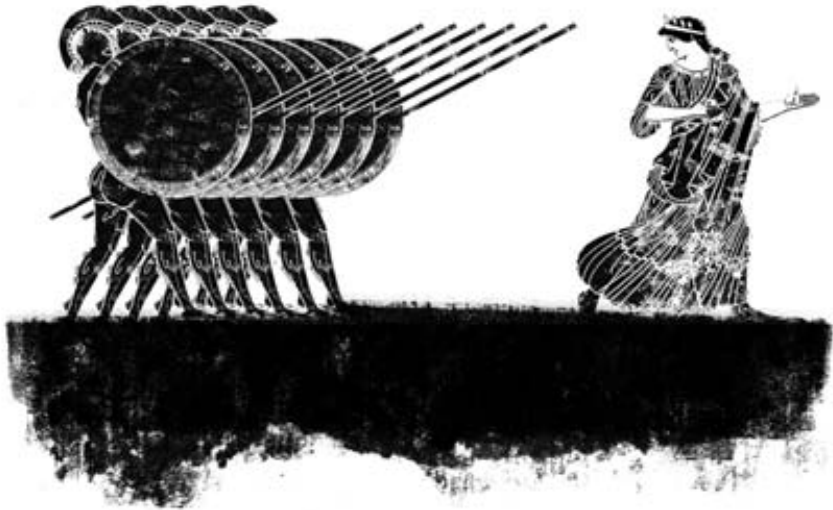
MAGISTRATUL ATENIAN

STRYMODOR, DRAKES, ALȚI BĂTRÂNI ATENIENI, formând corul
bătrânilor atenieni

SPARTANUL

ATENIANUL

Polițiști, băbați, femei, zei și zeițe

SCENA 1

(Foarte devreme, înainte de ivirea zorilor, lângă casa Lysistratei.)

LYSISTRATA (*se învârtte agitată*) Sigur, de le-ai “ chemat la toate chiolhanele, ori la praznicul lui Pan, ori la orgiile Afroditei din Koliada, deloc nu te-ai “ putut strecura de mulțimea femeilor care bat din timpan; da□acuma nu-i aici nici una□ în afar% de una, vecina mea, iat-o! (*Intră Kalonika.*) Bun%, Kaloniko!

KALONIKA Te pup, Lysistrato! Ce te tot fr%amânți? Nu te mai bosum□a, fat%, c%la sprâncene-ți șade r%ai de te-ncrunți!

10 LYSISTRATA Vai, Kaloniko, su□etel m%doare, z%ai, și din cauza noastră, a femeilor, mâniaoas%-s foc c%, uite, ne zic b%abații c%suntem date dracului, când de fapt□

KALONIKA P%ă și suntem, chiar așa!

LYSISTRATA □ Da, da□numai ce li se spune femeilor s%vin% în șt loc, ca s%ne sf%tuim despre o chestie deloc puțințic%și, iat%, ele dorm și nu vin!

KALONIKA Ei, drag%, o s%vin% ele îndat%! Dar ca femeia s%plece devreme de-acas%-un chin: una se-ostenește ca s%fac%pe placul soțului la mas%, alta trezește slujnica, alta culc%pruncul, alta-ı spal%ud%tura, alta-i d%papa cu-nghițitura□

- LYSISTRATA Au totuși și alte daraveri, decât astea mai însemnate□ 20
- KALONIKA Ce-i atunci, drag% Lysistrata, pentru ce ne chemi pe noi, femeile, de cu noapte? Care-i chestia aia?□ De ce m%rime-i?
- LYSISTRATA E mare.
- KALONIKA Cumva și□ groas%?
- LYSISTRATA Groas%, pe Zeus, da!
- KALONIKA Și atunci cum naiba de nu vin așa?
- LYSISTRATA Nu-i ce crezi. Altminteri, ar sosi într-o veselie! Îns% chestia eu am descoperit-o și am sucit-o încoace și-ncolo, în nopțile mele de insomnie.
- KALONIKA Cam priz%rit% chestia ca m%rime, de-i sucit%-ncoace și-ncolo!
- LYSISTRATA Priz%rit%? Așa-i de priz%rit%, c%□ mântuirea Eladei st% pe noi, pe femei, în întregime! 30
- KALONIKA Mântuirea Eladei pe femei? Aoleu, pe ceva de puțin preț se ține!
- LYSISTRATA Zic așadar c% soarta cet%ții at%rn%de noi, ori ...de nu ne ascult%...s%nu mai “ e nici spartani□
- KALONIKA Ce binecuvântare! S%nu mai “ e nici spartani, pe Zeus!
- LYSISTRATA □și beoțienii or pieri cu toții□
- KALONIKA Nu chiar de orice soi. Pe țiparii de Beoția: las%-ni-i la noi!
- LYSISTRATA Despre Atena n-o s%adaug r%at%ți de acest fel; ghicește tu ce am în mintea mea□ Îns%dac%s-or str%nge femeile aci ...și cele din Beoția, și cele din Peloponez, și noi, împreun%Elada o vom salva! 40
- KALONIKA Dar ce am putea face noi, femeile, drept fapt% aleas%, care ne tot ungem cu toate culorile pe boi, ne g%tim, purt%an fustițe galbene-șofran, panto“ ori de soi și rochii lungi de m%tas%?/
- LYSISTRATA Tocmai: s% v-așteptați ca astea s-aduc mântuirea într-o bun% zi ...fustițele-culoarea-șofranului, și parfumurile marf%, și panto“ orii, și rujul, și bluzițele str%vezii□
- KALONIKA Oare în ce fel? Zi!
- LYSISTRATA □ astfel încât nici un b%rbat de-acum s%nu mai arunce lancea într-al s%u dușman□ 50

KALONIKA S“ nte zeițe, o s%mi vopsesc și eu fustița-n galben-șofran!

LYSISTRATA □ nici scutul s%l mai ia□

KALONIKA O s%mbac rochia cea lung%!

LYSISTRATA □ nici sabia.

KALONIKA Panto“ îmi iau, pe bune!

LYSISTRATA Deci, n-ar “ trebuit s%dea zor s%“ e aici deja femeile toate, ia spune?

KALONIKA Ba bine c%nu, ci trebuia ca de mult s%“ sosit în zbor!

LYSISTRATA O s%vezi tu bine c%-s ateniene-adev%rate, adic%-ntârzie în toate, și cu spor; iar dintre cele de la malul m%rii și din Salamina nu-i de faț%una□

60 KALONIKA Totuși știu c%astea s-au suit de dimineaț%pe-arm%sarilor c%dare□ apoi cu barcazul, pe mare!°

LYSISTRATA Și n-au sosit nici aharniencele pe care, primele, m%așteptam s%le v%d deșteptate□

KALONIKA Ei, nevasta lui Teagenes, venind încoace, paharul nu vru s%l uite-n spate!□ Ei, dar uite-le, vin câteva femei□ Și iar%și, un alt grup! Alo, hei! (*Le face semne.*) Tu de unde-mi ești?

LYSISTRATA Astea sunt din c%tunul B%șinești.² (*Nou-venitele umplu brusc scena.*)

KALONIKA (*ținându-se de nas*) Uuuh, și-au dat drumul!

SCENA 2

(*Intră mai multe femei și Myrrina, îmbrăcată elegant.*)

MYRRINA M-ai așteptat, drag%Lysistrato? Ce zici?

70 LYSISTRATA Nu pot s%te laud, Myrrina, c%abia acum ești aici, deși e vorba de un lucru cu-atâta însemn%tate!

MYRRINA Mi-am g%sit pe întuneric cing%torica anevoie□ Dar vorbește pentru cele de faț%, de-i nevoie! De ce taci, iubito?

LYSISTRATA S%mai aștept%am puțin ca s%soseasc%și femeile din Beoția și cele din Peloponez.

MYRRINA Ei da, acum îmi plăci! A, uite-o! Vine și Lampító!

SCENA 3
(Intră Lampito.)

LYSISTRATA Te pup, drag% Lampito din Sparta! O, ce frumusețe-mi ești, scumpete! Și la trup ce zdrav%an% (O pipăie.) Ai și ditamai mușchii, c%un taur ai putea sugușa!

80

LAMPITO No, c%crez și io așa! Dar%fac ghimnastic%și s% de mi-ajung cu picioarele în buci!³

LYSISTRATA Și ce ale naibii balcoane ai!

LAMPITO No hai, c%parc% s o juninc% la altar, așa m%cercați!

LYSISTRATA Da%țuca aia de unde-i?

LAMPITO No, c% starostina beoțienelor iaste juna. O sosât cu minie-acuma.

LYSISTRATA (o pipăie pe beoțiancă pe burtă) Bine, bine, da%aveți șes frumos în Beoția!⁴

KALONIKA (i se uită sub rochie) Uau, și pe la %oricic%e plivit%grijuliu!

LYSISTRATA Și copila cealalt% cine-i? C%eu nu știi.

90

LAMPITO No, c%fain%i, așa zâc, deși-i d% la Corint, ca alde %lea% d%le știm noi feleșagu%

KALONIKA Fain%, se v%dește de pe-aicea... de tot dragu% (O pipăie pe sâni.)

LAMPITO Da%armia asta, a f%ameilor, cine-o strâgat-o?

LYSISTRATA Eu.

LAMPITO No, ci zî care-i baiu% d%l ai cu noi!

KALONIKA (spre Lysistrata) Chiar așa, fat%

MYRRINA Da, zi-ne care-i treaba aia lat%

Oricare-i!

LYSISTRATA O s%vorbesc îndat%; dar înainte de a vorbi v%mai cer un %eac.

MYRRINA Orice poștești îți fac pe plac.

LYSISTRATA Oare nu duceți voi dorul taților copiilor voștri, plecați la r%zboi? Știi c%aveți toate câte un b%abat plecat: al meu, bietul, care lipsește de cinci luni, îl p%zește în Tracia pe vândutul de Eukrat.

100

KALONIKA Al meu e de șapte luni întregi la Pylos.

LAMPITO Iar omu□meu, chiar d% o eși oareșcând din reghîment, luând a lui pav%z%, dispere iar, c% nimenea nu poa□la chip s%-l mai vaz%.

LYSISTRATA Iar la noi încalte, nici f%râm%de ibovnic n-a mai r%mas pe loc! Și de când milesienii ne-au tr%dat, n-am mai v%zut deloc nici m%car o scul%din alea de piele, lungi de opt degete, pentru v%dane, din Milet aduse, și care s% ne vin% într-ajutor ...vai de mama lui de ajutor! Atunci oare ați vrea s%opriți r%zboiul laolalt%
110 cu mine, de-aș a□a vreun mijlóc?

MYRRINA O, da, fat%! Chiar de-ar “ s%mi pun gaj mantia asta “ țoa-s%□ (aparte) și-n aceeași zi banii s%mi-i beau!

KALONIKA Eu m-aș l%sa t%iat% în dou% ca un pește pr%jit, dând o jumate din mine-ndat%!

LAMPITO No, c%io m-aș aburca p%an%sus d%t%t, p%culme la Taig%t, numa□ca pacea s-o v%z mai binie!

LYSISTRATA O s% v% vorbesc; nu trebuie ca planul s% stea ascuns înd%r%t. Dragi femei, dac%ni-i vrerea a-i sili pe b%rbați s%încheie
120 o pace, trebuie s%ne ținem departe de□

KALONIKA De ce? L%amurește!

LYSISTRATA Dar o veți face?

KALONIKA O vom face, de-ar “ și s%murim!

SCENA 4

(*Fac toate cerc în jurul Lysistratei, care le spune ca un fel de secret, cu voce joasă, în șoaptă.*)

LYSISTRATA Trebuie s% ne ținem departe de□ m%rdular! (*Femeile sunt șocate și se trag îndărăt, dau să plece.*) De ce v%-ntoarceți? Încotro fugiți? Alo, voi acestea! De ce v%lipiți buzele, cl%tinați din cap și v%posomorâți? De ce v%curg lacrimile? Veți face-o, sau n-o veți face? De ce întârziati cu r%spunsul, așadar?

MYRRINA Nu pot s-o fac□ S%mearg%înainte r%zboiul!

130 KALONIKA Nici eu nu pot, pe Zeus, ci s%mearg%înainte r%zboiul!

LYSISTRATA Spui asta tu, pește pr%jit? Abia ziseși c%ți-ai t%a din tine și jumate!

KALONIKA Altceva, altceva, orice vrei, fã%doar și poate; dac%trebuie, pot s%merg și prin foc. Decât□ (în șoaptă) m%dularul, îns%, mai bine-i orice în loc, c%nimica nu-i ca el, Lysistrato scumpo!

LYSISTRATA (cãtre Myrrina) Și tu?

MYRRINA Da, și eu mai bine merg prin foc!

LYSISTRATA O, neam al nostru femeiesc, ce nu cunoaște limit%în desfãtare! Nu degeaba s-au scris despre noi tragediile, c%ci, vorba-aceea, în afar%de o gaur%și un pântec⁶, de nimica bun nu suntem în stare! (Cãtre Lampito:) Ci, drag%spartano, tu singur%dac%te însoțești cu mine, noi dou%înc%lumea am putea-o mântui. Votear%cu mine, hai!

140

LAMPITO No, c%greu iaste, zãc p%á doi zã, ca s%%culce fãmeile sângure, fã□de m%ãrâng%. Și totuși, s%“ e pace-i musai!

LYSISTRATA O, draga mea, singura femeie adevãrat%ești tu din toate!

KALONIKA (ezitând) Dar dac%ne-am ține cu totul□ de aia departe, adic%de ceea ce tu spui ...de n-ar “ s%“ e! ..., oare s-ar putea încheia din pricina asta o pace?

LYSISTRATA Și înc%ce! Noi vom ședeã în dormitor bine gãtite și cu rochiile strãvezii peste goliciunile plivite bine; bãrbații vor intra în cãduri, poftindu-ne; dac%îns%noi nu-i vom îng%dui, ci de parte îi vom ține, știu c%atunci vor încheia pacea ca mâine.

150

LAMPITO No, și Menélau, numa□te-o v%zã merele Elenii despuiate, c%o și țapat jos sabia.

KALONIKA Bine, dar dac%bãrbații ne vor l%sa de izbeliște?

LYSISTRATA Vom face ce am mai f%cut: scula aia de piele!

KALONIKA Nu, maimuțãrelile alea-s de toat%mila□ Dar dac%ne vor târî cu de-a sila-n dormitor?

160

LYSISTRATA Ag%țați-v%de uși când vin!

KALONIKA Și dac%ne vor lovi?

LYSISTRATA Faceți-i s%aib%chin! C%ci nu-i rost de desfãtare pentru bãrbații care vor silnic amor. Fiți pentru ei o pacoste; cu siguranț%, vor renunța la siluire îndat%. C%ci, dac%cu femeia n-a avut înțelegere fã%nconjor, niciodat%un bãrbat n-a avut pl%cere-n dragoste.

SCENA 5

KALONIKA (*hotărâtă*) Dac% voi dou%, Lysistrata și Lampito, credeți asta, m% al%tur și eu vou% (*Vine și le ia de mâini. Vin și celelalte.*)

170 LAMPITO No, c% noi, f%ameile den Sparta, p% soții noștri s%ncھے pace dreapt% și f%r% d% viclenie i-om îndupleca-n %st fel. Dar% p% norodul atenian cin□l-o-ndupleca s% nu fac% h%h%laie și r%zbel?

LYSISTRATA Desigur, noi înșine vom rânduï lucrurile ce ne privesc pe noi.

LAMPITO Io crez c% d% r%zbel n-or avea saț ai voștri, cât timp au picior, vase și b%net f%r% cap%t p%n a zeei Atana vistierie!

LYSISTRATA Am un plan bun pentru tot ce-o s% “ e: chiar ast%zi vom pune st%pânire pe Akropole, pe cetate. Ne-am înțeles s%nf%ptuiasc% asta femeile mai b%trâne: f%cându-se c% vor s% aduc%zeiței o jertf% ele peste Akropole vor deveni st%pâne, pân% ce noi, celelalte, ne înțelegem cu privire la toate.

180 LAMPITO No, c%ar “ fain asta și iaste fain ce zâci acuma!

LYSISTRATA Atunci de ce, Lampito, n-am jura cât mai repede, pentru ca de lucrurile hot%râte nimenea s%nu se lepede?

LAMPITO No c%i binie, ci zî juruința ce om jura!

LYSISTRATA Așa s% “ e. Unde-i polițista noastră? (*Îi vorbește acesteia, care are arc și scut.*) Încotro te uiți, femeie scit%⁸? Hai, așaz% înaintea noastrăscutul cu scobitura-n sus suit%đ Și careva s%mi dea m%runtaiele jertfei.

KALONIKA Drag% Lysistrata, ce fel de leg%ământ s%ne pui s%zicem vrei?

LYSISTRATA Ce fel? , l pe scut, sfânt, dup% cum într-o pies% a lui Eschil se spune: s%jert“ m pe el niște miei sau purcei.

190 KALONIKA Vai, fato, s%juri pe scut nu se face, c% doar e vorba de pace!

LYSISTRATA Și pe ce s%jur%am?

KALONIKA S%aducem un cal alb de undeva încoace, s%l scopim și jertfa s%i “ e fuduliile□

LYSISTRATA Uff! De unde cal alb?

KALONIKA Atunci pe ce drept semn al p%cii vom jura?

LYSISTRATA (*după ce reflectează puțin*) V%spun eu pe ce: cu gura-n sus s%stea o cup%mare, neagr%și, jert“nd peste ea o amfor%cu vin roșu de Thasos, s%jur%am pe cup% s%nu aib% niciodat% ap% în ea, de ne vom ține de jur%amânt!

LAMPITO Asta iaste fain%juruinț%!

LYSISTRATA S% aduc% cineva din cas% cupa și amfora cu vin de trebuinț%!

KALONIKA (*intră cu încă două femei în casă și se întoarce repede cu vasul și cupa*) Vai, fetelor, câtu-i de mare crama! Oricine s-ar bucura luând de acolo jertfa asta!

200

LYSISTRATA (*organizând ceremonia*) Pune jos cupa! Așa. Luați seama! Și voi țineți-v%de □purcea□ (*Arată spre amforă. Rostește apoi solemn:)* O, Persuasiune, doamn%st%pân%a mea, și tu, sfânt%cup-a iubirii, jertfa primiți-o ș-aveți faț%de femei bun%voinț%!*(Lovește amfora cu un cuțit și vinul curge în cupa așezată dedesubt.)*

KALONIKA O, ce culoare minunat%sângele jertfei are și cum întruna tot stropește!

LAMPITO P%l viteaz al nost□Kastór, no c%i fain% mireasma ce din ea izvor%ște!

LYSISTRATA Dragi femei, îng%duiți-mi s% rostesc leg%amântul cea dintâi.

KALONIKA (*contrariată*) Ba nu, pe Afrodita, afar% doar dac%nu-ți pic%la sorți!

LYSISTRATA Puneți mâna toate pe cup%! Hai, Lampito! Așa! Și una s% repete în numele vostru ceea ce eu voi spune. Iar celelalte jurați la fel și leg%amântul înt%riți!

210

(*Rostește rar și solemn:)* Nu va exista nimeni, nici soț, nici ibovnic□

KALONIKA Nu va exista nimeni, nici soț, nici ibovnic□

LYSISTRATA Care s%vie la mine-n c%dduri□ Hai, zi!

KALONIKA Care s%vie la mine-n c%dduri□ Vai mie! Mi se moaie genunchii, drag% Lysistrata!

LYSISTRATA Cast% îmi voi duce viața-n cas%□

KALONIKA Cast% îmi voi duce viața-n cas%□

LYSISTRATA Cu rochii-culoarea-șofranului, mândru-g%dit%□

KALONIKA Cu rochii-culoarea-șofranului, mândru-g%dit%□

220

LYSISTRATA Pentru ca bărbatului mîndularul sîi se întăreasc%

KALONIKA Pentru ca bărbatului mîndularul sîi se întăreasc%

LYSISTRATA Și nîcîcînd de bunăvoie lui nu-i voi ceda.

KALONIKA Și nîcîcînd de bunăvoie lui nu-i voi ceda.

LYSISTRATA Dar, dac% m% va sili și peste voia-mi va trece□

KALONIKA Dar, dac% m% va sili și peste voia-mi va trece□

LYSISTRATA Îi voi rîspunde rîu și ca de lemn voi “ .

KALONIKA Îi voi rîspunde rîu și ca de lemn voi “ .

LYSISTRATA Conduri în tavan niciodat% n-oi ridica□

230 KALONIKA Conduri în tavan niciodat% n-oi ridica□

LYSISTRATA Și nici pe leoaica n-oi face, ce rage și geme.

KALONIKA Și nici pe leoaica n-oi face, ce rage și geme.

LYSISTRATA Întăring aceste spuse, de aicea eu beau.

KALONIKA Întăring aceste spuse, de aicea eu beau.

LYSISTRATA Iar de-aș încîlca legămîntul, s% aib% cupa doar ap%

KALONIKA Iar de-aș încîlca legămîntul, s% aib% cupa doar ap%

LYSISTRATA Jurați acestea voi, surate?

MYRRINA Jurăm! Jurăm toate!

(*Beau toate, pe rînd, din cupă.*)

LYSISTRATA Iar eu s“ nți-voi jertfa ca bine s% ne “ e.

KALONIKA Toarn% și pe jos o parte, drag%, pentru armonie!

(*Se aud niște strigăte de victorie din depărtare.*)

240 LAMPITO No, oare cine-o strîgat?

LYSISTRATA Ceea ce eu tocmai vesteam s-a-nîmplat: femeile au pus deja stăpînire pe Akropolea Atenei. Ci tu, drag% Lampito, mergi și rînduiește lucrurile la voi, în Sparta, neîntărziat. Pe astea ...pe slujitoare ...las% ni-le drept gaj aici. Iar noi, laolalt% cu celelalte femei, s% mergem și-n Akropole s% ne baricadăm cu drugi de “ er!

KALONIKA Da! hu crezi c% pe dat% băbații o s% dea iama peste femei?

LYSISTRATA Nici c% mi pas% de ei! Pe atătea căte suntem nici cu amenințări nu ne vor sili s% le deschidem acele porți și nici cu foc, afar% doar dac% nu vor face pace cu toții, cum ne-am vorbit.

250

KALONIKA Pe Afrodita, nu, nu vom ceda deloc! Altfel am “ c% păt noi, femeile, renumele de □afuritate□ și □de nebiruit□

INTRAREA CORULUI 1

SCENA 6

(Intră corul bătrânilor, ce cară fel de fel de lemne și ulcioare cu jeratic și încearcă să recucerească Akropolea ocupată de femeile ateniene.)

CORUL BĂTRÂNILOR (*vorbesc alternativ*) — Drákes, haide, p%șește, deși ...știu ...e-un chin,

C%duci pe um%ră ditamai trunchi de m%slin!

„ Într-o viaț%lung% lucruri de necrezut îs ciopor!

Dar cine-ar “ crezut c%femeile, o, Strimodór,

C%ora noi, s%rmanii, le-am dat acas%hran%,

260

Or pune st%pânire pe-statua cea f%r%de prihan%,

Și c%-n a mea Akropole ele-or da acum porunci,

Și m-or ține-afar%pe mine cu z%woare și drugi?

„ F%z%bav% fuga-n cetate s%d%am, Filurg, o, istețe!

Astfel, gr%ndind împrejur mulțime de vreascuri și bețe,

Acelor femei cari fapta scornit-au și au comis mișelia,

Tuturor, și mai ales nevestei lui Lykon, târfa, Rodía,

270

Rugul s%le cl%dim ș-uniți chiar noi s%-i punem foc.

C%ci, pe Demetra, de-s viu, de mine nu-și vor bate joc!

„ C%nici cel dintâi care st%pân se f%cu pe-oraș

N-a plecat f%r-a da seam% ci lakedemónul trufaș,

Armele predându-mi întâi, o-ntinse doar în izmene,

Jegos, cu p%rul vâlvoi, de șase ani nesp%dat, Kleomene!

280

F%r%mil%pe-acel b%rbat l-asediai atunci, pe când

Oștenii-mi dormeau pe la porți câte șaptespe-n rând□

Iar pe femei, de zei și-Euripide urâte pe viaț%/,

S%nu le birui, când v%d la ele s“ dare pe faț%?

De n-ar mai “ trofeul la Maraton în Tetrápole□

„ Hei, tu, din drumu-abrupt ce merge la Akrópole

Mai e puțin! Ci bârnel-om târi și f%r%m%g%r%uș!

290

„ Oh, dar lemnele-astea-mi fac la umeri r%u frecuș!

„ Și totuși, Drake, car%le mereu, hai, repejor!

„ Iar tu, f%ss%nu se sting%acum, o, Strimodor,

Jarul, fãrã s-o știi deloc□ (Drakes arată spre un ulcior de pământ în care ține tăciuni aprinși, dus de Strimodor.)

— Pricep, vrei s%tot su□u-n foc! (Strimodor suflă.)

„ Fuiiii, fuiiii!

„ Aoleu, cât îi fumul de des! (Exclamație generală. Scena se umple de un fum negru.)

„ Vãdeleu, regesc Heraklés! (Corul:)

— M%n%buș%fumul din ulcior, vai, m%mușc%

De ochi, precum c%țeaua turbat%fugit%din cușc%

300 Fãrãșag% cuptorul lui Hefest e-aici, altfel

Nu mi-ar “ -nțepat ochii focul %sta mișel!

„ Zorește spre cetate! Zeița-o-ajut%, la drum! (Strimodor către Lahes rămas în urmă:)

Când o s%ai alt prilej, Lahés, de nu chiar acum?

„ Fuiiiii, fuiiiii! (Toți suflă în foc.)

— Aoleu, ce de fum îi!

„ Deșteptat și viu, slav%zeilor, e %st foc.

— Dac%ntâi bârnela-astea le-aș da jos acum pe loc,

(Cât jaru-i în ulcior), s%nu-mi fac din ele berbec,

Buf!, apoi, în poart%cu el, ca s%m%lase s%trec?

310 „ Și dac%, la porunca-mi, femeile drugii n-or scoate,

Musai e s%dau porții foc și s%le-afum pe toate.

„ Pun jos acuși-acuși povara, stai!

„ Gros e fumul, amar de mine, vai! (Toți:)

— Care m-ajută cu uluca, voi, generalii pap%lapte?° (Drakes dă jos lemnele.)

□ Deja nu mai simt lemnul f%cându-mi r%ni la spate.

„ Ca s%trezești t%ciunii, ulcioare,-ți veni rândul,

Torța aprins% fuguța, d%mi-o iute ca gândul!

(Toți, solemn, cu torțe în mâini:)

M%rit% Victorie, vino-n cetate cu noi, ca de-ndat%

S%biruim aste femei și-a lor îndr%znel%sfruntat%

INTRAREA CORULUI 2

SCENA 7

CORUL FEMEILOR (*apar pe metereze, mult mai numeroase decât bătrânii, cu găleți, stropitori și ulcioare cu apă*) — Mi se pare că văd, femei, un fum scârbos. (*Stratylida:*)

De la o porcărie de foc. Dați fuga mai vartos! 320

Zboară într-acolo, Nikodike, zboară,

Înainte ca Kalike și Kritalla să piară

Arse, din pricina acestor haîne legi

Și-a ucigașilor noștri moșnegi!

„ Teamă mi-e să nu întârzie al meu ajutor! (*Nikodike:*)

Umplut-am de cu noapte din puț acest ulcior

Cu greu: îmbulzealera, zarvă, tărăboi, o, ze!

Îmbrâncean! luai de la serve și sclavii mișei. 330

Pentru surate însă, pe care focul le-a cuprins,

Scos-am apa, și într-ajutor acum le vin întins!

Pe-Akropole sosesc, pe bătrânii fuduli și zbor,

Ce peste-o sută de ocale de lemne car de zor,

De zici că o să năvingă baia; cu jăratec și fum

Amenințând că ticloasele că ele vor “scrum. 340

O, Ateno, de nu le-aș vedea pe ele arse de vii,

Ci cum de război Elada și pe cetățeni i-or mântui!

De dragul lor mă înstăpânii pe-al tău tezaur¹,

De-oraș salvatoareo, zeii cu chivara de-aur!

Te chem să cari apă cu noi, o, Tritoghéneie,

De vreunul le-ar da foc. Ci pe noi ne-ngâduie!

Dar colo ce-i? Ah, băbați de tot nemernici! 350

Căci asta n-ar face-o rădă buni ori rădă cucernici.

(*Bătrânii și femeile se luptă între ei.*)

CORUL BĂTRÂNILOR Neașteptat e că văd: la porți femeile vin roi!

CORUL FEMEILOR Chiar îți părăsem multe? De ce te temi de noi?

Nici a mia noastră parte n-o vezi încă, să știți.

CORUL BĂTRÂNILOR O, Fedriás, s%le-ng%duim zicând atâtea neghiobii?

S%le-ndoim spin%ãrile cu bâta n-ar “ acu mai bine?

CORUL FEMEILOR Jos vedrele s%dãm, pentru ca, de vreunul vine

S%m%-nșface, în cale s%nu-mi stea nimica.

360 CORUL BĂTRÂNILOR De le-ai “ pocnit peste fãci doar atâtica,

N-ar mai “ avut glas, cum p%șit-a Bupalos², pe zeu!

CORUL FEMEILOR Și numai s%loveasc%careva! De paz%s eu! (*O femeie
cãtre un bătrân agresiv, încercând să-l apuce de testicule:*)

M-ocup ca niciodat-o târf%s%te mai ia de bile!

CORUL BĂTRÂNILOR De nu taci, c%ãruntețea ți-o lipsesc de zile!

(*Bătrânul dă să lovească.*)

CORUL FEMEILOR (*Stratylida vorbind despre sine*) Atinge-o tu pe

Stratylida doar în joc□

CORUL BĂTRÂNILOR Ei, ce-mi faci, de-i frâng încheietura la mijlóc?

CORUL FEMEILOR (*mai multe în cor*) Îți dau afar%mațele și tot ce ai
în piept.

CORUL BĂTRÂNILOR Decât Euripide nu exist%poet mai înțelept!

□Ca femeia nu g%sim, zicea, f%ptur-așa nerușinat%□

370 CORUL FEMEILOR Rodippe drag%, vadra cu-ap%s-o urcãm îndat%!

CORUL BĂTRÂNILOR De ce, blestemato, cu-ap%încoace mi te sui?

CORUL FEMEILOR (*Rodippe*) Dar tu, mormânt viu, cu foc? Vrei s%
devii frig%ãui?

CORUL BĂTRÂNILOR Rug am cl%dit s%-ți perpelesc prietenele tale.

CORUL FEMEILOR Și eu, ca rugul s%ți-l sting, îți ies cu ap%n cale.

CORUL BĂTRÂNILOR S%sting vrei focul meu?

CORUL FEMEILOR Ce va “ ți-ar%t acuma eu!

CORUL BĂTRÂNILOR Am n%dejde c%pe tine pe gr%tar te pun!

CORUL FEMEILOR Iar eu ți-oi face baie, numai de-ai s%pun!

CORUL BĂTRÂNILOR Baie, lep%d%tur-a “ rii?

CORUL FEMEILOR Baie, de-aia cum fac mirii.

CORUL BĂTRÂNILOR (*între ei*) Auzi ce-obr%znicie?

CORUL FEMEILOR S-o spun îs liber%și vie!

380 CORUL BĂTRÂNILOR O s%te las eu f%ã□de glas!

CORUL FEMEILOR Jurat din tine nu va mai “ nici pas!

CORUL BĂTRÂNILOR Foc, foc dați-i la cosițe!
 CORUL FEMEILOR (*către copăile cu apă pe care le varsă peste bătrâni*)
 Hai la treab%, cop%aște!
 CORUL BĂTRÂNILOR (*udați și cu focul stins*) Aoleu, necazu-i mare!
 CORUL FEMEILOR Nu cumva ți-era cald tare?
 CORUL BĂTRÂNILOR De unde cald? Ce faci? Nu-te-oprești?
 CORUL FEMEILOR Doar te stropesc, c% poate ai s% crești!
 CORUL BĂTRÂNILOR Tremur, dârdâi, în ape reci m% scald!
 CORUL FEMEILOR Foc n-ai? S%-ți țin%el de cald! (*Femeile se retrag.*)

SCENA 8

(*Intră magistratul.*)

MAGISTRATUL Oare nu s-a v%dit limpede neobr%zarea femeilor,
 când cu zarva cu timpanele și cu praznicele dese în cinstea lui
 Bacchus? Dar cu s%arb%toarea lui Adonis de pe acoperișuri?³ 390
 Cândva eram în Adunare: vorbea acolo Demonstrat tare ...r%au
 moment! ..., zicea s% ridic%am pânzele spre Sicilia; femeia din
 vecini d%a%țuia și striga: □Vai, vai, Adonis!□ Demonstrat zbiera
 dement: □S% recrut%am oșteni din Zakynthos!□ Ea, cherchelit%
 pe acoperiș și lovindu-se în piept, se tânguia: □Adonis, Adonis!□
 Și așa a fost silit s% amuțeasc% de g%d%gia femeilor ... (*aparte*)
 ...demagogul %da furios și blestemat!⁴ Iat% ce fel de nerușin%ari
 au comis ele!

CORUL BĂTRÂNILOR (*vorbește Drakes*) Și ce-ai zice dac%ai a□a și de
 purtarea lor sfruntat% de acum? Ne s“ deaz% cu de toate și pe 400
 deasupra ne-au și turnat ap%n cap, încât acum ne scutur%am șa-
 lele de parc%am “ f%cut pe noi!

MAGISTRATUL Pe Poseidon, și pe drept cuvânt ne batjocoresc!
 Când noi înșine îng%duim femeilor s% fac% numai rele și le
 înv%ț%am s% “ e neobr%zate, ideile astea ale lor dau rod cu toate.
 Uite cum vorbim cu meșterii: □Meștere aurar, zice unul, ai f%cut
 un colier pe care nevast%-mea, pe când dansa seara, l-a stricat:
 i-a ieșit cârligul din l%caș. Acum eu trebuie s% plec din cetate la 410
 Salamina. Tu îns%, dac%ai vreme, du-te pe sear%la nevast%-mea
 în oraș și f% tot ce poți ca s%-i potrivești cârligul în al ei l%caș!□

Altul îi vorbește cizmarului, b^ăiat t^ân^ă și cu m^ădularul m^ăricei:
 □M^ă cizmar, la picioarele neveste-mii bareta sandalei îi roade
 al ei delicat degețel □ Treci pe la prânz și pe ea l^ărg^ăște-o, ca s^ă
 420 “ e mai puțin strâmt □ Și iat^ă ocara pe care am p^ășit-o eu însumi:
 în calitate de magistrat, “ ind nevoie s^ă scot bani din vistierie,
 pentru ca matrozul nostru l^ăs^ăt f^ăr^ăv^ăs^ăl^ăs^ănu “ e, m-am trezit
 alungat de femei dincolo de porți!
 Dar nu-i momentul s^ă dormim! Aduceți r^ăngile, hai, ca s^ă pun
 mâna pe obr^ăznic^ăturile alea! (*Către un slujitor.*) De ce caști gura,
 mizerabile? Unde te zgâiești, f^ăr^ăs^ăți vezi treaba? Te uți după
 o cârcium^ă? Trebuie s^ă punem r^ăngi sub porți ca s^ă le smulgem.
 430 Și eu, împreună cu voi, apuc ranga, s^ă nu “ e degeaba.

SCENA 9

(Intră Lysistrata.)

LYSISTRATA Nu mai folosiți r^ăngile! Sosesc cu bun^ă credinț^ă
 Nu de r^ăngi avem nevoie, ci de minte și chibzuinț^ă
 MAGISTRATUL Adev^ărat, tic^ădoaso?
 Unde-i polițistul? Prinde-o și leag^ă-i mâinile f^ăr^ăpreget!
 LYSISTRATA Pe Artemis, o s^ă plâng^ăvardistu □ ce m^ă va atinge doar
 c-un deget!
 MAGISTRATUL (*către polițist*) Te temi, prostovane? N-o prindeți de
 mijloc și împreună n-oți putea-o ține?
 ALTĂ FEMEIE (*către polițist*) Pe-Atena, doar s^ă pui mâna pe ea, c^ăte
 440 calc pân^ăte ușurezi pe tine!
 MAGISTRATUL □ Pân^ăte ușurezi pe tine □ Unde-i ^ăd^ălt vardist?
 Leag-o pe asta dintâi, “ indc^ăgura-i meliț^ăcât zece!
 LYSISTRATA Atinge-o, și-o s^ăți pui pe f^ăci un prișniț rece!
 MAGISTRATUL Asta ce-a fost? Unde mi-ești, vardist?
 Prinde-o! S^ă nu fug^ă-i a mea vrere!
 ALTĂ FEMEIE Pe-Artemis, de o atingi, p^ărul ț^ă-oi smulge, s^ăți pi de
 durere! (*Polițistul fug^ă.*)
 MAGISTRATUL Vai, nefericitul de mine! M-a l^ăs^ăt polițaiul balt^ă.
 450 Dar nu se poate s^ă “ m înfrânți de femei! (*Fluieră și vin alți polițiști.*)
 Formați linia de b^ătaie! Haide, salt^ă

LYSISTRATA Pe cele dou%zeițe, a□ați c%în%antru avem
 Patru batalioane de dârze și-narmate femei□
 Uite-le, ne vine oastea!

MAGISTRATUL Hai, r%șuciți-le mâinile la spate, legați-le pe astea!

LYSISTRATA (*le îndeamnă la luptă pe femei pe tonul din tragedii. Femeile ies din cetate cu bețe, cratițe, coșuri, fuse și îi pocnesc pe polițiști*) O, surori-de-arme semețe,

O, voi, de fasole-ov%z-și-semințe-precupețe,

O, voi, de trei ori-vânz%doare de-usturoi,

De-pl%cinte-și-de-orice-soi,

Nu trageți, nu p%diți cu spor,

Nu s%riți în b%die într-ajutor?

Nu-i oc%râți laolalt%cu mine,

Nu v%lipsiți voi de rușine?

Hai, ieșiți dintre metereze,

O, voi, femei viteze!

460

(*Polițiștii dau înapoi. Unii fug, alții gem, la pământ, loviți.*)

Opriți-v%! Încetați! Pe morți nu-i dezbr%cați!⁵

MAGISTRATUL Vai mie, ce mai b%taie!

Arcașii mei au f%cut-o de oaie!

LYSISTRATA Da□ce credeai, c%lupti cu niște sclave? N-au și femeile-energie?

MAGISTRATUL Și-nc%ce, (*aparte*) mai ales la tocmeal%n vreo pr%die!

SCENA 10

(*Revin bătrânii uzi și loviți. Femeile rămân prezente.*)

CORUL BĂTRÂNILOR O, magistrat al patriei, multe cuvinte irosit-ai!

Tu cu “ arele cumplite de ce-acum la vorb%stai?

Nu știi c%muierile ne-au tras grozav%sp%dur%,

Deși n-aveam s%pun, iar țoalele ni-s toate-o ud%dur%?

470

CORUL FEMEILOR Nu-i bine s%ridici mâna asupra aproapelui degeaba!

Iar de faci asta, s%ai ochiu-nvinețit e musai treaba.

Totuși eu, una, precum fata cuminte aici aș “ rmas,
 F%r-s%ndurerez pe nimeni, f%r-s% fac un pas,
 De n-aș “ fost z%dr%t%din cuib ca viespile!
 CORUL BĂTRÂNILOR (*vorbesc cu magistratul*) Zeus, dar noi cum s%
 ne descurc%am cu bestiile?
 Faptele astea îng%duinț%n-au. Îns%i bine
 Ca tu s%cercetezi acum cu mine
 480 Ce-au avut în gândul lor femeile alea,
 Când ocupar%sfânta stânc%, unde-i Akropolea.
 Ci întreab%le, nu te l%sa, f%le dojenile toate,
 C%ci a nu iscodi de rușine-i peste poate.

SCENA 11

(*Magistratul se adresează Lysistratei.*)

MAGISTRATUL Mai întâi aceasta, pe Zeus, vreau s%a%u: oare ce ați
 avut în minte când ne-ați închis intrarea în Akropole cu drugi
 de “er?

LYSISTRATA Pentru ca s%p%str%am banii neatinși și s% nu faceți,
 avându-i, r%zbel.

MAGISTRATUL Din cauza banilor ne r%zboim?

LYSISTRATA Toate-s cu banii amestecate. De pild%, ca Peisandros⁶
 și demnitarii s% poat%fura, mereu s-a f%cut t%mb%l%au c% vor
 490 bani. Treaba lor; oricum banii %știa nu-i vor mai lua!

MAGISTRATUL (*tace un moment, apoi reia*) Dar cu banii ce-o s%faceți
 mai apoi?

LYSISTRATA Vrei s%știi? O s%i chivernisim chiar noi.

MAGISTRATUL Voi s%ne chivernisiți toți banii?

LYSISTRATA Ce-i r%au în asta?

Nu vi-i chivernisim acas%n toți anii?

MAGISTRATUL Nu-i tot la fel!

LYSISTRATA Cum nu-i la fel?

MAGISTRATUL Banii %știa-s la r%zboi meniți.

LYSISTRATA De-aia nu vrem s%i folosiți.

MAGISTRATUL Dar cetatea cum vom salva-o f%r%de r%zboi?

LYSISTRATA Ei bine, o s%v%salv%am chiar noi!

MAGISTRATUL Voi?

LYSISTRATA Noi!

MAGISTRATUL E cumplit ce-aud, pe zeii!

LYSISTRATA Vei "salvat, deși nu vrei.

MAGISTRATUL Spui ceva-nfricoșător!

LYSISTRATA Te mâinii, deși-i folositor.

MAGISTRATUL Dar legea se împotrivesc!

LYSISTRATA Ba fapta noastră mântuiește.

500

MAGISTRATUL Chiar de nu simțim nevoia?

LYSISTRATA De-asta înc și mai mult mi-e voia!

MAGISTRATUL Dar de război și pace v pas de când?

LYSISTRATA O s și lămuresc acuși-acuși ce-am în gând.

MAGISTRATUL Ca s nu plângi, fuga, lămurește-mi, hai!

LYSISTRATA (*magistratul dă s-o apuce*) Ascult%deci□ Dar cu mâinile
acas%stai!

MAGISTRATUL S mi le țin e greu, c s de mânie r au turbat.

ALTĂ FEMEIE (*către Lysistrata*) De nu st%locului, o s plâng%el
îndat□

MAGISTRATUL (*către femeia vârstnică*) Piaza%rea, babo, ție îns și tu
s și "i! (*Către Lysistrata:*)

Iar tu, astalalt%, începe, zi!

LYSISTRATA Asta și fac. Noi am îndurat războiul de dinainte al
băbaților și ce-a fost mai devreme, mulțumit%compătării noas-
tre; c%ci nu ne-ați îng%duit s% spunem nici păs, deși deloc nu
ne-a f%cut bucurie. Pricepeam bine ce era cu voi și, de multe ori,
pe când st%team în cas%, v%auzeam cum pl%nuiați ast%neghiobie.
În su□etul nostru era numai durere, dar v%întrebam cu zâm-
betul pe buze: □Oare ce-ați chibzuit în Adunarea poporului s%
se înscrie pe stel%azi va " o pace?□□Ce-ți veni cu asta?□soțul
face. Nu va t%cea atunci soția? Eu, una, am t%cut.

510

ALTĂ FEMEIE N-aș " t%cut eu, una!

MAGISTRATUL O s%gemi, de nu taci acum!

LYSISTRATA Prin urmare, eu am t%cut acolo, în cas%. A□u apoi de
un alt plan înc și mai prost, pus pe mas%. Întreb: □Oare cum de
faței una ca asta, atât de f%rost, b%rbate, pe-Afrodita?□El,

520 uitându-se urât, zice: □De nu-ți vezi de tors și țeșut, o s%te vaiți îndelung! R%zboiul îi al b%rbaților meșteșug! poetul gr%ăt-a.□⁸

MAGISTRATUL Și-i adev%rat, pe Zeus!

LYSISTRATA Cum adev%rat, pr%pditule? Când pl%nuieți r%au, nu v%era îng%duit s% luați o hot%râre însemnat% Pe urm%v%auzeam v%âtându-v% în gura mare, câtu-i ulița de lat% □N-a mai r%amas nici un b%rbat în țar%□□Da, chiar nici unul, pe zei!□Așa c%am-gândit ca, împreun%cu femeile strânse aici, s%nu las Elada s%piar% Pân%când ar trebui s%mai aștept%am, domnii mei? Dac%așadar, când spunem lucruri vrednice veți vrea s%ne ascultați și s%t%ceți și voi, așa cum am t%cut și noi, am putea s%v%facem un mare bine.

MAGISTRATUL Voi, nou%? E o groz%vie ce spui, de neîndurat pentru mine!

LYSISTRATA Ia taci! Acuma eu gr%ăesc.

530 MAGISTRATUL Eu s%tac, și tu, care-ți porți p%rul sub maram%, s%vorbești? Nu, cât tr%ăesc!

LYSISTRATA (*dându-i marama ei din cap*) Dac%asta-i ce ai împotriva mea, poftim de-mi ia marama, leag%ți-o și taci; și mai ia și coșulețul %sta, apoi pune-ți cing%toarea, scarm%nlâna și înfulec%fasole: □R%zboiul îi meșteșugul femeilor□ na!

SCENA 12

CORUL FEMEILOR (*femeile în vârstă reintră în scenă*) Vedrele cu-ap%hai, dragelor, l%sați-le jos,

540 Ca pe rând noi suratelor s%le “ m de folos!

„ Eu niciodat%nu voi obosi s%d%nțuiesc de zor

Și nici, ostenit%, nu voi geme: vai, genunchii m%dor!

Cu fetele merg, m%nțeleg, c%ci au har, curaj, minte,

Vrednicia-i a lor toat%și de cetate și-aduc aminte.

O, înșep%toare ca niște urzici, bunice viteze, (*împreună*)

550 Mâniați-v%, nu v%pleoștiți, p%ziți, “ ț! treze!

Iar dac%dulcele Eros și-a lui mam%, cipriota zeit%,

Ne-ar insu%la în sâni și între coapse dorinț%,

Și dac%apoi b%rbaților le-ar învățoșa-o tare,
Fie ca printre greci s%ni se spun%□de lupt%stric%toare□
MAGISTRATUL Și de f%cut veți face ce?

LYSISTRATA Mai întâi, s%oprim pe oricine e
Pus s%se-nvârt%cu arme, turbat pe bune.

ALTĂ FEMEIE Chiar așa, pe-Afrodita cea ieșit%din spume!

LYSISTRATA Acum se plimb%-n piaț%cu-platoș%ca la bal mascat¹,
Chiar și când cump%a%fasole, ulcele și p%șat.

MAGISTRATUL Dar vitejii așa tre□s%fac% pe toți ai mei zei!

LYSISTRATA E de răs a cump%a hamsii cu pav%za-n cârc%
și-o gorgon%pe fața ei!

560

ALTĂ FEMEIE Eu tocmai v%zui un șef pletos de escadron c%dare,

Vârând în coif terciul cump%rat de la mam□mare!
Un altul ce-și scutura scutul și lancea, un trac,
C%nici Tereus¹¹ nu era chiar așa de drac,
Pe-o preceupeaț%speriind, smochinele-i le-a-nfulecat!

MAGISTRATUL Bine, dar cum veți opri relele descurgând ce-i
încurcat?

LYSISTRATA Cum facem cu un ghem de aț%, când s-ar încurca: îl
lu%am, îl desp%rțim pe sub fus petrecând un cap%a aici, altul colo;
la fel vom descâlci și r%zboiul %sta, de v%-nvoiți: Prin soli pu-
nându-i pe-adversari pe unu-aici, pe altul colo ...numai s%stea
desp%rțiți.

570

MAGISTRATUL Veți opri relele luând ca pild%“ re, gheme și fuse,
femeie f%a% minte?

LYSISTRATA De-aveți chibzuinț%, pe toate le-ați rându-i la “ rele
noastre luând aminte!

MAGISTRATUL Cum așa? Arat%

LYSISTRATA Mai întâi, precum facem cu lâna tuns%pe care-o sp%dam
în ap%rie și smulgem din ea orice murd%rie, ar trebui s%i plesnim
bine cu vergile și s%i desprindem pe netrebnicii care se țin ca
scaii de ea. Și pe cei care-s cu %știa încurcați și de slujbe lipiți
așa, ar trebui s%i lu%am la mân%și s%le descâlcim capetele precum
facem cu “ rele de lân%; apoi s%i țes%dam pe toți cet%șenii, puși
într-un coș mare, f%a%de sfad%, amestecându-i acolo și pe meteci,

580 și pe oricare ...“ e străin, “ e oaspete al vostru, ce-ar aduce foleose
 %stui p%amânt. Iar apoi coloniile toate, câte le avem, s%le deosebim
 ca “ înd niște smocuri de la noi scoase; și aducând smocurile
 încoace s%le punem în adunare și, f%când din ele un singur
 caier mare, s%i țesem din el Poporului mândru veșmânt.

MAGISTRATUL Nu-i cumplit c% femeile □plesnesc cu vergi și fac
 caiere□ când

De r%zboi lor nu le-a p%sat nicicând?

LYSISTRATA Ba da, de mai mult de dou%ori ne-a p%sat!

Mai întâi n%scut-am copilul, apoi l-am trimis soldat.

590 MAGISTRATUL Taci, nu-mi spune lucruri rele-n faț%!

LYSISTRATA Apoi în junețe, când e s%ne bucur%am de viaț%.

Singure dormim, c%ni-s soții ostași. Ce-i cu noi, las%!

Le plâng îns%pe cele care, fete, îmbr%trânesc în cas%.

MAGISTRATUL B%rbații oare nu-mbr%trânesc și ei?

LYSISTRATA Ba da, dar nu-i la fel ca la femeii!

Vine unul c%runt bine și soaț%își ia o f%țuc%.

Dar timpul femeii repede trece; iar de nu-l apuc%,

Nimeni n-o mai vrea. St%, dându-și în bobi, de prisos.

MAGISTRATUL Dar oricare b%rbat e înc%viguros□

LYSISTRATA (*furioasă*) Tu ce-ai p%țit, de nu mai mori odat%□

600 Loc se g%sește-n cimitir. Doar cump%r%ți urna!

Coliva o fac eu. Ia asta, f%ți cununa! (*Îi aruncă niște flori.*)

ALTĂ FEMEIE Panglici de-nmormântare de la mine ia-le!

LYSISTRATA Ia și coroana asta. De ce-ai nevoie? Ce poștești matale?

În barca lui Charon, fuga! C%al morților luntraș

Te cheam%s%te duc%, iar tu nicicum nu-l lași! (*Îl udă.*)

610 MAGISTRATUL Nu cumva tre□s%ndur chiar %st lucru crunt?□

La magistrați merg s%ar%t halu-n care sunt. (*Își scutură hainele ude.*)

LYSISTRATA Ne-acuzi cumva c%pe n%ș%die înc%nu te-am pus?

Abia-n a treia zi, în zori, e vremea s% “ i dus.^{/o} (*Lysistrata iese.*)

SCENA 13

CORUL BĂTRÂNILOR (*corifeul*) Nu mai e rost de dormit pentru cine

Om liber e. Prieteni, veniți cu mine!

Căci deja cred că adulmec grozvie

Și cel mai mult miros tirania lui Hippias¹.

Mă tem să nu vin spartanii-ncoace,

620

La Kleisthenes², și să le-ațâțe pe femei, dușmance

Zeilor, ca prin vicleșug gologanii toți să ni-i ia,

Chiar ș-aia din care noi trâm ...adică simbria.³

E jale cum împroașcă cetățenii cu sudalme

Și că vorbesc, muieri "ind, de coifuri și arme,

Iar cu lakedemonii, auzi, vor să ne facă fărtați,

, ia-n care mă ncred că-n niște lupi turbați!⁴

Da, la o tiranie țintind urzirile totul.

630

Dar nu mă vor supune, ci-mi prezesc eu bine locul.

▢ Sabia-n ram de mirt voi purta-oi⁵-n săt ceas,

Și-armat, cu-Aristogeiton voi colinda la pas

În piaț și-alăturea-i voi ". Îmi dă eroul ajutorul tot,

S-o pocnesc pe babă, zeilor dușmancă, chiar peste bot!

CORUL FEMEILOR (*corifeul*) Zău? N-o să te mai cunoască măta,
acasă de-i veni!

Dar să dăm jos astea-ntâi, bătrâne cu plete colilii! (*Dau jos vedrele
cu apă.*)

Începem, oameni buni, pentru cetate vorbe de folos;

Firesc e, căci delicat mă-a crescut ea și frumos.

640

Și eu duceam cutia cu s' ntele-odoare, la ani șapte;

La zece ani, Artemidei turta-i găteam, de miere și lapte;

Și cu rochie de șofran jucam pe-ursoaica, eu, o copiliț

Frumoasă, și purtam șiragul de mline pentru cea zeită

Așa-i că merit acum să dau cetății-o povață?

Iar de vreau să suri mai bune decât astea de față,

Nu-mi arătați, băbați, nici pizma asta, nici ura,

Chiar dacă dreptu-i, doar de femeie am fptura.

Pătaș-s la comuna-avuție. Căci eu nasc băbați.

Voi n-aveți drept, josnici bătrâni, de când datu-ați

650

Avuția strămoșească din vremea războaielor mede,
 Fără a umple-o înapoi din dări, că abia de se mai vede
 Ce? Tot mai cârțești? Nu-mi mai spori mie oful
 Căți mut falca, de ți-oi trosni una cu pantoful

CORUL BĂTRÂNILOR (*corifeul*) Nu-i ce-aud încă o năprasnică
 sfruntare?

Și crește beleaua, sporește mai mare.

Dar la ăst ceas, la astă gravă bătaie

Sosească-orice bărbat ce încă are coaie!

660 Tunica jos s-o dăm, încât bărbat pe bărbat
 Să-l adulmece bine, nu-n rufe să stea-nfășat.
 Hai, picioare de lup, câți furăm la regimente,
 La Leipsydriion, ca juni în cantonamente,
 Acum din nou treacă zburăm fără zăbavă
 Și trupul iarși tânără s' e și de ispravă
 Căci de vom ceda femeilor " e și-o zdreanță,
 În veci de veci nu le va lipsi vreo cutezanță
 Ci nave pune-vor mâna ca să meșterească
 670 Și vor porni cu ele să ni se-mpotrivească,
 Cum făcu odată regina Artemisia⁶.

Iar dacă mai mult le-ar atrage cavaleria,

De cavalerii noștri " -va jale, drept îți zic eu,

Căci femeia ...asta-i e " rea ...ne-ncalecă mereu.

Și nici nu i-ai scăpa cu fuga; pildă Amazoanele-ai,

De Mikon pictate, cum pe bărbați îi pocnesc de pe cai.

Ci trebuie femeilor ăstora, înainte de fug,

680 Precum robilor, să le vârbăm bine cefele-n jug.

CORUL FEMEILOR Pe zeițe, dacă m'ă stârnești, la rândul meu

I-oi da mâniei drumul! Acuși o să ți pi din greu

După vecini, când vei rămâne chel și fără barbă

Și noi, femei, tunica jos s-o dăm degrabă

Ca să-adulmecăm femeile gata cu dinții să lupte

Cu turbare! Cutează vreunul să m'ă înfrunte?

Nici usturoi n-o să mai înghit la armat,

690 Nici fasole, să n-adoarmă-n jilț la judecată⁸

O vorb%rea de spui, și ți-o iei tu pe cocoaș%,
 Și pentru relele toate o s%ți “ u eu moaș%
 C%ci nu m%sinchiesc s%v%aud vorb%ria,
 De vor “ cu mine Lampito și draga teban%, Ismenía.
 Putere n-ai, nici dac%de șapte ori vei decreta
 Tu, cel urât de toți și de cei megieși cu țara ta!
 Ieri f%cui Artemidei praznic și din vecini chemai
 Amica %lor mici, dorit%și □ țiparul □ dorit și mai dihai.
 Dar beoțienii nu putur%s%le trimit%ncoace.
 Pricina? Numai decretele tale dobitoace.
 Și nu cred c%de decretele-astea te vei l%sa ușor,
 Înainte s%ți frâng gâtul și s%te-nșfac de-un picior!
 (Se încaieră și femeile îi alungă pe bătrâni.)

700

SCENA 14

(Intră Lysistrata, agitată.)

CORUL FEMEILOR (*corifeul*) O, tu, □a gândului și-a faptei m%reaț%
 regin%□, de ce-mi ieșiși cu “ gura asta cernit%de necaz?

LYSISTRATA Muierile care fac prostii și mintea femeiasc%s de vin%
 îmi r%psc tot curajul și fac s%m%fr%amânt f%r%r%gaz!

CORUL FEMEILOR Ce tot spui? Chiar așa-i?

710

LYSISTRATA Da, e adev%rul, adev%rul numai!

CORUL FEMEILOR Ce-i așa de groaz%? Dezv%duie prietenelor tale!

LYSISTRATA □S%ți zic mi-e rușine, s%tac e greu tare!□

CORUL FEMEILOR Nu-mi ascunde, de-ar “ r%al mare ori mic!

LYSISTRATA (*după un moment de tăcere*) Na, vrem împreunare, asta
 ca pe scurt s%ți zic!

CORUL FEMEILOR Împreunare? Uau, pe Zeus, ura!

LYSISTRATA Ce ai cu Zeus? Faptele-s astea, iar eu, una, s%le țin pe
 femei de b%bați departe încerc în van! Fiindc%ele fug care-ncotro
 din cetate. Pe prima am prins-o strecurându-se printr-o bort%n
 zid, pe unde-i templul lui Pan; pe a doua ...pitulându-se de dup%
 un scripete cu care se scoate ap%din puț; a treia a dezertat pur

720

și simplu; pe a patra, care se gândea deja s%zboare jos, la bordelul lui Orsioloh, c%dare pe-un struț, abia am tras-o de p%r înapoi. Și toate, ca s% fug% acas%, aduc pretexte ...roi! Uite, deja vine una dintre ele! Alo! Tu încotro ești pornit%?

73° PRIMA FEMEIE Acas%, unde am niște lân%de Milet, de molii p%gubit%

LYSISTRATA Ce molii? Nu vii-napoi pe dat□

PRIMA FEMEIE Ba vin degrab%, doar s%mi întind lâna-n pat!

LYSISTRATA Ba nu ți-o-ntinzi deloc și nu pleci f%r%voie!

PRIMA FEMEIE S-o las s%piar%, lâna?

LYSISTRATA Da, de-i nevoie!

A DOUA FEMEIE Vai de mine, acas%l%șai tulpina de nalb%

Nemelițat%

LYSISTRATA Uite-o și p-asta: fuge dup-o tulpin%nesp%dat%

F%r%-amânare întoarce-te la noi!

A DOUA FEMEIE Pe-Afrodita, doar pielița s%i-o trag și-s înapoi!

74° LYSISTRATA Drac împielițat! Dac%te-apuci de asta tu,

Alta va voi același lucru. Nu? (*Femeia se întoarce.*)

A TREIA FEMEIE Artemido, ajut%mi s%nu nasc înainte de soroc,

Ca s%pot ajunge într-un mai puțin sfânt loc!

LYSISTRATA Ce povestești?

A TREIA FEMEIE O s%nasc pe dat%

LYSISTRATA Dar ieri nu erai îns%rcinat%

A TREIA FEMEIE Sunt azi.

D%mi drumu-acas%, la moaș%, fat%,

Cât de repede se poate.

LYSISTRATA Ce-s prostiile astea toate? (*O pipăie pe burtă.*)

Ce-ai aicea tare?

A TREIA FEMEIE E□ un b%iețel destul de mare.

LYSISTRATA Aiurea! Ci pare a “ de metal, ceva scobit□

75° □ D%s%v%d ce ai pitit□ (*Se uită sub rochia femeii.*)

O, ai coifu-Atenei, fecioara f%r%pat%

Nenorocito! Ziceai c%ești îns%rcinat%?

A TREIA FEMEIE Chiar și sunt, da.

LYSISTRATA Dar coiful de ce l-ai luat așa?

A TREIA FEMEIE Ca, de m-ar prinde nașterea pe-Akropole-înc%,
 S%pot naște în coif, și nu pe sacra stânc%,
 Precum porumbițele ce-n cuib ou%de fac.

LYSISTRATA Pretextul %sta pune tuturor capac!

Dar ziua cu botezul^{oo} coifu□ %%... copilului n-o aștepți pe loc?

A TREIA FEMEIE Nu, c%eu aicea nici nu pot dormi deloc□

LYSISTRATA Cum așa, s%-mi spui!

A TREIA FEMEIE De când pe șarpele p%zitor al templului v%zui.^α

PRIMA FEMEIE Pe mine de nesomn m-omoar% buha Atenei, care 76o
 Strig%□uhu, uhu, uhu!□f%α%-ncetare.

LYSISTRATA Nefericitelor, încetați odat%cu minunile de acest soi!
 Pesemne c%v%doriți acas%b%αbații, dar credeți c%eu pe al meu
 nu mi-l doresc? Numai eu știu cât de cumplite nopți p%țimesc.
 Dar st%pâniți-v%, brave femei, și chinul nostru nu va dura. C%ci
 exist%un oracol cum c%, dac%nu apare vrajba între noi, vom
 câștiga. Iat%oracolul:

PRIMA FEMEIE Zi! Ce spune oare?

LYSISTRATA (*rostește ca în extaz profetic*) T%cere!

□Numai atunci a relelor va “-ncetare,

Când rândunelele zburav% într-un loc aparte,

Fugind de pupezoi, de m%dular ținându-se departe,

Iar pe cele de dedesubt deasupra le va “ pus

Zeus, care tun%din norii grei de sus□□

77o

A DOUA FEMEIE Adic%noi□ peste b%αbați vom “ disear%?

LYSISTRATA □Dar, de s-or certa rândunelele și din templu afar%

Vor zbura, ispr%vitu-s-a cu orice p%αric%,

Cea care face desf%tarea mare, și nu mic%□

A TREIA FEMEIE Oracolul e limpede, z%u!

LYSISTRATA Pe zei, v%cer s%nu “ m%slabe, învinse “ ind de r%u!

C%ci oracolul s%-l tr%dâm, suratelor, e de rușine;

Ci, f%α-a pregeta, hai, în cetate, și s%ne ținem bine.

(*Lysistrata iese, însoțită de femei.*)

78o

SCENA 15
(*Revin bătrânii.*)

CORUL BĂTRÂNILOR (*corifeul*) O poveste vreau s%v%spun, rostit%
 Pe când eram înc%copil, de mine-azut%
 A fost odat%unul, Melanion, tân% în etate
 De nuntire fugind, ajunse-n pustietate,
 Și locui în munți mai departe viața toat%,
 790 Vânănd iepuri și întinzând capcane roat%
 Și avea și-un câine ce-i era de mult folos,
 Iar acas%din ur%nu s-a mai întors.
 De-atâta scârb%de femei era acela plin;
 Și noi, înțelepții, decât el suntem nu mai puțin.
 (*Un bărbat face brusc un gest obscen înspre femei.*)
 — Hai, vreau s%te las grea, mamaie!

CORUL FEMEILOR „ Oho, nu ceapa ochii-o s%ți-i moaie!

CORUL BĂTRÂNILOR „ M%dau la tine s%te-ntind pe preș!

800 CORUL FEMEILOR „ Nu ești decât un p%os și mare leș!

CORUL BĂTRÂNILOR (*corifeul*) P%os fost-a și Mironide, aspru,
 b%os,
 Pentru toți din jur era el dușm%os,
 La fel a fost și Formion□

CORUL FEMEILOR (*corifeul*) , stui Melanion potrivit%
 O poveste și fata are s%zic%,

Despre Timon^{oz}, care, f%ș%daș, viața
 810 A dus-o printre ruine, ferindu-și fața,

Buc%rup%parc-era din iad.
 De la el asupr%v%blestemele tot cad.

Dar femeilor le fu prieten drag□

820 Acela vou%, b%bați haini, v%ntoarce ura.

(*Un bătrân vrea să prindă o femeie și să-i ridice rochia.*)

Alo, tu vrei acuma s%ți mut gura?

CORUL BĂTRÂNILOR (*un bătrân*) Defel, ci m%tem de tine ca de foc!

CORUL FEMEILOR (*o femeie*) Ori s%te pocnesc la țurloaie-n loc?
 (*Femeia își suflecă rochia, ca spre a lovi cu picioarele.*)

CORUL BĂTRÂNILOR (*un bătrân*) Ai grij% s%nu-mi ar%ți p%ș%rica-ți de acas%!

CORUL FEMEILOR (*o femeie*) Chiar de-s în vârst%, tu n-o vei z%ri neras%!
(*Bătrânii ies.*)

SCENA 16

(*Reintră Lysistrata, Myrrina și alte femei tinere.*)

LYSISTRATA Alo, alo, femei, repede-ncoace, la mine!

ALTĂ FEMEIE Ce-i? De ce tot strigi? Vorbește!

830

LYSISTRATA Un b%r%bat; parc%i lovit de streche: uite-l, vine□

În mrejele-Afroditei pare prins vârtos□

MYRRINA O, st%pân%peste Cipru, Citera și Paphós,

S%ți “ e drept gândul ce-l ai cu noi!

ALTĂ FEMEIE Unde-i? Cine-i?

LYSISTRATA Uite-l, lâng%templul lui Démeter Chloí.

MYRRINA Așa-i!

ALTĂ FEMEIE Cine-i?

LYSISTRATA Priviți-l! Îl cunoașteți vreuna dintre voi?

MYRRINA Pe Zeus, îl cunosc chiar eu!

E Kinesias chiar, b%r%batu-meu!

LYSISTRATA Ocup%te s%l stârnești, s%l pui pe frigare,

S%l s%r%uți și s%i refuzi orice s%rutare;

840

Totul d%i, în afar%de ce știe cupa jurat%

MYRRINA Da, sigur, de îndat%

LYSISTRATA Și eu îl voi stârni, venindu-ți într-ajutor!

S%l perpelim laolalt%pe b%iat la ceva focșor,

Iar celelalte, hai, repede plecați!

SCENA 17

KINESIAS (*cu un falus erect sub veșmânt și ducând un copil mic într-un cărucior. Îl urmează un sclav.*)

Vai, s%r%manul de mine, mai c%plesnesc,

Și ca întins pe roat%, așa m%canonesc!

LYSISTRATA Alo, cine-a trecut de straj-aici?

KINESIAS Sunt eu.

LYSISTRATA (*îl privește cu atenție*) B̃r̃bat ești?

KINESIAS B̃r̃bat, cum zici.

LYSISTRATA Nu dispari de aici prin urmare?

KINESIAS Da! Tu, c̃m%alungi, cine-oi “ oare?

LYSISTRATA Paznic mi-s, de zi.

850 KINESIAS Pe Myrrina cheam-o, bun%mi “ i!

LYSISTRATA Da! Tu cine oi “ , neavenite?

KINESIAS Soțul ei, Kinesias, Paionide!

LYSISTRATA A, s%tr̃ăești! Ai un nume str̃ducit

Printre noi și defel nu ești nepomenit!

C̃ci de tine amintește soața neîncetat,

Fie c̃un m̃r̃ sau un ou ar avea ea de mâncat:

□S̃aib%parte și Kinesias, zice ea, g̃le ele!□

KINESIAS Oh, p̃catele mele!

LYSISTRATA Iar când despre b̃r̃bați vine vorba, nimenea,

860 Zice nevast%ta, de Kinesias nu st%al%tura.

KINESIAS Hai, cheam-o!

LYSISTRATA Ceva și mie-mi dai?

KINESIAS Am asta (*arată spre sex*) și, de vrei, o s%ai.

LYSISTRATA Bine, o chem la tine s%coboare.

KINESIAS S%vin%, dar, repede tare!

C̃nici o bucurie nu mi-a l̃sat în viaț%

Nevasta, de când n-o mai ṽd la faț%

Suf̃r̃ când intru în cas%și f̃r̃rost

Toate-mi apar; și nici s%mñnc n-a fost

S-am poft%, c̃ci a ei lips%ca pe-un țap m%ține.

SCENA 18

MYRRINA (*de pe ziduri*) Îl iubesc! Dar el nu vrea iubire de la mine.

870 (*Către Lysistrata:*)

Nu m%chema, deci, ca s%mcobor la el!

KINESIAS Scump%Mirinuc%, de ce m-am%r̃ști tu-n %st fel?

Coboar%-te-ncoace chiar acu□

MYRRINA Pe Zeus, eu acolo, la tine ...nu!

KINESIAS Deși te chem, tu nu-mi sosești?

MYRRINA M%chemi tu, dar defel nu m%dorești.

KINESIAS Nu te doresc? Ba dorința m%omoar%-n chin!

MYRRINA Pa!

KINESIAS Nu pleca!

Ci de copil ascult%cel puțin! (*Către copil, pe care îl zgâlțâie:*)

Tu ce-mi faci? Nu-ți chemi m%amița?

COPILUL Mami, mami, mami!

KINESIAS Tu chiar nu simți în inim%nimica?

De prunc nu ți-e mil%, nel%aat

880

De-o s%pt%amân%și neal%ptat?

MYRRINA Ba mil%mi-e. Dar lui tat%-su nici c%-i pas%

KINESIAS La copil vino, nefericito, altele le las%

MYRRINA Of, s%mai “ i mam% Ce s%fac? Cobor. (*Coboară.*)

KINESIAS (*aparte*) Parc%-i mai tân%r%și, din priviri, de zor

Scântei mi-arunc%. Iar mânia-i, tot ce zice

Împotriv%-mi dau dorinței mele bice.

MYRRINA (*ia în brațe copilul și îl sărută*) Copilaș c-un tat%rau, odor cuminte,

Vin□la mami s%te-alinte!

890

KINESIAS Soție rea, de ce-mi faci astea, de altele-ascultând,

Mie pricine dându-mi ca s%m%tot plâng,

Iar tu îns%și s-ai atâta am%ciune? (*Încearcă, tandru, s-o apuce.*

Myrrina se ferește.)

MYRRINA Jos mâna, urâciune!

KINESIAS Tot ce-i al meu și-al t%u e vraiște-acas%

MYRRINA De astea chiar c%nu îmi pas%

KINESIAS Nu-ți pas%c%lâna-i de g%ani împr%știat%

MYRRINA Nu, nu-s defel îngrijorat%

KINESIAS Apoi, nici nu mai țin minte

De când uitat-ai de-ale Afroditei rituri s“ nte.

Nu te-ntorci, nu-mi vii înapoi?

MYRRINA Nu, cât timp veți duce-%st r%zboi!

900

KINESIAS Bine, bine, pace vrei, asta vom face!

MYRRINA (*il îngână*) Bine, bine, pace vrei, aia voi face!

M-am jurat îns^sstau aicea pân^{la} pace.

KINESIAS Între timp, haide, culc^{te} cu mine!

MYRRINA Nu, deși iubire am, ca și dorin^ț pentru tine.

KINESIAS Iubire ai? De ce nu ești întins[%], Mirinuc[?]

MYRRINA Înaintea copilului, om cu creier cât o nuc[?]

KINESIAS (*vorbește cu sclavul*) Hai, Manes, pruncu-acas^l du!

Ei, ce piedic[%] mai ai acu[?]

De ce nu te iubești ast^{zi} cu mine?

910 MYRRINA Unde, drag[%], putea-vom face-asta bine?

KINESIAS Unde? Unde-i templul lui Pan, în spate.

MYRRINA Și cum aș mai sui curat[%] în cetate?

KINESIAS Bine: la cișmeaua Klepsidrei te vei “ sp^{dat}.

MYRRINA Voi “ deci sperjur[%]dup[%]cele ce-am jurat?

KINESIAS Cad[%]pe mine! Gri^jde jur^{amânt} sⁿ-ai!

MYRRINA O clip[%], sⁿ-e-aduc[%]nou[%]un pat, mai stai!

KINESIAS Aș! P^{amântu}-i îndeajuns pentru-alde noi.

MYRRINA S^mculc pe jos cu tine, om de nobil soi?

KINESIAS (*aparte, mândru*) Nevasta m[%]iubește, deci; e limpede de tot[?] (*Sclavul aduce un pat mic.*)

920 MYRRINA Tu întinde-te, încât a m[%]dezbr^{ca} s[%]pot[?]

Ah, înc-o chestie, o p^{atur}avem de scos!

KINESIAS O p^{atur}? Nu-mi este de nici un folos.

MYRRINA Ba mie mi-e. C^{ci} în pielea goal[%]mi-e rușine.

KINESIAS D[%]mi întâi s[%]te s^{rut}!

MYRRINA Uite, ține! (*O sărută.*)

KINESIAS (*face semn sclavului revenit cu pătura*) Ura, p^{atura}! A pus-o peste noi de-ndat[%].

MYRRINA Întinde-te, s^mdezbrac și eu odat[%]!

Ah, înc-o chestie, o pernⁿ-ai cumva?

KINESIAS N-am nevoie.

MYRRINA Ba eu chiar am de-așa ceva.

KINESIAS (*exasperat*) M^{dularu}-ajunge. Restu-i pierdere de vreme!

MYRRINA (*il împinge*) Ridic^{te}, salt^d

KINESIAS (*se ridică, ia și perna adusă de sclav*) Totu-i preg^{dit}, pesemne.

MYRRINA Totul?

KINESIAS Iubito, vino-ncoace, hai!

930

MYRRINA Uite-mi scot sutienul. Iar tu-n minte s-ai

Ca la-mp%care s%n-ajung înșelata eu!

KINESIAS S%mor, m%jur pe zeu!

MYRRINA Vai, dar n-ai maieu!

KINESIAS N-am nevoie. Vreau numai s%m%fut cu tine!!

MYRRINA Desigur c%așa vei face. Acușica fata vine.

KINESIAS O s%m%chinuie c%n-avem cearșaf înf%șat□

MYRRINA Hai, scoal%đ

KINESIAS (*aparte*) Gata, s-a sculat!

MYRRINA (*are o cutiuță cu un unguent scump*) Ce zici, s%te ung?

KINESIAS Pe Apollo, nu, nu!

MYRRINA Ba da, pe-Afrodita, “ e de vrei sau nu!

KINESIAS O, Zeus, unsoarea de s-ar scurge!

940

MYRRINA Întinde mâna, ia și, hai, te unge!

KINESIAS Pe-Apollo, bun%nu-i unsoarea asta,

De-amân%iubirea cu nevasta. (*O aruncă.*)

MYRRINA Din Rodos adus-am unsoarea, vai mie!

KINESIAS Uf! Las-o naibii!

MYRRINA Spui o prostie!

KINESIAS S%rape %đa care primu-a inventat unsoarea!

MYRRINA Ia cutiuța de-alabastru, frumoas%đ (*Întinde o altă cutie.*)

KINESIAS (*cu referire la sexul Myrrinei*) O alt%cutiuț%am, mai va-
loroas%□

Culc%te, nefericito, și nu-mi adu nimica!

MYRRINA Așa voi face. Sandalele-mi dezleg eu acușica□

Îns% iubite, ca pentru pace votul tu s%ți dai□ (*Se ridică și pleacă
brusc.*)

950

KINESIAS Voi chibzui□ Aoleu, stai, stai!□

M-a omorât! M-a-ăț%și o ia din loc dup%ce m-a urzicat, nevasta.

Vai mie, ce îndur! Cui s%i-o trag? De cea mai frumoas%femeie-s
înșelată!□ (*Își privește sexul în erecție.*) Cum s-o hr%nesc pe asta?

Unde ești, codoș câinos? D%mi o d%dac%pentru ea cu chirie!

SCENA 19

CORUL BĂTRÂNILOR (*recită emfatic, ca în tragedii*) Nefericite, la mare
rău și ananghie

960 Cu suflul sfâșiat și-nșelat ajunsu-ai
Te plâng, te jelesc, o, vai, vai!
Cât de-nzestrat ești în orice privință,
Ce suflul, ce coaie, ce șale și ce târziu!
Și s'nu i-o tragi tu ei în zori-de-zi!

KINESIAS O, Zeus, cât suferință m'ncolți!

CORUL BĂTRÂNILOR În halul asta adusu-te-a acuma
Netrebnică aia, da, nebună!

970 CORUL FEMEILOR Ba multiubita și minunata!

KINESIAS Cum minunata?
Blestemata, blestemata!

CORUL BĂTRÂNILOR O, Zeus, învârte-o, zboar-o din loc,
Ca pe vreascurile aprinse de foc!
Iar apoi pe pământ se-ntoarc'iar
Și-ndat'roat' s' dea ăstui m'dular!

SCENA 20

(*Intră solul spartan. Sub veșmânt are un sex în erecție.*)

980 SOLUL SPARTAN No, că a atanianilor obșteasc-adunare
Unde-i aice?

Unde-i fruncea țearii? Vești nouă am a zice.

MAGISTRATUL (*îl privește atent*) Tu cine-mi ești?

Om, satir, ori alt' arătare?

SOLUL Îs un sol, p-ă doi zăi, căc'ăi,

Și de la Sparta sosât-am, zăi,

Ca despre pace s'facem învoial' fain'

MAGISTRATUL Și de-aia duci o sulit' sub hain'?

SOLUL Nu, io defel, p'Zăis!

MAGISTRATUL Ce te sucești? Ce-mpunge de sub veșmânt în sus?

Ți s-au umplut vintrele de drum?

SOLUL Da, pe Kastor, c%io mi-s om b%ărân.

MAGISTRATUL Aș! Ți s-a sculat, b%ăbate!

SOLUL Nuuu, mie d%fel, nice p%d%parte!

990

MAGISTRATUL Da□aia ce-i?

SOLUL No, c%iaste p%b%ț cifrul nost□³

MAGISTRATUL (*arată spre propriul sex în erecție sub veșmânt*) Și %sta tot cifrul vostru e? M%crezi prost?

Spune adev%rul ca unuia în cunoștinț%

Care-i treaba la Sparta-n ast%privinț%?

SOLUL (*după o scurtă pauză, în șoaptă*) No, c%t%țe, ale noastre ș-aliaților, stau dreapte!

Nevoie mare-i s%intre-n cetate⁰⁴ de la noapte!

MAGISTRATUL Cine v-a adus pe voi în %st hal? Pan e vinovat?

SOLUL Nu, la început Lampito o fost.

Ap%á f%ameile den Sparta, tote ca una sângur%,

1000

La chizd%o pus l%cat.

MAGISTRATUL Și cum e?

SOLUL No, c%iaste jale mare și b%nat!

Coșcoviți, de parc-am duce feștile, merem, c%f%ameile

Nici □oarea s%le-o atingem nu-ng%duie-n vreun fel,

Înainte ca t%ți, într-un glas, în Elada s%punem cap%ț la r%zbel.

MAGISTRATUL Pretutindenii asta femeile-au jurat!

Acuma pricep bine.

Bun, degrab%, pentru pace trimite aici soli cu împuterniciri depline,

Iar eu alți soli voi cere consiliului s%aleag%, ar%tându-le m%dularul

%sta ca ei s%ia aminte.

1010

SOLUL No, c%așe voi face. Îi fain di t%ț ce ai în minte!

SCENA 21

CORUL BĂTRÂNILOR (*și-au aruncat hainele ude și sunt aproape goi și tremur%ă*):

Decât femeia mai greu de biruit nu-s " ara și nici focul,

Și atât de nerușinat nici pardosul nu-mi stric%mie jocul.

CORUL FEMEILOR F#r-a pricepe asta, te lup#i cu mine, om tic#os?

De#i s#m%ai prieten%bun%#i-ar “ mai de folos.

CORUL B#TR#NILOR Ura-mi pentru femeii n#ic#nd nu m%va l#sa.

CORUL FEMEILOR Cum vrei. Acum, “ indc#e#i gol, de tine-mi va p#sa.

1020 V#d c#te-ai f#cut de r#s# #i dau mantaua. Iat#

CORUL B#TR#NILOR (*se #nvelesc*) Nu-i rea, pe Zeus, fapta asta. Atunci pe dat#

M#nat de ura oarb#m%dezbr#c#i degrab#

CORUL FEMEILOR B#r#bat arat#te #nt#i #i s#nu “ i de tarab#. (*Se uit# cu aten#ie la Drakes.*)

Iar de nu m-ai nec#i, # ara#din ochi #i-a# lua#

CORUL B#TR#NILOR Asta m#sup#ra! Inelul #sta ia-l ca plat#, hai!

Scoate g#ngania. Arat-o! Vai,

C#demul, pe zei, ochiul mi-a zg#riat!

1030 CORUL FEMEILOR Oi face asta. De#i ur#cios #i, m#b#r#bat. (*#i scoate o musc# enorm# din ochi.*)

Fii! Ce musc#mare-n ochiul t#u era!

CORUL B#TR#NILOR De mult m-a muncit #i m-a scobit a#a!

Acum, c#i luat#, lacrimile-mi curg bine!

CORUL FEMEILOR #i le-oi #terge, de#i fost-ai hain cu mine!

Ba te #i pup.

CORUL B#TR#NILOR Nu m#pupa acu!

CORUL FEMEILOR Ba da, “ e c#vrei sau nu!

CORUL B#TR#NILOR N-ar “ prilejul! C#ci “ rea v#e lingu#itoare.

#i e vorba aceea despre voi pilduitoare:

#R#u e cu r#u, dar mai r#u e f#r#r#u.#

1040 CORUL FEMEILOR Pace #nchei cu tine #i de-acu-nainte, z#u,

N#i de la noi, nici de la voi s#nu mai intre

Vorbe f#r#rost. Ci acum to#i #mpreun#

C#ntul s#l #ncepem. Iat#, viersul r#sun#

COR DUBLU Dintre cet#eni, oameni buni, pe nici unul

S#nu-l educ#m s#gr#asc-ur#t, nici pe unul,

Ci s#zic##i s#fac#ce-i frumos #i bine.

Nenorocirile, gata, s#zboare de la mine!

Iar dac% cineva, femeie ori b%rbat, 1050
 E-n nevoie de bani unul, e-ndatorat,
 Fie și de-o min%, dou%, trei,
 Aducem pungile, c%i mult și pentru ei.
 Iar de pace-i, cine s-ar împrumuta la noi 1060
 Îi zicem c% s% nu mai dea nimica înapoi!
 Și pe desfrânații din Karystos^{os} i-om osp%da,
 C%-s și ei oameni de isprav%, z%au așa.
 Și de mai am vreun purcel sau o sup%de linte,
 Le dau, ca ce-i fraged s%puneți sub dinte.
 Veniți deci la mine-n cas%azi. În zori l%ați
 Voi și copiii, f%a-a-ntreba pe nime, intrați
 Ca la voi acas% (*Spre public:*) Numai s%se poat% 1070
 C%, na! z%voru-i pus la poart%
 (*Femeile ies.*)

SCENA 22

(*Intră solii spartani cu falusuri sub haine.*)

CORUL BĂTRÂNILOR Și uite-i pe solii din Sparta cu b%rbele lungi,

Cari sub veșmintे, pe coapse, parc%duc pungi□

„ Domnilor spartani, bine s%ne tr%ați,

Care-i treaba de v-a pus aici s%“ți?

SPARTANUL Vorb%mult%d%ce s%zâc despre minie?

No, treaba cum iaste acu s%vede binie!

CORUL BĂTRÂNILOR (*iși privesc unii altora sexurile de sub haine*)

Vai, ce necaz, groas%i de tot treaba,

Pare c%s-a-ncins și mai r%au, la naiba!

SPARTANUL Groz%vie! No, c%ce s%zâc? Ce-o “ s%“e,

Pacea careva aducând și la noi s%vie!

1080

CORUL BĂTRÂNILOR Îi v%d și pe b%știnași c%și țin s%dtate

Veșmintele, de corp mult dep%rtate,

De zici c%la un sport nou se-ncearc%

Boala vrednic%de-un atlet e parc%

ATENIANUL Cine-mi d%de știre unde-i Lysistrata?

C%noi, aceștia toți, suntem dați gata.

CORUL BĂTRÂNILOR Și a noastră%, și a voastră% e aceeași boală%
Așadar, de dimineață% și ție ți se scoală%

1090 ATENIANUL Da, dar după% asta m-am tot frecat,
Încât, de nu se schimb% n bine lucru-ndat,
Greu îi ca junelui Klistene s% nu i-o trag cumva.

CORUL BĂTRÂNILOR De-aveți minte, mai puneți pe voi haine niscaiva,
S% nu v% vad% cei ce de falus hermele scurtează%^{o6}

ATENIANUL Adânc grăt!

SPARTANUL Vădeu, haina răpide, ca ei s% nu ne văz%*d* (*Pun pe ei
mantale groase.*)

ATENIANUL (*cu ciudă*) Bucurați-v%, domnilor spartani, din plin,
C-o p%țanie rușinoasă% noi p%țim și-un chin!

SPARTANUL Jupâne, no, c% și la noi ar “ cumplit,
De beoțienii or vide c-o d%am la fr%gezit!
(*O scurtă pauză.*)

1100 ATENIANUL Hai, spuneți-ne din nou de ce-ați venit încoace.

SPARTANUL No, c% noi venim% doar ca soli d% pace.

ATENIANUL Bine zis. Și noi. Dar de ce
N-o chem%am pe Lysistrata, c% doar ea
Ne-ar putea din nou pe noi împ%ca?

SPARTANUL P%ă doi z%ă, fain! F%așa!
P-o Lysistrat% p-un Lysistrat, pe cin%poștești adu!

ATENIANUL (*Apare Lysistrata.*) De ce s-o chem? Ne-a auzit și vine
singur% acu□

SCENA 23

CORUL BĂTRÂNILOR Slav%ție, dintre femei cea mai b%rbat%,
Teribil%, bun%, rea, blând%, însemnat%

1110 Întâii dintr-elini, de-al t%au farmec de nespus
Învinși, în poala ta pricinile și le-au adus.

LYSISTRATA Grea nu-i treaba, z%ai, dac% îi iei pe cei care ard s% fac%
pace și dac% unii pe-alții nu se nec%esc. M-oi pricepe eu. Unde-i
Împ%carea?

(Sosește o femeie frumoasă, goală, care poartă numele de „Împăcarea“.
Lysistrata îi vorbește:)

Ia-i mai întâi pe spartani de mân%, aici stând
Și nu în felul aspru, trufaș, cum b%rbații noștri
Au f%cut-o, în chip de mâr%
Ci precum noi, femeile, știm, blând.

Iar de mâna nu ți-o întinde, du-l de□ codârl%
Condu-i și pe atenienii aceștia care al%țarea-mi stau;

1120

Du-i și pe ei, hai, luându-i de orice-ți dau.

Domnilor spartani, acu□stați lâng%mine
Și tot aici și voi, atenieni; ascultați-m%bine:

Femeie sunt, ce-i drept, dar am mult%mințe,
Iar planul mi-este chiar de tot cuminte.

Înv%țat%n-am fost nici r%u, nici prost,

Dat “ ind c%de-ale p%rintelui meu instruit%

Și de-ale moșilor spuse fost-am cândva cu rost.

Luându-v%de mâini, vreau s%v%cert laolalt%

Pe drept: Voi stropiți altarele cu aceeași ap%s“ n%țit%,

1130

Precum aceia cari se-nrudesc ...

La Olympia, la Pylos, la Delphi și de-oricare alt%

Parte și locuri aș mai putea aminti,

De-ar “ doar s%m%lungesc!

Dar, cu oștile voastre, cu ajutorul barbarilor străni,

Nimiciți cet%țile Greciei, cât și pe bieții-elini.

O singur%urmare de-aici ne sosește□

ATENIANUL (*privindu-și organul sexual*) Aia c%’s terminat, c%ci la
nimic nu-mi mai servește!

LYSISTRATA (*Apare o față pe care scrie „Atica“.*) Acum, domnilor
spartani, m%îndrept spre voi: nu știți c%a sosit cândva Periklidas,
spartanul, la noi, palid în veșmintele sale purpurii, la altare
împorând de la atenieni oaste și-ajutor? Messena pe-atunci v%
sup%ra de zor și mai era un cutremur pe deasupra! Dar, cu patru
mii de hopliți, Kimon merse și întreaga Lacedemon%o mântui.¹⁸

1140

Și acum, dup%ce atenienii v-au stat aproape, voi țara le-o pustiți?

ATENIANUL Asta, o, Lysistrata, nu-i deloc dreptate!

SPARTANUL No, c%nu-i! Da□fain cur are-n spate! (*Atinge „Atica“ pe dos.*)

LYSISTRATA Crezi c%de-asta atenienii o s%v%ierete?

(*Se întoarce spre atenieni.*)

1150 Nu le știi pe astea, m%ă b%ăiete?

Pe când erați în veșmânt de rob, spartanii au sosit iar%și cu oastea, au ucis o mulțime de tesalioți și o mulțime dintre prietenii tiranului Hippias și, singuri luptând în acea zi mare, v-au dat libertatea înapoi, iar poporul vostru apoi, în locul straielor de robie, iar a îmbr%cat mantia de s%ăb%ătoare!

SPARTANUL (*privește spre „Atica“ cu jind*) F%ameie nicicând nu v%zut-am mai m%noas%!

ATENIANUL (*la fel*) Și nici eu vreodat%□ p%ș%ric%mai frumoas%!

LYSISTRATA Când f%cut-ați atâtea fapte bune între voi,

1160 Tot v%bateți? Tot nu v%opriți de la r%zboi?

De ce-nvoiala n-o-ncheiați? Ce-i st%-n cale?

SPARTANUL No, c%fain iaste, zâc matala,

D%ni se d%-n schimb locu□rotunjitu□ (*Schițează niște rotunjimi de femeie.*)

LYSISTRATA Care?

SPARTANUL Mândra Pylos, ce demult am pohtitu și pip%ātu¹□

(*Apare o fată pe care scrie „Pylos“, pe care spartanul încearcă s-o pipăie pe sâni. Fata se ferește.*)

ATENIANUL (*vrea s-o apuce*) Pe Poseidon, pe ea n-o veți avea!

LYSISTRATA Las%-le-o! (*Fata se duce lângă spartan.*)

ATENIANUL Și noi pe cine vom mai r%scula?

LYSISTRATA Altceva cereți în loc și basta!

ATENIANUL P%ă, atunci dați-ne nou%asta:

Echinous întâi, apoi sânul m%ăii ...golful Malia¹/ ...din spate,

1170 Și zidurile ...picioare lungi ...dintre Megara și Nisaia, toate¹□

(*Mai multe fete goale cu picioare lungi, cu inscripțiile respective, trec în față, defilând ca la parada modei.*)

SPARTANUL Ba p%ă doi z%ă, smintite, nu t%ăe chear! (*Dă să le apuce pe fete.*)

LYSISTRATA (*comparându-i din ochi pe cei doi*) D-le! Și membre la fel de lungi aveți voi doar!

(*O pauză. Unele fete trec alături de spartani, altele, alături de atenieni. Cei doi își dau mâna.*)

ATENIANUL (*se apropie de una dintre fete*) Țarina vreau s-o ar; m% dezbrac, haina o dau jos□

SPARTANUL (*liniștit*) Io d%din zori, mâne, b%ligarul c%a-voi cu folos.

LYSISTRATA Asta veți face, dup%ce pacea o-ncheiați.

Îns% de-i așa, dați sfat și pentru-aliați,
Ca la-nvoial%sv%“ e p%tași pe dat%đ

ATENIANUL Ce aliați, madam? O-avem doar toți sculat%đ

La toți aliații noștri nu o singur%idee-i:
S%re-gu-le-ze-ndat%đ

SPARTANUL Și la ai noștri iaste-aidoma, p%ai doi zei!

1180

ATENIANUL Pân%și blegii din Karystos aia vor, chiar și ei!

LYSISTRATA Preabine. Dar ca s%v%puri“ cați și ca apoi

În cetate din coș s%v-osp%am cu ce-i de soi,
Jur%aminte și gajuri dați, demne de crezare,
Iar apoi, luându-v%cu toții soția, “ ecare
S%mearg%acas% Ci haideți repejor!

SPARTANUL No și-om mere!

ATENIANUL Fuga, mai cu spor!

SCENA 24

CORUL FEMEILOR (*corifeul, apoi alte femei*) — Din ce-am ...p%đuri îm-
pestrițate, mantale,

Veșminte aurite și giuvaiericale ...

1190

Nu m%zgârcesc s-aduc și celor mici,

Când e “ ica cuiva kanefor%aici.

Vou%tuturor s%luați v%spun,

Din%antru, tot ce-am mai bun.

Nimic nu-i atât de bine sigilat

Încât s%nu-i sar%pecețile pe dat□

1200

Și-i cu puținț%ce-i în%antru a lua! (*Aparte:*)

Sigur, n-o s%vezi nimica, oricât tu vrei,
 De n-ai ochii mai buni decât ai mei!
 „ Iar dac%la vreunul din voi f%ân%nu-i,
 Dar are de hr%nit slugi și prunci destui,
 S%ia de la mine ceva ... (*aparte*) f%âmituri ușoare,
 Și-o s%i creasc% pâinea□ cât o fat%mare!
 1210 „ Și dintre s%raci, oricare vrea, s%-mi vie
 Cu saci, grâne s%ia, dup%voie s%i tot “ e;
 Iar sluga în sac s%i toarne belșug, așa z%au. (*Aparte:*)
 Îns%pe poart%de intr%, p%zea spun: □câine r%au□

SCENA 25

UN ATENIAN (*năvălește cu o ceată de cheflii, cu torțe. Se adresează întâi
 portăritei care stă la intrarea în cetate, unde are loc un mare banchet:*)
 Deschide poarta! S% trec nu m%lași deloc? (*Se adresează specta-*
torilor:)

Voi ce p%ziți? S%v% dau cu torța foc?
 E locul strâmt□

CORUL BĂTRÂNILOR (*încearcă să-i facă loc*) Nu prea pot, dar de-
 chiar nevoie,

1220 Ne-om chinui s%v% “ m pe voie.

CORUL FEMEILOR Și noi ne-om chinui cu tine laolalt%, m% b%âiete!

PRIMUL ATENIAN (*se adresează femeilor*) Nu plecați? O s% bociti
 dup%ale voastre plete!

Nu plecați! Ca spartanii s%mearg% liniștiți dup-orgie!

AL DOILEA ATENIAN (*iese din cetate, clătănându-se*) În viața mea n-am
 mai v%zut așa o beție!

Spartanii se f%user% chiar simpatici foc,
 Iar noi, înțelepțiți de vin, le țineam isonu-n joc.

PRIMUL ATENIAN Vorb%zici foarte-adev%rat%

Treaz s% “ i nu-i decât boal%curat%

1230 O, de i-aș convinge pe-atenieni ca-n solie

Totdeauna s%mearg% neieșiți ei din beție!

C%acu□ când în Lakedemona mergem treji,

Numai ca s-amețim totul suntem viteji.

Încât, orice ȳa ar zice, noi nu auzim,
 Și ceea ce ei nu zic, aia credem c%știm.
 Și când despre aceleași lucruri vine vestea,
 Noi f%r%ncetare tot schimb%am povestea.
 Acum îns%toate ni-s pe plac. Când cineva
 Vreo arie cu □Telámon□ar cânta, deși ceva
 De-a Kleitagorei¹¹ trebuia cântat, am l%ada cu zel,
 Ba am și jura strâmb c%viersu-i tot la fel.

AL DOILEA ATENIAN (*către un grup de cheflii*) , știa, uite-i, se-ntorc
 la osp%ț înapoi!

Nu pieriți, buni de bici ce sunteți voi?

1240

PRIMUL ATENIAN Pe Zeus, iat%c%deja ies din%antru□

(*Cățiva cheflii, printre care și spartani, femei și bărbați, ies.*)

SPARTANUL (*către un alt spartan*) Ia □uierele, iubite, ca io s%joc p%
 ambe picioare,

Zăcând și pentru ataniani, și pentru spartani cântare!

AL DOILEA ATENIAN Su□din □uier, da: s%v%vd d%nțuind îmi place!

SCENA 26

CORUL SPARTANILOR (*bărbați și femei laolaltă*) — O, Memorie, în
 juni d%șteapt%

A cântului t%a putere-nț%deapt%

Care știe cum atanienii odinioar%

1250

La Artemision, z%iasc%fapt%

Cor%biile mezilor sf%rmar%

Șî p%noi, ca p%mistreții colțoși,

Leonidas, craiul nost, ne-o fost mânat,

Dintre f%lci spuma ne d%dea □oare

(Și ni se scurgea pe picioare),

C%decât nisipul nu mai puțin fur%

1260

Perșii cei b%rb%toși.

„ O, Artemis, ucigaș%d“ are, vin%

Încoace, tu, vergur%, s%bateg%zân%,

La-nvoiala d%pace, tu s%ne ții

Vreme-ndelung%mpreun%
 „ Acuma, da, acuma vin%,
 De-a pururea fac%se-mp%care,
 Bun%voire-ntre noi, prieteșug,
 1270 F%r%tertipuri, f%r%cl%vicleșug!
 O, sosește-ncoace, vin%,
 Fecioar%vân%doare!

LYSISTRATA Hai, acum, dup%întâmplarea asta frumoas%,
 Spartani, atenieni, luați-v%soațele-acas% (Îi așază pe perechi.
 Bărbații se clatină și unii încearcă să pună mâna pe nevasta altuia,
 dar sunt plesniți de femei.)
 B%rbatul lâng%nevasta-i s%stea al%țurat,
 Și “ ece soție s% “ e lâng-al s%ai b%rbat!
 Și dansând în aste clipe fericite,
 De zei s%ne-aducem noi aminte.
 Și s%nu “ e-ntre noi greșeal%iar%
 Nic%ãeri de-acum, niciunde-n țar%

CORUL ATENIENILOR (*bărbați și femei*) (*Pe măsură ce sunt invocați, zeii
 apar și intră în horă împreună cu oamenii.*)

1280 Condu hora, Muz%, Grațiile condu-le,
 Cheam-o, cheam-o pe-Artemida,
 Cheam%l pe geam%nu-i Apollo pe loc,
 Chibzuitul, cheam%l pe zeul din Nysa,
 Care privește cu Menadele-al%țuri;
 Pe Zeus cheam%l, tr%snitorul cu foc,
 Cheam-o și pe soața-i, st%pâna cea mare,
 Pe daimoni cheam%i, s%ne “ e marturi,
 C%defel nu-i la ei rost de uitare;
 Ca s-aminteasc%de pacea-nțeleapt%
 1290 Pe care-ai adus-o, zân-a iubirii, Kyprida.
 Biruinț%datu-ni-s-a!
 Alalai, alai, alai!
 Salt%sus, vesel alai,
 Euoi, euoi, euai, euai! (*Corifeul:*)

— Spartane, pentru fapte noi arat%ne tu o cântare nou!

CORUL SPARTANILOR Dragul d%Taig%¹² las%l p%a%sit,
 Muz%spartan%, vino-ne-n preajm%,
 Cânt%l pe zeiescu-Apollo, cânt-o
 Pe-Atana cu casa-i de-aram%, 1300
 Și pe Tindarizi înc%, nesmintit,
 Ce joac%pe-al lui Eurota¹³ mal.
 O, uite-o, sosește! (*Sosește Muza.*)
 O, ce ușor d%anțuiește!
 Când Sparta o cânt%am, care
 S%-ngrij%ște d-al z%alor festival
 Și d-al picioarelor tropotit.
 La fel, atâția □%c%á și fete
 Scutur%mereu den plete,
 Când lâng%Eurota-s la joc.
 Glia lovesc cu t%pi ușoare, 1310
 Ca bacantele cari cu tirsul
 În mâni salt%-n danțuri cu foc.
 A Ledei sânt%“ e¹⁴ vin%-n frunte! (*Apare Elena.*)
 Preste hore tu st%pân%pun-te!
 Hai, cu diadema pletele-ți prinde,
 Hai, trop%ae ca cerbul, hora o-ntinde!
 Și p%zâna cu casa-i de-aram%
 Cânt-o iar, Muz%, cânt-o pe-Atana,
 Ei, ei închin%-i cântarea,
 Doar ea-i atotbiruitoarea!¹⁵ 1320
 (*Dansează de-a valma în hore bărbați și femei – ateniinii, spartanii,
 zeii și zeițele. În centru, nemișcată – zeița Atena.*)

CORTINA

VIESPILE

PERSONAJELE

FILOKLEU, un ateniian bătrân și sărac. Numele înseamnă "Cel care-l iubește pe (demagogul ateniian) Kleon"

BDELIKLEU, "ul celui de mai sus, destul de înstărit. Numele înseamnă "Cel care-l detește pe Kleon"

SOSIAS, sclav

XANTIAS, sclav

UN COPIL

DOI CĂINI DIN CASĂ

MESEANUL

BRUTĂRIȚA

RECLAMANTUL

CORIFEUL

CORUL BĂTRÂNILOR ATENIENI JURAȚI, COSTUMAȚI ÎN VIESPI

Personaje mute: o autistă, trei actori, meseni, martori

SCENA 1

(Noapte. Atmosferă copleșitoare. Umbre negre.
Lângă o casă doi sclavi dorm. Unul sforăie tare. Celălalt se trezește
și îl înghiontește pe primul.)

SOSIAS Alo, Xantias, pr%ø%ditule, ce naiba faci? (Xantias se scoală
cu greu.)

XANTIAS Iaca, iau lecții de s%rit peste straja de noapte.

SOSIAS Dai de necaz: cineva o s%ți frâng%vreuna din coaste!□ (Stă
gânditor puțin.) Da□m%car știi ce fel de dihanie avem de p%zit?

XANTIAS Știu. Îns%acu□voi s%m%scap de griji, “ e și-un pic□

SOSIAS (recită emfatic) Îți iei o primejdie nou%, “ indc%și mie o
dulceaț%mi se scurge peste pupilele dou%□

XANTIAS Ești în delir, ori idiot, amice?

SOSIAS Nu, ci Bacchus somnului îi d%bice.

10 XANTIAS Aceluiași zeu ca și mine tu i-aduci prinos. Înverșunat ca
un med, un somn amețitor veni cu r%zboi peste pleoapele mele
și-un vis mi se-ar%uimitor.

SOSIAS Și mie la fel, cum nu mai fu niciodat% Dar spune-l pe-al
t%au cel dintâi!

XANTIAS Se făcea cun vultur uriaș, coborând în zbor în piață și luând în gheare un scut de bronz, departe sus, la cer l-a aburcat; apoi vîzui cîi Kleonym acela care scutu-a aruncat□

SOSIAS Asta-i ca o ghicitoare.

20

XANTIAS Cum așa?

SOSIAS Întrebare la ospete: □Aceași “ ar și-arunc%scutul în cer, pe pământ și pe mare. Cine-i oare?□Răspuns: Kleonym cel mișel, “îndc%vulturul zboar%n cer, peste pământ și mare.

XANTIAS Aoleu, e rai lat! Ce belea o s-mi vie oare, cun asemenea vis mi se arat%mie?

SOSIAS Nu te sinchisi! N-o s“ e nici o nenorocire, așa zai!

XANTIAS Omul ce armele-și arunc%e-o pacoste. Dar spune-mi visul t!ai!

SOSIAS E-un vis m!reș. Despre cetate-i, despre nava ei întreag%

XANTIAS Cârmește bine printre vise, hai, și zi-l!

30

SOSIAS Se făcea în vis mai întâi cpe Pynx se strânseser%oile/ la marele sfat°, cu toiige și straie alese. Apoi mi s-a ivit o balen% atot-sorbitoare, care, guițând ca o purcea p!rlit%în foc, oilor le ținea o cuvântare.¹

XANTIAS Vai de mine!

SOSIAS Ce-i?

XANTIAS Oprește-te, c% a bine nu-i! Miroase visul %sta urât a curea-mpuțit%...e meseria știm noi cui! (*În șoaptă, către public:* A lui Kleon, demagogul, t!b%carul.)

SOSIAS Apoi nenorocita de balen%, ținând un cântar, punea s%stea pe el niște osânz%de vit%.

XANTIAS Sunt însp!mântat! Ea vrea ca, stând nesimțitor ca o vit%, poporul s“ e dezbinat și l%sat f!r%osânz%

40

SOSIAS Și mi se mai p!ru c% amicul Theoros², aproape “înd de balen%, având capul de corb, ședea jos. Apoi vîzui pe Alcibiade, care îmi vorbi peltic: □Plivește: Theolos ale capul de colb.□

XANTIAS Peltic, dar corect acum. Nu cade ling%ul de Theoros cu capu-n colb înaintea□ (*în șoaptă*) lui Kleon?

SOSIAS Așadar, nu-i ciudat c%deveni corb Theoros?

XANTIAS Deloc, ci visul e închipuit frumos.

SOSIAS Cum așa?

50 XANTIAS Cum? Din om el deodat% corb se f%cu. Oare nu-i limpede
c%ast%ar%đare înseamn%c%, luat de la noi, el corbilor le va “ dat
de mâncare?

SOSIAS (*spre public*) Dându-i doi oboli simbrie, s% nu-l pun s%mi
explice vise cu m%ăestria asta a lui?

XANTIAS (*spre public*) Hai, și acum pe spectatori s%-i l%ămuresc
despre ce-i vorba aici în comedie, nu f%a%-i preveni mai înainte
de toate cum st%am:

S%nu spere de la noi nimic nici prea r%au,

Nici prea de tot de bine scris:

Bufonerii nu-s, șterpelite din Megara,

Nici doi sclavi cari pe public cu nucușoara

Îl momesc, s%nu fug-acas%de plictis.

60 Nici pe Herakles cel mânc%au,

P%c%dit și f%a%de cin%r%amas,

Noi nu-l avem, așa z%au!

Nici l%ăturile-n cap nu-l mai așteapt%

Pe-acel poet, pe-Euripid, de la noi.⁴

Și, deși trebile lui Kleon acu□vesele sunt,

Nu-l vom mai toca din nou m%ăunt.

Uite o snoav%, nu mai breaz%decât voi,

Dar decât o fars%țopeasc%mai deșteapt%

Un st%pân avem ...đ de colo, grozav tare,

Care doarme sus pe-acoperiș.⁵

Ne-a poruncit s%l avem sub paz%,

Pe tat%su, care-i în%antru în cas%,

70 Pentru ca %sta s%nu ias%pe furiș.

C%ci b%ărâmul are o boal%f%a%-asem%anare,

Despre care ce-i nimeni n-ar putea a□a,

Afar%de nu chiar pe noi ne-ar întreba.

Hai, ghiciți! Amynias al lui Pronape⁶

Pretinde c%-i prieten bun cu zarul.

SOSIAS Prostie! , la de boala sa vorbește.

XANTIAS Cuvântul □prieten□a r%ului obârșie d% s-arate.

Uite, Sosias nu se-oprește

Zicându-i lui Derkil, vecinul, bețivanul,

C%p%rintele-i prieten cu paharul.

Dar deloc spusa-i nu ține,

Fiindc%boala oamenilor de bine

E asta! Iar Nikostrat spunea:

Prieten cu altarul

Este, ori, de nu-i așa,

Cu oaspeții se trage el de br%cinar.

SOSIAS Pe câine, o, Nikostrat, nu moșul,

Ci Philoxenos^s e %da, care-i poponar.

XANTIAS (*către public*) Alte neghiobii multe mai spuneți voi, c%
ce boal%are tot nu veți ști.

Iar de doriți s-a□ați, t%ceți încalte. Boala st%pânului eu o voi
l%anuri:

F%a-asem%anare cu vreun alt b%rbat,

Tare mult iubește el s%“ e pus jurat.

Ador%s%mpart%, la tribunal, dreptate,

Și geme r%a în caz c%nu poate

Ajunge cel dintâi în al juratului jeț.

Noaptea somnul nu-l ia nici preț

De-o clip%, dar de-ar ațipi doar o secund%,

Mintea-i tot la tribunal și-acolo se preumbl%

Și mereu, din pricina n%ravalului de-a vota,

Cu trei degete-mpreunate d%a se scula,

De parc%lunii noi i-aduce-nchin%ciune.

Pe-o uș%de vede-un îndr%gostit cu s“ iciune

Zgâriind □Demos e frumos□, pe nepus%mas%

El al%turi scrie: □și urna mea-i frumoas%□[/]

Prea târziu de dimineaț%l-a trezit cocoșul?

□L-au mituit împricinații-asear%□ țip%moșul.

Cipicii și-i caut%ndat%dup%cin%,

Ca preg%țiți, zice, aproape s%și-i țin%

La tribunal adoarme-nainte s%se gat%

80

90

100

Agățat de-un stâlp, el însuși ca de piatr%
 Cu-arțag, tuturor le zgârie-n cear%mare vin%□⁰
 Vine-acas% fature-i sub unghii, ca la-albin%
 Și, speriat s%nu-i lipseasc%pietricelele de vot¹
 110 Când va s%judece, plaja-n cas%o mut%de tot.
 Țicneala-i asta. Deși certat, de jurii se tot ține
 Mai abitir. Acuma, noi îl p%zim bine
 Cu drugi încuiat, ca-n oraș s%nu mai ias%
 C%ci pe “ u-s%au boala asta r%au l-apas%
 Întâi feciorul se tot chinui cu vorba bun%
 S%l înduplece pe tat%roba s%nu-și pun%
 Și-afar%s%nu plece. N-a ascultat deloc.
 Apoi cu purgative îl trateaz%. Urm%ari ioc.
 Dup%, cu coribanții-l descânt%², la, ne%vins,
 120 Cu timpanul lor la tribunal o șterge-ntins.
 Și “ indc%nu folosir%cucernicele fapte,
 C%đtori feciorul la Eghina și-n plin%noapte
 Îl culc%pe zurliu în templu la-Esculap.
 , la ...fuga la proces, sculat cu noaptea-n cap!
 De-atuncea nu i-am mai îng%duit s%ias%
 Dar el prin burlane se fo“ la, sc%pând din cas%
 Noi astupam cu cârpe pe oriunde-i g%aurit,
 130 El, ca cioc%nitoearea, da cep la zid și□ a fugit!³
 Cu plase împrejmuir%am acuma casa toat%
 Și-l p%zim, încât-a fugi s%nu mai poat%
 Pe moșul justițiar, m%jur, îl cheam%Filokleu;
 Celui june, un îngâmfat, îi zice Bdelikleu!

SCENA 2

(Apare Bdelikleu cu ochii cârpiți de somn.)

BDELIKLEU Alo, Xantias, Sosias, dormiți voi?

XANTIAS V%deleu și vai de noi!

SOSIAS (căt-re Xantias) Ce-ai oare?

XANTIAS (îi răspunde în șoaptă) Bdelikleu e în picioare!

BDELIKLEU (*strigă*) N-alearg% nimeni dintre voi degrab% ncoace?

Tata s-a furișat în cuhnie, precum un șoarece! □

Vegheați gaura sobei, s% nu fug% prin ea!

140

Iar tu la uș% stai! Ei, p%zea!

XANTIAS Ascult, st%pâne!

(*Se aude un zgomot din coșul bucătăriei.*)

BDELIKLEU Poseidon sl%wit, de ce-i în horn atâta g%d%gie?

Tu cine-mi ești?

FILOKLEU (*ieșind din coș sub formă de fum*) Eu? Îs fumul din buc%t%rie.

BDELIKLEU Fumul? S%v%d. Din ce lemn?

FILOKLEU M%slin.

BDELIKLEU Aoleu! , l de ustur% mai r%ai: ce chin!

Înapoi! Unde-i capacul? Coboar%-ți spun!

Stai așa, un capac deasupra-ți pun. (*Închide hornul cu un capac pe care pune un lemn. Mică pauză.*)

Acuma caut%el alt%dr%cie! (*Pe un ton tragic:*)

Nenorocit ca mine deloc pe-altul nu mai știu.

150

Lumea bun%o s%mi zic%a lu%Fumistu “ u!

FILOKLEU (*de partea cealaltă a ușii*) B%aete!

XANTIAS Hait, ușa el o-mpinge!

BDELIKLEU Apas%zdrav%an, prinde-o-n cârlige!

Vin acolo. Pune lanțuri, z%vor%ște-le,

Aveți grij% ca s%nu m%ânance broaștele!

FILOKLEU Ce faceți, tic%doșilor, nu-mi dați la judecat%

Voie s%m%duc? L-or achita pe Drakontide-ndat%⁴

XANTIAS Ce-ți pas%?

FILOKLEU Mi-a ursit la Del“ Zeul odinioar%

C% de-i primul achitat, musai foamea m%omoar%

160

XANTIAS O, Apolon, ce-oracol strașnic tu ai dat!

FILOKLEU D%mi drumul, de nu, rup ușa imediat!

XANTIAS Ba n-o vei rupe niciodat%, Filokleu!

FILOKLEU Atunci plasa cu dinții o s-o sfâșii eu.

XANTIAS De unde dinți? C%doar nici unul n-ai!

FILOKLEU Cât îs de neferice, cât de mult, o, vai! (*Pe tonul exaltat din tragedii:*)

Cum s%te-omor? Cum? O, dați-mi sabia-ndat%,
(Merge și-o t%bliț%, s%ți scriu osânda meritat%!)⁵

BDELIKLEU Omul %sta r%al l-ar putea face cu sârg!
(*Tăcere câteva momente.*)

170 FILOKLEU (*potolit*) Deloc. Ci s%-l vând vreau pe m%gar la târg
Cu desagii lui cu tot, c%ci luna nou%vine.⁶

BDELIKLEU Dar n-aș putea s%-l vând și eu ca tine?

FILOKLEU Ca mine, nu!

BDELIKLEU Ba chiar mai bine!

FILOKLEU (*către Sosias*) Mân%-l afar%, haide, pe m%gar!

XANTIAS Vicleanul! Ce mai pretext ne d%în dar!

BDELIKLEU (*reflectează*) Nu ține șmecheria! M-am prins!

Mân eu m%garu-afar%-ntins,

Pentru ca din nou moșul s%nu poat%

Capul din cas%s%-l mai scoat%. (*Se ocupă să scoată măgarul din staul. Apoi se adresează măgarului:*)

M%gare, de ce plângi? C%azi ești de vânzare?

Mai repede, hai! De ce-mi gemi așa de tare?

180 Sau cari vreun Odiseu sub tine?^{7/8}

XANTIAS (*privește sub burta măgarului*) Car%, pe zeu, și-nc%legat bine!

BDELIKLEU Pe cine?

Stai s%v%!

XANTIAS (*se apleacă și îl trage de sub măgar pe Filokleu*) Pe-%sta□

BDELIKLEU (*mimează neștiința*) O, tu cine-oi “ cu-adev%rat, amice?

FILOKLEU (*pe un ton cântat*) M%jur pe zei c%Nimeni lumea-mi zice.

BDELIKLEU Nimeni, tu? Și de unde oare-mi ești?

FILOKLEU Din Itaka-s, comuna Pútin%ștergești.

BDELIKLEU O, Nimeni, de nu ți-ar prii s-o ștergi, pe zeii! (*Către Xantias:*)

Înd%r% tu trage-l, hei!

Auzi, un□be piti nenorocitul! Îmi pare c%acuși

M%garul un jude o s%fete, nu un m%g%ruș!

190 FILOKLEU De nu-mi dați drumu-n pace, ies și la b%taie.

BDELIKLEU Pentru ce vrei s%te bați cu noi, tataie?

FILOKLEU (*arătând spre umbrele de afară*) Pentru ceva m%reț: o umbr%
de m%gar!

- BDELIKLEU Ești n%a%ic, ai gust r%a% și-amar.
- FILOKLEU Gust r%a%? Nu știi ce dulce-i un b%a%r%ân jurat!
- BDELIKLEU V%a%r-te pe tine și m%a%garu-n cas%imediat!
- FILOKLEU O, frați jurați, o, Kleon[/], dați-mi ajutor!
- BDELIKLEU Zbiar%n%antru, când la uș%am tras z%a%vor! (*Servitorilor:*)
 Pietre la poart%multe-mpingeți drept proptea
 Și lac%a%tul puneți-l iar%și, ca la drug s%stea. 200
 Și, ca s%“ e isprava gata, bolovanul mare
 Dați-l de-a dura repede peste intrare.
- XANTIAS (*îi cade în cap niște pământ*) V%a%deleu, gr%a%mada-n cap de
 unde naibii-mi c%z%u?
- BDELIKLEU Un șoarece de sus ți-a aruncat-o chiar acu□
- XANTIAS (*se uită în sus*) Nu, nu-i un șoarec care roade pe sub acoperiș,
 Ci-i un jurat de cas%[/] ce ne iese pe furis!
- BDELIKLEU Vai mie, se face vrabie moșul; o s%zboare!
 Unde, unde mi-este plasa, unde oare?
 Huși, g%a%n% înapoi, huuuși, hai, cuminte!
 Mai lesne-o cetate împresori decât pe-%st p%a%rinte! 210
- XANTIAS (*Filokleu e v%a%rât înapoi.*) Și-acu, dac%tot l-am hușuit pe
 domn,
 N-ar “ bun un strop, un singur strop de somn?
 C%ci pe-ascuns de noi s%poat%fugi nu știu.
- BDELIKLEU Leneșule, o s%v%in%un pic doar mai târziu
 S%-l strige pe babaca soții lui de judecat%!
- XANTIAS Ce spui? Nici zorii nu venir%deocamdat%!
- BDELIKLEU Aiurea! Azi târziu s-au trezit, și nu devreme!
 De-obicei, în miez de noapte vin s%-l cheme;
 Duc felinare și cântec%e-ngân% f%a%□de-oprire,
 De-amor, dulci, str%e%chi, de la Frynihos^{/o} citire, 220
 Cu astea-l momesc ei pe papá.
- XANTIAS Z%a%? Cu pietroaie noi i-om alunga!
- BDELIKLEU Tontule, de-i mâni pe b%a%r%ânii de %st soi
 Se-nfurie ca viespile-adunate-n roi.
 Dind%a%a% au și-acul foarte-ascuțit cu care ei

Înțeap% și trosnesc, țâșnesc de parc% s scânteii.
 XANTIAS Nu-ți pese! Doar pietre multe s-am pe mân%,
 Și din %st roi de juzi nimic n-o s%r% mân%

SCENA 3

(Întră corul bătrânilor jurați costumați în viespi.)

230 CORUL (*corifeul*) — Înainte, mai cu vitejie! Tu întârzii, Komias,
 z%ai!

Nu și-nainte o p%țeași, ci vârtos erai, o, zdrav%an dul%ai!
 Faț%de tine-acu%și blegul Harinade d% s% zboare.
 O, strașnice judec%tor din Kontylos, o Strimodoare,
 Unde-i pe-aicea Everghide, Habes unde-i, cel din Fliia?
 Ei, voi, ce-ați mai r%mas din tinerime, “ți acia!
 Când împreun% fost-am la Bizanț, ambii de paz%, (*corifeul se
 adresează unui coleg*)

Și-umblând furiș prin noapte la dușman, s%nu ne vaz%,
 Brut%r%iței i-am furat copaia, pe care-n surcele-ap%
 O sparser%an, ca s%g%țim la foc o mân%de p%st%a.
 240 Repede, haideți, c%ast%zi Laches¹ “-va judecat!
 Și toat%lumea d%ca sigur c%-i putred de bogat.
 Ieri șeful, Kleon, ne-a poruncit ca s%venim
 Îndat%, cu provizie pentru trei zile de venin,²
 Încât vinovatul de-osând%nu cumva s%scape.
 La drum, așadar, înainte ca de ziu% s%se crape!
 Mergeți, luați felinare, cercetarea-i cu folos,
 Vreo piatr%doar s%nu ne-mpiedice și s%ne dea jos.

(*Mai mulți copii cu felinare printre jurați. E încă întuneric.*)

COPILUL Noroiul! Ai grij%la noroi, papá!

CORUL Luând de jos un pai, trage de “til!

250 COPILUL Ba și cu degetul pot s%-l trag!

CORUL Tragi de feștil%cu deș%tu%ce-ai în capu%da prost?

(*Copilul scapă ulei.*)

Risipești uleiul? Nu-ți pas!

De el nu tu faci rost!

(Îi dă niște ghionți.)

COPILUL Pe Zeus, dac-o s%ne mai certați cu ghionți,

Felinarele-om stinge și-om pleca acas%toți,

Și f%r%de lumin%l%sați în noapte, voi

Veți țop%a, cred, ca pitulicea prin noroi.

CORUL (căt%re sine) Știu a-i pedepsi și p-alții mai breji ca tine! Dar

uite, vecine, prin ce glod calc acum! Desigur c% mult% ploaie

neap%rat va “ ca Zeus s%dea, de-azi pân%n patru zile. Feștilele, 260

uite, scot scânteii; și se-nțâmpl-asta, când va s%“ e-o ploaie mare.

Nevoie au de ploaie și de vânt din miaz%noapte, care, dintre roade, nu-s trufandale. (Tare:)

— Dar ce oare-al nostru ortac, de-aici din cas%,

P%țit-a, c%nu iese-ncoace, unde-i trupa noastră?

Codaș nu-l știam înainte, ci mergea chiar în frunte,

Arii de Phrynih îngânând, c%tare-i mai pl%cea s%cânte.

Stați, b%ați, oprți-v%aici s%-i cânt%am, c%poate, 270

Momit de melodie, spre noi se va târ pe coate.

(Cântă tot felul de cântece. Apoi își vorbesc.)

— Dar uite c%moșul n-aude, nici în faț%el nu iese!

„ Poate c%tocmai acum la mațe are crampe dese!

„ Poate și-a pierdut cicipii, ori s-a lovit în bezn%

Și s-a pricopsit cu o scrântitur%rea la glezn%

„ C%cel mai al naibii era el dintre noi,

Lui singur mit%nu-i puteai da, nici un soi.

Când cineva cu %st gând lui îi t%ia calea,

Privind în jos, îi zicea: □Nu-i rost, valea!□³ 280

„ Dar poate c%pricina-i insul ce ieri ne-a sc%pat;

De asta pesemne, c%tr%nit, moșul a c%zut la pat.

Acela ne-nșel%, cum c%-i și el un bun atenian,

C%primul deslușise viclesugul samienilor acu□unșpe-ani.

„ Hai sus, amice, și nu-ți mai face sânge r%a,

Mânios nu “ , c%ci vine-n rând unul mai greu

- 290 Dintre aceia care-n Tracia odat%ne tr%dar%
 Ca pe-un prunc lep%dat, tu ai s%l faci s%piar%⁴
 „ Hai, drag% înc%oace-a%a!
- COPILUL Dac%te-a%ș ruga,
 Mi-oi da, tat%, ceva-n dar?
- CORUL (*unul dintre bătrâni*) — Sigur, copile. Ci zi:
 Ce vrei s%ți cump%ã, a%adar?
 B%ãnu-i c%(pentru zaruri) oscioare c%teva.
- COPILUL Deloc. Ci ni%te smochine, te rog, papá,
 C%ș mai dulci□
- CORUL Nici g%ând! Ci sp%nzurați-v%de necaz!
- COPILUL A%a? Nu te mai conduc, în nici un caz!
- 300 CORUL Din salariul de jude de trei oboli tre□s%iau pâine,
 Ba%ca lemne, pe%ște, iar tu-mi ceri și smochine!
- COPILUL (*după o mică pauză*) Dac%azi n-a%az%zi de judecat%
 Magistratul, ia spune-ne, tat%
 C%t%șperanț%ai pentru noi,
 Și c%t%înc%și pentru voi,
 S%ne lu%ãm pr%nzul? Mas%de unde
 Alta dec%t □a m%ãrii mass%de unde□⁵
- CORUL (*pe un ton tragic*) O, vai mie, v%deleu,
 310 De unde ne va “ pr%nzul,
 Deloc nu %tiu, pe zeu!
- COPILUL (*același ton tragic-pl%ng%ãcios*) O, dulce mam%, de ce tu m-ai
 adus pe lume?
- CORUL (*cu ciudă*) V%dit: ca s%te scot tot timpul la p%șune!
- COPILUL (*același ton*) Sac gol ce ești, podoab%f%ã%ntrebuințare
 Pentru ale noastre, vai și vai, suspine-amare!

SCENA 4

(*Din casă se aude vocea lui Filokleu.*)

FILOKLEU M%topesc, prieteni, de-al vostru dor,
 Vocea voastr%o aud, chiar bini%șor.
 Îns%ce s%fac? S%c%ânt n-am vreo putinț%
 P%zit sunt de %știa cu mult%st%ãruinț%.

- C%de mult s%ies voiesc, pr%p%d s%fac îndat% 320
 La urnele de vot, la tribunal, la judecat%
 O, Zeus, care tuni așa de tare,
 F%-m%pe loc un fum și gros, și mare,
 Sau o vorb%-n vânt, din cele foarte des
 Scornite de l%aud%rosul Proxenides!
 Cat%, M%ria-ta, s%-mi faci pe plac,
 Îndur%-te de suferința-mi f%a%leac!
 Sau f%-m%cenuş%cu tr%setu-ți “ oros
 Repede, apoi su%-m%peste ceva cu sos, 330
 Sau o piatr%f%-m%din cele pe care
 La tribunal se num%a%voturile-ușoare!
- CORUL Cin%-mpiedic%și te încuie? Soților t%a zi-le drept!
 FILOKLEU Fiul meu m%ține. Nu strigați!
 Doarme-n preajm%. Mai încet!
- CORUL Dar cu ce scop vrea ca s%r%âmâi în cas%?
 Ce-aduce drept pretext, de nu te las%?
 FILOKLEU S%judec nu m%las%și-a osândi s%-ndr%znesc. 340
 S%-m%desf%t acas%vrea, ceea ce eu nu voiesc.
- CORUL S%gr%âasc%nemernicul așa a cutezat,
 Cl%nt%al/⁶, “ indc%despre %ot%-i adev%rat
 Ce zici! Îns%de-asta, spun, s-ar “ ținut departe,
 De n-ar “ în complot el însuși parte.
 Ci acum caut%-un plan nou ce, pe nev%zute
 De acest om, s%te scoat%și-ncoace s%te mute.
- FILOKLEU Care s%“ e? C%uțați voi; mai am un singur dor,
 S-ajung s%“ u cu voi din nou judec%tor!
- CORUL Nu-i vreo bort%s%descoperi și prin ea, tiptil, 350
 S%ieși ascuns în zdrențe, ca Odiseus cel subtil?
- FILOKLEU Nici gâza s%nu ias%, așa au z%vorât %st loc.
 Altceva c%uțați, c%zidul șvaițer nu-i deloc.⁰⁸
- CORUL (*meditativ*) Ții minte când, pe vremuri, la oaste, dup%ce-ai
 julit țepușele pentru frigare, te-ai l%sat repede cu ele în josul
 zidului ...asta pe când a fost Naxos cucerit?

FILOKLEU Îmi amintesc. Și ce-are a face? Din ce-i acum cu ceea ce
a fost nu se brodește chiar nimic:

June eram și s%fur prea-n stare,
Voinicie-aveam și eram chiar tare.

Nu eram sub straj%, ci f%r%team%
S%fug puteam. Acum, bag seam%

360 C%oștenii m%p%zesc cu arme
La porți și privirea nu le doarme.

M%pândesc și cu țepușe doi din cas%

Ca pe-o mâț%la furat carnea de pe mas%

CORUL Tu-acum vreun mijloc ca s%ieși mai cat%

Cât de repede, c%ci zi se face-acum îndat%

FILOKLEU S%rod plasa ...pe-asta st%pân eu mi-s,
Iertare mi-o da zeița plaselor, Artemis!^o

CORUL Pentru mântuire face totul %st b%r%bat!

370 „ Hai, tu, d%din f%lci, d%neîncetat!

FILOKLEU (*a ros plasa*) Am ros-o! Dar nu strigați deloc, pe zei,
Grij%aveți ca Bdelikleu s%nu simt%ce-i!

CORUL Nu te teme, drag%l, sta, de mârâie, eu știu

C-are s-o-ncurce și-o s%fug%ca s%scape viu.

Peste-ucazurile noastre a c%lca nu se cuvine

Mai ceva decât peste misterele Eleusine.

Hai, petrece funia pe fereastr%l De tine

380 Leag-o! S%tot “ i nebun^o și-ți va “ bine!

FILOKLEU Dar dac%, simțindu-m%, m%pescuiesc ei înapoi,

Tr%gându-m%în cas%, ce veți face? Spuneți voi!

CORUL Chemând la noi a stejarului t%rie, te-om ap%ra,

Încât nu vor ști s%te-opreasc%. Vom face-o, da!

FILOKLEU (*pe un ton tragic*) N%dejdea mi-e în voi. Dar de-o “ s%pier
când lupt,

Cu jale-ngropați-m%sub boxa martorilor, dedesubt.

CORUL Nu, nu, nimica tu nu vei p%și,

F%r%team%, preaiubite, “ i!

Scoboar%te, deci, f%r%s “ iciune,

Zeilor str%buni tu f%le rug%ciune!

FILOKLEU O, stăpâne Lykos, zeu megieș^{oo}, pe plac

Ca și mie ți-e, când geme omul acuzat.

La tribunal locuit-ai cu-îndreptărire

390

Ca astfel de vaiete să auzi prin " re.

Singurul, dintre eroi, tu stai lâng%

Acela care nu va-ntârzia să plâng%

Îndur%-te deci de al tău vecin, care

În treștiile tale n-o să mai dea pișare

Și nici un părț m%car□

(*Filokleu se lasă pe funie în jos. Deodată se aude un zgomot.*)

SCENA 5

BDELIKLEU Ei, tu, scoal%

XANTIAS Ce-i?

BDELIKLEU O voce-am auzit□

Nu cumva moșul scap%printr-o bort%iar?

XANTIAS (*se uită*) Nu, nu, ci se las%n jos cu-o funie legat bine!

BDELIKLEU (*către Filokleu*) Nenorocite, să te cobori n-ai voie de la mine! (*Către sclavi:*)

Urc%-l înapoi, venind de la cealalt% fereastr% de jos și cu folos lovește-l cu ramuri. Dac%i atins cu crengi, poate-și vâr%-nd%a%t al lui dos.

FILOKLEU (*strigă disperat către membrii corului*) Nu-mi ajutați cei anul %sta cu proces,

400

O, Smiktion, Feredipne, Chremon, Tisiadés?

Când, de nu acum, ajutor mi-oți da voi,

Când, zic, înainte de a " târât eu înapoi?

CORUL (*agitat*) Ce-aștept oare c-al mâniei z%gaz să l rup?

Fierea-mi clocotește, c%ai asmuțit un stup!

Acum, acum, să-ntindem ascuțitul ac și spin,

Cu care să-mp%rățim pedeaps%crâncen%și chin!

(*Își aruncă hainele și rămân în costume de viespi, care seamănă cu niște uniforme vârgate. Au lăncii pe post de ace. Apoi se adresează copiilor:*)

- 410   Voi, copiii, a mai aștepta acum vreme nu este,
           Hainele luați, dați fuga, lui Kleon dați-i veste,
           Cereți-i s%vin%aici, cu toat%îndârjirea
           Faț%de-al patriei vr%maș, ce-și merit%pieirea,
           Fiul, ce zice vorba aia, f%r%ca s%-i pese:
           Vrea s%nu mai “ e de judecat procese!
           (*Apare Bdelikleu.*)
- BDELIKLEU   Domnilor, ascultați, nu dați strigare!
 CORUL   Ba da, ba da, pe Zeus, și pân□a cerul mare!
 BDELIKLEU   Nu, c%eu pe tata tot nu o s%-l las!
 CORUL   Nu-i, nu-i v%dit%tirania-n %st ceas?
 BDELIKLEU   O, cetate, o, blestem tu, Theoros,
           Și orice alt mah%r ling%au!□
- 420 XANTIAS   Ce mai ace ascuțite au, st%pâne, aoleu!
 BDELIKLEU   La judecat%pe Filip al lu□Gorgias l-au ucis cu-ele.
 CORUL (*către Bdelikleu*)   Cu ele și pe tine te vom omori, mișele! (*Unul
           către altul:*)
           Încoace, haideti, ceata toat%,
           Înainte mergeți, acul “ ecare s%își scoat%
           Strânge rândul, de furie, de mânie tu “ i plin!
           A□ați cum d%-n clocot viesparul, de venin.
- XANTIAS   De ne-om înc%iera acum, va “ cumplit, socot.
           Îi v%d aici și fric%mi-e s%nu m%-nșepe tot.
 CORUL   Drumul tu d%i! Altminterea, îți zic, în pace
           N-oi r%amâne, f%r%doar de-ai pielea-o carapace.
- 430 FILOKLEU (*ca un general care îndeamnă oștile la luptă*)   Hai, ortaci
           jurați, aprigi, mânioși viespoi,
           Zburați-le de-a dreptu-n cur. Alții, roat%apoi,
           La ochi țintiți, la mâini și chiar la degete!
 BDELIKLEU (*îi îndeamnă pe sclavi la luptă*)   Midas, Fryx, Masintias,
           unul s%nu pregete
           La ajutor! Pe moș oprîți-l, nu-l dați în veci,
           Altfel, m%jur c-am s%v%□anânzesc la beci!
           C%vorbe goale-am mai auzit cu sacu□
 CORUL   Slobozește-l, c%de nu, acuși io vâr în tine acu□

SCENA 6

FILOKLEU (*e tras înapoi de picioare de cei doi sclavi. Strigă pe ton tragic:*)

O, Kekrops, al Atenei ctitor, balaur înspre jos,
Nu-ți pas%cm%smucesc barbarii⁰¹ de din dos,
Pe care învățatu-i-am cum s%frãmânte pâine?

440

CORUL Nu oare la b%trânețe viața-i ca de câine?

Ba da, , ști doi pe vârstnicul p%rinte
Îl c%znesc și nu-și aduc defel aminte
C%mantale el le-a luat și glugi de piele,
Și de-ale lor picioare s-a-ngrijit ca ele
Iarna s%nu-nghete. N-au rușine niciodat%
Cât s%zic% unde-s botforii de-alt%dat%?

FILOKLEU (*către sclavi*) Nu m%lași deloc, dihanie cumplit%?

Uiți c%la furat struguri când fost-ai g%sit%
Te-am biciuit strașnic, legat de m%slin,
Încât toți îți invidiau al t%ai suspin? (*Către ambii sclavi:*)
Ingrate, drumul d%mi, liber s%plec,
Înainte ca s%vin%“ u-meu cel zezec!

450

CORUL , ști doi sclavi vor da desigur seam%

Nu peste mult, încât cu toții s-aib%team%
De vitejii de mânie-n“ erbântați, când ei
Cu dreptate din privire scap%r%scânteii.

BDELIKLEU Afar%, Xantias, cu viespile din cas%, acum!

XANTIAS (*afumă viespile*) Asta și fac.

BDELIKLEU Tu d%le din belșug cu fum!

XANTIAS (*dă cu fum*) N-o ștergeți? Nu pieriți? Luați-o din loc!

BDELIKLEU D%cu b%șul! (*Arată spre o carte.*)

Afum%i cu-Eschine-nfumuratul pus pe foc!

SOSIAS (*Afumate, tușind, viespile se retrag, dar nu părăsesc locul.*)

Izbutir%am s%v%șperiem o vreme?

460

FILOKLEU (*trist*) Mai vajnici ar “ fost pesemne

Pe Filokles⁰² de l-ar “ -nghițit, poetul cel scortșos.

Nu i-ai mai “ alungat atât de lesnicios!

SCENA 7

CORUL Nu-i pentru s^rac v^dit^urgia, (*către Bdelikleu*)

C^epe-ascuns ne sosește tirania,

Când tu, tic^os cu lațe lungi^os,

S^esurpi legile cet^ății-ajungi?

F^ră^evreun motiv de preț,

F^ră^eun argument isteț,

De unul singur faci s^evie

470 La noi o crunt^ătiranie!

(*Bdelikleu iese din casă.*)

BDELIKLEU Ar “ cu puținț^e, f^ră^elupt^ăși zarv^e, a sta de vorb^eși-a
veni la-mp^ocare?

CORUL (*strigă*) De vorb^ecu tine, poporului dușman,

Regilor prieten, ba chiar și “ lospartan,

Ce-ai îmbr^ocat lakedemonica manta

Și barba netuns^ăîți tot place-a purta?

Nu!

BDELIKLEU (*copleșit*) Pe Zeus, mai bine m^elas p^egubaș de p^ainte

Decât zilnic contr-atător rele s^evăslesc înainte!

480 CORUL Și n-ai decât antreul! C^uci te servim cu feluri simple

Dintre vorbe și care nici m^ocar nu dor.

Dar ai s^evezi tu când vreun orator

Pentru-aste vini te va-nghesui de tot,

Drept martor la al t^ai v^dit^u complot

A^lând pe-un altul ...un complice!

BDELIKLEU Pe zei, totuși nu v^ondep^atați de-aice?

Ori st^am ca s^ene batem ziua toat^e?

CORUL Nu!

Cât din mine ar mai “ -o f^ră^eâm^e, niciodat^e!

Oricine ești, fost-ai trimis o tiranie s^ene dai.

BDELIKLEU Totul la noi e tiranie și conspirații mai dihai,

Fie c^ude-un lucru mare ori de mic se pune!

490 De-ani cincizeci nu mai auzisem eu ^est^ă nume.

Dar acum mai c^utat decât de pește-saramura

E, încât prin piaț^e□tirania□se tot d^edura.

- Cumperi un biban, la hamsii strâmbi din nas?
 Îndat%vânz%torul de plevușc%, în pagub%r%mas,
 Zice: □Nu hamsii mititele, ci un m%aișor biban
 Cump%r%omul %sta? Clar: are gânduri de tiran!□
 Când pentru-un sos o ceap%alb%ceri la piaț%,
 Vezi îndat%chiorăș privindu-te o precupeaț%
 □O ceap%alb%ceri? Tiranie vrei, ori ai vedenii
 C%Atena-n dar are s%ți creasc%mirodenii?□
- XANTIAS Ieri în miez de zi la o târf%m%dușă,
 Și-i cerui□ s-o-ncalec; dar ea de n%b%da
 Se-umplu și m%ntreb% □Au tiranie socioți tu,
 Ca a lui Hippias ...s%-mi reașezi acu□□
- BDELIKLEU Tare le place %stora s-aud% o atare vorb%rie! Fiindc%
 vreau pe tata s%-l țin departe de ipochimenii de colo:
 De turn%tori,
 Oameni dezgust%tori,
 Care-n “ ece dimineaț%
 Umbl%ca s%curme-o viaț% ...⁰⁴
 Da, și “ indc% vreau ca b%rânul s-o duc% în huzur, îmi cap%
 vina c%-s vreun complotist, urzind o tiranie!
- FILOKLEU Și pe drept! Nici lapte de pas%re⁰⁵ n-aș bea deloc,
 La schimb cu viața ce m%oprești a duce-n loc!
 Calcani, țipari? Din delicatese nici un pic!
 Îns-un procesel fript aș mânca ...“ e și mic!
- BDELIKLEU Ca de-astea s-ai pl%cere tu ai în obicei;
 Dar dac%n liniște ai asculta ce-ți zic, pe zei,
 Te-aș înv%ța, cred, c%greșești și ești n%ac.
- FILOKLEU Greșesc, când s%judec eu m-apuc?
- BDELIKLEU C%ești luat în răs nu priceput-ai oare
 De înși c%ora doar nu le cazii tu la picioare?
 Nu-ți dai seama c%ținut ești în robie?
- FILOKLEU De robie s%-ncetezi a-mi vorbi tu mie,
 Care-s peste toți mai mare pus!
- BDELIKLEU Nu tu. Crezându-te mare, le ești supus.

520 Bun. Atunci r%splata arat%mi, tat%,
 Ce din birul pus Greciei o ai, toat%^{o6}
 FILOKLEU Oho! (*Arată spre viespi.*)
 Dar s%judece le-ncredințez lor cazul meu.
 BDELIKLEU (*o mică pauză*) Fie. Li-l încredințez atunci și eu! (*Către
 sclavi:*)
 Cu toții, hai, l%sați-l liber!
 (*Filokleu este eliberat.*)

SCENA 8

FILOKLEU Dați-mi o sabie, c%n ea m-arunc mai bine
 Decât ca-n vorbe s%ajung înfrânt de tine!
 BDELIKLEU Ce-ai s%p%țești, zi, de nu te supui la judecat%?
 FILOKLEU Simbria mea de jude n-oi mai bea-o niciodat%
 CORUL (*către Filokleu*) Din ce te-am înv%țat, lucruri noi ești dator
 acum a spune, astfel încât s%“ e v%dit□
 BDELIKLEU Cineva s%aduc%încoace, cât de gr%bit, cutia cu cele de
 530 trebuiț%pentru pus în scris. Se va vedea ce fel de om este, dac%
 pe-astea le f%g%duie□
 CORUL □c%nu vorbești dup%felul %stui june.
 Ai grij%c%ncleștarea ta e mare,
 C%ci dac%, Doamne féri, %sta-i mai tare,
 Soarta a toate cele ajunge pus%n joc.
 BDELIKLEU (*pregătindu-și tăblițele*) Tot ce zice, consemnez în scris
 pe loc□
 FILOKLEU Ce va “, vorbiți, dac%biruie-n cuvinte el?
 540 CORUL Neamul celor vârstnici nu va mai “ util defel.
 Batjocoriți vom “, □buni de mers la altare□
 Ne-or spune, ba și □coșciuge vii de tribunale□
 S%te bați cu el vrei despre cârmuirea de-aici
 Întreag%? S-ai curaj și s%-ți mearg%limba brici!
 FILOKLEU (*iși ia avânt, se suie pe o ladă și declamă în chipul oratorilor*)
 Voi ar%ta dintru-nceput despre ast%dreg%torie
 A noastr%, c%mai rea nu-i decât nici o domnie.

Decât un jude cine-i azi mai fericit, mai invidiat, 550
 Și decât unul bȃrȃn, mai de temut, mai rȃsfȃtat?
 Pe el, de cum sare din pat, gȃdigani îl pȃzesc bine
 Pȃn%-n box%și, blȃnd, un slujbaș⁸ hoț de mân%-l ține.
 Îl roag%cu voce stins%unul, lacrimi are el pe faț%
 □De mine-ndur%te, tȃduc%, dac%și tu-n ast%viaț%
 Furat-ai în slujbe, ori ale oștirii merinde-ai vȃndut.□
 Unul ca %sta nici c%trȃesc n-ar “ știut,
 Dac%s%scape de-osȃnd%el nu ar “ sperat!

BDELIKLEU (*notȃnd*) Ce-mi spui despre ei pe tȃbliț-am însemnat.
 FILOKLEU Intrȃnd apoi în sal%și cu mȃnia domolit%, am renunțat 560
 la tot ceea ce promisesem c-aveam în gȃnd. Totuși, vorbele pe
 care învinuieții le spun ca s%scape cu luare aminte ascult. Cȃci:
 Nu-i pe lume lingușeal%s%n-o aud-un judecȃtor!
 Unii bocesc a lor sȃ%cie, ba-și adaug%și-un spor
 De-amar, pȃnȃce a□u c%ei ca mine-s de prȃpȃdiți.
 Alții-mi recit%basme, alții-s de Esop înveseliți.
 Unii spun glume, pentru rȃs bune mijloace.
 Iar de nu m%-nmoi, copilașii-i trag încoace,
 Fetițe și bȃȃței, de mân%. Eu ascult cu “ or
 Cum ei scȃncesc. Iar apoi tat%, de hatȃrul lor,
 Ca pe-un zeu m%roag%cu tremur, din belea 570
 S%-l slobod: □La un gl%scior de mielușea
 De te-ndupleci, zice, auzind pe copil%,
 Îndurare-mi vei arȃta mult%ca și mil%□
 P%șȃricile¹-mi plac, ascult de-al fetei glas
 Și din mȃnie-un pic de la mine, uite, las□
 Nu-i mare slujba, chiar fȃr-avere, pentru noi?

BDELIKLEU □Chiar fȃr-avere□ S-a notat: e punctul doi.
 Stȃpȃnești, dar, în Grecia? La ce bunuri ești pȃrtaș?
 FILOKLEU Pȃȃ, voie-avem s%privim la-al bȃȃțetilor bețigaș.^{1/}
 Și de-actorul Oiașru-i în box%, nu-l liber%am înainte
 Ca din □Niobe□s%declame frumoasele cuvinte. 580
 Și dac%-un □autist scap%, ne cȃnt%el r%șplata apoi
 Cu muștiucul pus, pe cȃnd ieșim din sal%noi.

Și dac%, murind tat%, pe “ ica-i moștenitoare
 O las%cuiva de nevest%, n-avem decât nep%șare
 Pentru testament și solemnă pecete; c%drept soție
 O d%am pe fat%oricui ne f%g%duie o bun%simbrie.
 Și totul ...f%a da seam%. Slujba-i grozav%

BDELİKLEU O felicitare-i cuvenit%pentru o atare isprav%
 Îns%s%mpiedici o diat%nu-i defel cu dreptate□

590 FILOKLEU În plus, când Poporul și Sfatul pricine-nsemnate
 Refuz-a judeca, ei juzilor ca noi pe loc le trimit
 F%ptașii: (*arată cu mâna ce se întâmplă*)
 Apoi Euathlos-turn%torul și acel □mit□
 Kleonym-Lingușym, Scutu-l zvârlim¹⁰, jur%de zor:
 □Vom tr%da? Nuuu! Ci vom lupta pentru popor!□
 De asemenea nimeni vreodat%n-a biruit în Adunare
 F%a vrea ca juriul s%decid%la prima-nf%șare.¹¹
 Kleon, Zbierea cel r%u¹², doar pe noi nu d%ș%ne muște,
 Ci ne p%zește, ne-ngrijește, ne-ap%a%chiar și de muște
 ...ceea ce tu n-ai f%cut nicicând pentru-al t%u p%rinte.
 Iar Teoros ...nu-i mai prejos decât faimosu-Eufemide ...
 600 Ne șterge pe ciubote praful cu buretele bine-udat.
 Astea-s robia și supunerea ce zici c-ai demonstrat?

BDELİKLEU De vorbe s%te saturi! Se va vedea la-ncheiere
 C%mareă slujb%i ca sp%datul de pe cur: tot pier!

FILOKLEU Dar a mai minunat%ceștie dintre toate, de care
 Uitai, e când vin acas%cu simbria.¹³ Ce-ntâmpinare
 Îmi dau toți pentru biștari! Mai întâi a mea fat%
 Picioarele-mi spal%, le unge și, preaplecat%,
 Le s%rut% □f%țicu, t%țicu□s ale ei cuvinte,
 Cu limba din sân banii-mi scoate. Și cu pl%cinte
 610 M%lingușește, al%țuri-așezat%, insistând, soția:
 □Ia asta, gust%aici!□Îmi fac cu-astea bucuria.
 Și nici la tine n-am a m%uita, nici la fecior
 Cum suduie cărtind, când prânzu-l pune. Nu cu zor
 Fr%ământ%pâinea? Gologanii de rele m-ap%a%foarte.
 Nu-mi torni vin? Un ulcior am adus cu toarte;

Parc% s urechi de m%gar. Îl aplec; el casc%gura,
Nechiaz% și voinicește-mi trimite ud%tura.

(Perorează cu entuziasm.)

O putere n-am oare la fel c-a mai marelui zeu,
Când tot ce-aude Zeus aud vorbindu-se și eu?

620

Dac%ne zbucium%an noi, juzii, tare,
Printre cei de faț%se-n“ oreaz%“ ecare:

□Parc% zic ei, tribunalul scoate tunete,
St%pâne Zeus, o, de noi îndur%te!□

De vin eu și cu fulgere, dârdâie, mișei,
Semeții și-avuții; de frica-mi fac pe ei! (Întorcându-se spre Bdelikleu:)

Tu însuși te temi, te temi de mine r%ai,
S%mor acuși, dac%m%tem de tine eu!

630

SCENA 9

CORUL (*corifeul*) Nicicând n-auzii un așa de bun și deștept vorbitor!

FILOKLEU Credea c% s vie nep%zit% și cas%f%r% de z%vor!

Îns%c% s cel mai tare totuși eu eram convins.

CORUL Cât de bine chiar toate punctele le-a prins

Și n-a omis nimica, încât la auzul s%ai

Crescut-am, dar și tr%ărea asta am avut-o eu,

C%n Insulele Fericiților sunt ca jude pus,

640

Îndr%gostit de tot ceea ce el avea de spus!

FILOKLEU (*arată către Bdelikleu*) , sta-i n%acit deja și-n “ re nu-și
mai vine;

S%vad%negru-n faț%primește de la mine.

CORUL (*către Bdelikleu*) De meșteșugurile toate ești tu dator

S%te servești dibaci, ca s%mai scapi ușor. (*Către public:*)

C%ci greu e s%mi uit mânia de-ast%dat%

Când junele-mpotriva mea se tot arat%

E vremea ca de-o râșniț% bun%s%ți faci rost, (*către Bdelikleu*)

S%mi macine furia, de nu gr%ăești cu rost.

FILOKLEU (*spre public*) Greu, da, și mai afurisit decât pe m%sură
unei comedii e s%vindeci o boal%veche, așezat%la noi în cetate.

650

Îns% o, Zeus tat%□

FILOKLEU (*crezând că invocă i se adresează lui*) Încetează, nu-mi zice □tat□

Dacă nu repede mi-arăți la robie cîns p_artaș,
Sigur vei muri, chiar de pîng_ărit voi “ ca cuigaș!¹⁴

BDELIKLEU T_ăuc%, d_ămi ascultare, fruntea țî-o descreește un pic și, simplu, pe degete, și f_ă_s% te-ajuți de pietricele, ia și f_ă o adunare:

Ai totalul tributului ce sosește de la cet_ăile-aliatē;
În afara lui sunt, separat, sume cu □unu la sut□taxate;
Venituri din pritanii, mine, piețe, porturi, bani con “ scați.
660 Suma întreg_ăți se ridic_cam□ la dou_mii de talanți.
Din asta d_ăsimbria pentru jurații unui an ...iat_ă
Șase mii-s. ...În țar_nu fuser_mai mulți vreodat_ă ...
O sut_ăși cincizeci de talanți, deci, simbria lor o pui.

FILOKLEU Dar din al intr_ărilor total asta nici o zecime nu-i!

BDELIKLEU Nu-i, pe Zeus!

FILOKLEU Dar restul banilor un_ăse duc la urm_ă?

BDELIKLEU La cei cu □hnicic_ănd n-oi tr_ăda a atenienilor turm_ă

Și bate-m_ăvoi pentru popor□ Iar tu, tat_ăiubit,
St_ăp_ăni țî-i pui pe ei deasupra, de vorbe p_ădit!
Iar _ăștia, c_ăte cincizeci de talanți primind mit_ă

670 De la cet_ăi, zic ameninț_ănd și st_ărnindu-le fric_ă
□Dați tributul, altfel tr_ăsnesc și cetatea v-o întorc pe dos□

A, iubești puterea? Oase și copite îți r_ăm_ăn de ros!
Și-aliatii, știind c_ăprostimea m_ăn_ănc_ăo zi din dou_ă,
Pe tine te țin de dobitoc; lor vesel_d_ăruie, covoare nou_ă,
Vin, br_ănzeturi, miere și susan, perne, cupe, ales veșm_ăntar,
Cununi, șiraguri ...orice-i la trup bun și scump la buzunar.
Iar ție, din tot ce st_ăp_ănești, care mult asuzi și pe-uscat,
Și pe mare, nu-ți dau, la guvizi, nici usturoi pisat!

680 FILOKLEU Adev_ărat, eu însumi am trimis dup_ătrei c_ăței la negustor□
Îns_f_ă_s_ămi ar_ăți robia, pe ea totuși o denunți de zor!

BDELIKLEU Robie nu-i c_ăști bandiți și cei care contra plat_bun_ă
Îi ling_ășesc tot ei s_ă “ e cei care slujbe grase-adun_ă

Când îți dau cei trei oboli, ești încântat; deși i-ai dobândit
 Tu însuși, luptând pedestru, ori la asedii tu te-ai ostenit.
 Și cel mai rău din minți mă scoate-n treaba asta a ta
 Când desfrânatul venetic, fiul lui Chaireas, în casă dă-a intra,
 Filfizonul, clătînându-se, și-ți zice ca la tribunal să vii
 Dis-de-diminează, și fără-ntârziere-acolo tu să fii:

„De-ntârzie la signal careva din voi, bănuții trei nu-i ia.“ 690

Dar el ia dublu – că-apără statul⁴⁸ –, deși-ntârzie cât vrea!
 Iar când arhonții-s strănși, când unul din acuzați dă mită,
 Stau la tocmeală doi colegi ca să le iasă afacerea sporită,
 Unul împinge, altul trage, de parcă-s tăietori la ferăstrău,
 Tu însă pândești contabilul și chiar nimica nu vezi rău.

FILOKLEU Asta-mi fac? Vai de mine, ce aud! T'ihna-mi strici,
 Cugetul mi-l porți aiurea și nu mai știu ce-aș zice-aici!

BDELIKLEU Uită-te deci că-n toate-astea, bogat putând să fii pe drept,
 Nu știu cum se face că de demagogi ești tras în piept.

Tu, stăpân pe mulțime de cetăți – de la Pont și până-n Lydiá, 700
 N-ai parte decât de puținul ce acasă duci – simbria.

Dar și pe-asta ți-o dau cu picătura, încet, ca pe ulei,
 Doar ca viu să fii. Căci te vor sărac. De ce? Îți zic de vrei:

Vor să-ți cunoști dresorul: numai de te-asmut odată
 Ca pe dușman să-l încolțești, tu îi vei și sări la beregată!
 Căci, de voiau poporului să-i dea trai bun, era chiar simplu:
 Mii-s, în fapt, cetățile ce nouă tribut ne trimit tot timpu'.

Dacă li s-ar fi poruncit lor să hrănească fiecare la fel
 Douăzeci de-atenieni, douăși' de mii⁴⁹ ar mânca-ostropel

De iepure, cu lapte bun, mândru-ncununați, fiecă om 710
 Bucurându-se de-a țării mărire și de slava din Maraton.

Acum însă te uiți după ăla cu simbria, ca un zilier sărac.

FILOKLEU (*pe un ton tragic*) Aoleu! Mâna-mi amortțește-ntreagă, de
 nu știu ce să-i fac!

Îs tare vlăguit și sabia ca s-o scot nu pot...

BDELIKLEU Și când ei se tem, vă dau Eubeea – zic – de tot,
 Și fiecăruia din voi vă dau câte cincizeci de ocale
 De grâu. Îns-abia cinci de orz ai primit matala

Ieri. Dar și la astea cu țârâit-ai fost părtaş,
Numai de-ai adus dovadă că ești și bătăinaș.²⁸

720 Din toate aste pricini, eu te-am ținut în casă închis, tată, vrând
ca tu să mă nânci cum se cade, făcând demagogii via să te ia în
derâdere cu vorbăria lor deșănțată! Dar și acum vreau din tot
sufletul să-ți dau ce poftești, în afară de a te lăsa să trăiești ca
un milog!

SCENA 10

CORUL Înțelept a fost cel care zis-a: „Nu judeca înainte de a auzi
cuvântul ambelor părți!” (Către *Bdelikleu*.) Mi se pare că biruința
acum pe deplin e a ta, încât deja, slăbindu-mi mânia, toiegele
jos le arunc ...uite așa!

(*Se adresează lui Filokleu*.)

— O, tu, al meu

Drag coetaneu,

De-aste vorbe ține cont,

730 Nu “nici nechibzuit, nici tont,

Nici un om de fragezit prea greu!

O, zei, și eu vreun neam de-aș avea

Care dojeni să-mi facă tot asemenea!

Vădit: de-unul din zei îți vine într-ajutor,

Primește-l, că de tot binele-i făptuitor!

BDELIKLEU O să-l hrănesc eu pe bătrân, o spun,

Aducând ce-are nevoie: terci bun,

Halat moale, păturică și, pe lângă,

O târfă, să-l frece și la mătărușă,

740 Și pe la noadă!

Ce, tace și nu mormăie nimica?

Cu-asta nu mă biruie, nici atâta!

CORUL (*privește spre Filokleu*) Se muștră singur pentru cele-nainte
Zise de smintit. A-nțeles căst părinte

Și cumpănește tot ceea ce, greșind rău,
 N-a ascultat atunci de sfatul tău.
 Acum, poate, felul și-a schimbat:
 S-a-nțeleptit și “ului s-a-ncredințat.

FILOKLEU O, vai și-amar!

750

BDELIKLEU Alo, de ce faci gădăgie?

FILOKLEU Din toate, nimica nu-mi promite mie!

Drag mi-e s’u unde crainicul zice:

□Cine n-a votat? S’se ridice!□

Și așa vedea, după urne, c’sînt,

Dintre votanți, ultimul-n rând.

Su□ete, hai, d’fuga!

Unde mi-e el? Îngăduie numa□

Bicisnic su□et, ca-al lui Kleon furtișag

S’nu-mi mai vin’-n tribunal pe prag!

BDELIKLEU Tat, hai, crede-m%, pe zei!

760

FILOKLEU În ce privinț% Zi ce vrei,

Doar una singur%nu-mi lua!

BDELIKLEU Ce-anume?

FILOKLEU S’n-am dreptu-a judeca.

S’m%-nghit%Hades, înainte s’te-ascult!

BDELIKLEU *(se gândește puțin, face câțiva pași înainte și înapoi, apoi spune:)*

Dac%ți place asta chiar așa de mult,

S’mergi la tribunal totuși nu-i nevoie,

Ci aici pe sclavi tu judec%-i în voie!

FILOKLEU Pentru cari vini? Ce tot vorbești?

BDELIKLEU Pe-aceleași și-aici, și-acolo le g%sești.

Deschide slujnica c%amara într-ascuns?

O drahm%drept amend%i-ai și pus!

Ceea ce f%ceai acolo tot mereu, îți zic

C’s și-acas%cu puțin%. Când un pic

E soare, vei judeca de parc-ai “ la plaj%,²

De ninge ...șezând, focului “ indu-i tu de straj%

770

Plou%? Fuga-n cas%! La prânz te scoli din pat?

Tu jude, de nici o z%brea n-oi mai “ -ncuiat,

Tras%înaintea-ți de-un aprod□

FILOKLEU Asta-mi place tare!

BDELIKLEU Pe deasupra, când cineva are

Un proces lung, n-oi mai r%bda □%mând,

Din tine și din pârât neîncetat mușcând.

FILOKLEU Îns%cum voi putea s%deosebesc eu bine,

780 În timp ce rumeg, când oare-adev%rul vine?

BDELIKLEU L-oi deosebi pe el acas%înc%mai dihai:

Când martorii mint, se spune, cu chiu și vai

Treaba o l%anuresc juzii, de-i bine□ rumegat%

FILOKLEU Fie! De unde îns%mi voi lua simbria meritat%?

Tu înc%nu mi-ai zis.

BDELIKLEU Chiar eu am s%ți-o dau!

FILOKLEU Strașnic, cât timp singur toat-o iau,

Și nu cu-un ortac! Vai, ce mi-a fost dat

S%p%țesc de la acel bufon de Lysistrat!

O drahm%lu%el pentru amândoi

Și-n cherhana fugi s-o schimbe-n oboli.

790 Lucioși, trei solzi îmi d% □Fie□ zic,

Crezând c%s trei oboli^{2/}; îi gust un pic

Și-i scuipe apoi: grețoși, miroseau urât.

Așa încât pe îns la judecat%l-am târât.

BDELIKLEU Și ce-a avut de spus al t%ai ortac?

FILOKLEU A zis c%i de cocoș al meu stomac

Și c%□banu□l voi mistui ca pe t%aței!

BDELIKLEU Vezi ce câștig îți vine, doar de vrei?

FILOKLEU Nu-i r%ai. Deci ce-ai în gând f%bine!

BDELIKLEU Așteapt% aduc acum ce se cuvine. (Intră în casă.)

SCENA 11

- FILOKLEU Ce chestie, profeția se v%di adev%rat%
 Auzisem eu cândva c%atenienii odat% 800
 Vor judeca pricinile-acas%, dup%plac,
 Și c%orice b%rbat va așeza-n cerdac
 Câte-un pui de tribunal, precum la toate
 Casele-nainte-i templișorul lui Hekate.
*(Bdelikleu, însoțit de sclavi, iese purtând diferite lucruri pe care le
 aranjează în chipul unui mic tribunal.)*
- BDELIKLEU Iat% Ce zici? Ți le-aduc pe toate-n curte,
 De câte ți-am vorbit și înc%alte, multe:
 Oala de noapte, în caz c-o pișare-ai vrea,
 Atârn%de cârlig aproape, de tine-al%tura.
- FILOKLEU Pentr-un b%rân, lucru-i deștept și nu stric%,
 Leac bun g%sit-ai la beteșugul de b%șic% 810
- BDELIKLEU Și-aici e focul. Pe el se pune, de f%șui
 O ciorb%, ca s%sorbi un pic□
- FILOKLEU Grozav ce spui:
 Ciorb%oi sorbi; simbria, de-am “erbințeal%,
 Tot n-o pierd, iar d-aice nime□hu m%școal%
 Bun. Îns%de ce cocoșul %sta mi-ați adus?
- BDELIKLEU Dac%, când unul se-ap%r%, dormi dus,
 S%te deștepte, colo, cântând întruna□
- FILOKLEU Pe plac mi-s toate!
 Doresc înc%doar una.
- BDELIKLEU Ce-anume?
- FILOKLEU Pe Lykos de mi l-ai aduce-n poiat%
- BDELIKLEU Eroul, regele-i chiar aicea. Iat% 820
- FILOKLEU *(se uită la statuie, care-i strâmbă și urâtă)* O, ce r%u ar%ți,
 st%pân cr%iesc!
- BDELIKLEU Parc%i Kleonym cel laș, așa-l g%șesc.
- FILOKLEU Deși-i un erou atât de mare,
 Nici %sta, vezi-l, arme n-are!
- BDELIKLEU De repede te-ai așeza,
 Repede-aș chema și eu la judecat%.

FILOKLEU Eu tot șed de mult; tu cheam-odat!

BDELIKLEU Pe cine aduc eu mai întâi? Ei, zi!

Ce crimă cut-a careva din cei de-aci?

Crez că alaltăieri ars-a vasul Tratta!

FILOKLEU Aoleo! Stai! Aproape m-ai dat gata!

830 Începi tu judecata fără box-oare ...

Primul dintr-ale noastre s'nte-odoare?

BDELIKLEU N-o am aici, vadeu!

FILOKLEU Lasă-mă-n casă-alerg chiar eu,

Box-s-aduc ...altar mi-e și credință! (Intră în casă.)

BDELIKLEU (de unul singur) Poți să-ți crezi ochilor? Nebun obișnuință!

(Iese Xantias, trăgând de un om costumat în câine.)

XANTIAS La naiba cu tine! , stă câine să-l mai ții!

BDELIKLEU Dar ce-i?

XANTIAS Furișându-se-n bucătărie Lăbosu²⁰ a furat

Un chif de brânză și pe loc l-a-nfulecat!

BDELIKLEU Primul delict e asta ce i-l aduc lui tata!

840 Tu, de față-acolo, stai cu reclamația gata.

XANTIAS Nu eu! , lăsați câine voie-te să-l acuze,

De-i vorba ca unul să vie cu pâra pe buze.

BDELIKLEU Bun! Adu-i pe-amândoi încoace!

XANTIAS Chiar asta acuma și voi face.

(Filokleu apare ducând troaca porcilor.)

BDELIKLEU Și cu-asta care-i joaca?

FILOKLEU De lângă vatră-i, troaca.

BDELIKLEU Pe Hestia o jefuiești cumva?²¹

FILOKLEU Nu, ci ca să rad io pe careva,

Pun temelia de la vatră²², chiar așa!

Tu adu-i pe făptași, să vad unde

Dreptatea-i și la cine se-ascunde!

BDELIKLEU Stai, ca să scot condeie și tăblițe!

FILOKLEU Vai, nu mai prăpădi ziua tot cu "țe!

850 Sentința aș putea s-o zgârii pe pământ.

BDELIKLEU (aduce tăblițe și condeie) Uite, acuma toate pregătite sînt.

FILOKLEU Cheam%i!

BDELIKLEU Uite-l (*aduce câinele*).

FILOKLEU , sta cine-i, întâiul? O, vai și vai,

S%mi-aduc urnele de vot uitai! (*Dă să fugă în casă.*)

BDELIKLEU Alo, unde mi-alergi așa de tare?

FILOKLEU Dup%urne!

BDELIKLEU Stai! Adus-am niscaiva pahare.

FILOKLEU (*se întoarce*) Perfect. Toate-s rânduite-acuma,

Din ce-am nevoie; ah, clepsidra²³ numa

N-o v%d

(*Bdelikleu arată către oala de noapte.*)

BDELIKLEU Dar nu-i clepsidra aici, la locul ei?

FILOKLEU (*admirativ*) O, bine-ai gândit și dup-al patriei obicei!

BDELIKLEU Cât de repede, hai, cineva s-aduc%foc

860

Din%antru, mirt și t%anâie-n %st loc,

Ca zeilor s%ne rug%an mai înainte!

CORUL (*corifeul*) Fiindc%acum ați scos din minte,

Prin împ%care, și vrajb%, și r%zboi,

O rug%împreun%vom rosti și noi!

BDELIKLEU Șșt! P%strați, dar% t%cerea sfânt%

(*Toți, în picioare, tac câteva secunde.*)

CORUL (*cântă*) O, Foibos Apollon, o, Pythice,

F%ca-ntr-un ceas bun ceea ce

870

Omul %sta n%scocit-a-ntr-ajutor

Cu noi toți s%stea-n armonie,

C%ci ne-am deșteptat din nebunie,

O, Paian, o, zeu vindec%tor!

BDELIKLEU O, st%pâne, rege, vecine, o Agyieus²⁴, tu, care stai în faț%

la poart%²⁵, primește o ceremonie nou%, pe care pentru al meu

tat%o facem la prim%vedere! S%nceteze, f%l, cu țâfna și strop-

șeala și-amestec%i în su%et, în loc de vin-acru, un picuț de miere:

Cu oamenii s%“ e blând,

Mil%mai mult% s-aib%oricând

De pârâți decât de cei ce acuz%

880

Și, p%r%sindu-și “ rea ursuz%

De lacrimi s%aib%el ochii plini,
 Mânia uitând-o, uitând și de spini!
 CORUL Ne vom al%tura rug%ciunilor tale cu bucurie și datorit%celor
 zise mai înainte vom sl%vi noua dreg%torie:
 Ți-am devenit acuma binevoitor,
 De când iubirea-ți pentru popor
 Mi-a pl%cut; nu mai vezi așa ceva
 890 La tinerii de azi, precum e ea!
 O, Paian, o, zeu vindec%tor!

SCENA 12

BDELIKLEU (*În picioare, îl imită pe crainicul de la procese. Filokleu pe scaun.*) □De vreun jude-i la poart%, în%antru s%poftesc%
 C%voie nu-i mai d%am apoi, de-o s%se vorbeasc%□
 FILOKLEU (*se uită la câinele adus de Xantias*) Cine-i acuzatul ce aicea
 vine? (*Aparte:*) Va “ aspru-osândit!
 BDELIKLEU Ascultați plângerea bine: □Câine Kydatheneu învinuiește
 pe L%bosu Aixoneu de crima c%de unul singur brânza sicilian%
 a h%p%ât. Pedepsa cerut% zgarda din lemn de m%lin uscat.□
 FILOKLEU Ba o moarte de câine, odat%ce-i condamnat!
 BDELIKLEU Pârātu-i %sta de-al%țura, L%bosu!
 900 FILOKLEU Se uit%ca un hoț la mine tic%osu□
 Rânjește? C-o s%m%-nșele, sper%el.
 Dar unde-i reclamantul, %d%alt c%țel?
 CÂINE 2 H%ai, h%ai!
 BDELIKLEU E de faț%
 XANTIAS (*către Lăbosu*) , sta-i, L%boase, la l%trat deștept
 Și de blide-un bun ling%au.
 CÂINE 2 H%ai, h%ai, h%ai!
 BDELIKLEU T%cere. Tu %ezi. (*Către Câine 2:*) Stând drept,
 Tu plângerea ți-o zi, f%a%mult%vorb%
 FILOKLEU Iar eu-mi torn un pic, s%lip%á din ciorb%
 CÂINE 2 Plângerea mea ascultați, o, judec%tori,
 Împotriva %stui câine! C%ci îți d%“ ori

- Ce-a comis faț%de mine și l%tr%toarea ceat%
 Fugind într-un ungher, șutit-a o bucat% 910
 De brânz%și cu ea-n bezn%s-a hr%nit□
- FILOKLEU Pe Zeus, ce-a f%cut tâlharul e v%dit:
 Mi-a râgâit un damf de brânz%dinainte!
 CÂINE 2 (pe un ton plângăcios) Nimic nu mi-a dat, deși-l rugai “erbinte!
 Și cine-ar vrea vou%s%v%mai dea o pâne,
 De nu mi-azvârle cevașilea și mie, un biet Câne?
 FILOKLEU Tipul nimic n-a dat p%rtașului: mie□ Nu-i
 Mai puțin usturat%ciorba decât sfruntarea lui!
 BDELIKLEU Nu judeca-nainte, tat%, eu te rog pe zei,
 F%a-i asculta pe amândoi acești cotei! 920
- FILOKLEU Dar fapta sa v%dit%i pe deplin,
 C%strig%pân□la cerul cel senin!
 CÂINE 2 Nu-l iertați c%el, egoist “ind cu prisos,
 Dintre câini e omul cel mai mânc%cios!
 Farfuriei dându-i roat%, ca de straj%,
 Totu-a înfulecat, brânz%și cu coaj%²⁶
- FILOKLEU Nici vasul nu mi-a l%sat acest nenorocit!
 CÂINE 2 Pentru toate astea cer s%“e osândit!
 Dou%s%bii într-o teac%a înc%pea nu pot,
 Nici într-o cas%doi hoți, precum socot.³⁸
 Cer asta pentru ca s%nu latru f%rost.
 Iar dac%nu, n-oi mai l%tra deloc. Ce,-s prost? 930
- FILOKLEU Oho! Cât de multe-nvinuiri el i-a adus!
 E-un hoț și jum%ate %da. Tu, acolo sus,
 Cocoșule, încuviințezi?□ Clipește: da!
 Paznice! Unde ești? Oala de noapte mi-oți da!
 BDELIKLEU Ia-ți-o singur! Pe martori eu îi chem îndat%
 Pentru L%bos: Mojar, Piuliț%, R%z%toare lat%,
 Fund, Ulcior, Vase de lut ars□ totul e adus□
 Dar tu înc%te-ușurezi și-n scaun nu te-ai pus? 940
- FILOKLEU Ast%zi m-oi ușura și cu-altceva peste-acuzat!
 BDELIKLEU Nu te-astâmperi s%“i aspru și-așa de-nverșunat

Cu-nvinuții mai ales, pe care-i muști tot r̄au? (*Către Lăbosu:*)
 Hai, ap̄r̄ate! De ce taci, dom̄dul̄au? (*Lăbosu tace cu o privire în-
 cremenită.*)

FILOKLEU Se pare c̄nu mai are ce s̄spun-acum.

BDELIKLEU Nu-î asta. Ci cred c̄a p̄țit la fel precum

Și Tukidide p̄țit-a când l-au învinuit:

Cu f̄lcile-ncleștate a r̄mas, pe loc izbit.

Luați-l de-aici! Ap̄r̄area-i voi rosti-o eu.

(*Căinele e dat la o parte, iar Bdelikleu se suie pe o ladă, ținând în mână
 o hârtie cu apărarea câinelui, din care citește.*)

A se-ap̄ra, judec̄tori, pentru-un câine-i greu,

960 De-i calomniat. Totuși, defel n-oi sta eu mut,

C̄ci ins de bine-i și lupii s̄-i alunge priceput.

FILOKLEU Un hoț e, suspect și de tr̄dare ...asta spun!

BDELIKLEU Printre javrele de-azi e totuși câine bun;

În plus, de oi multe s̄aib̄grij̄poate.

FILOKLEU Brânza de-o m̄nânc̄, ce folos au toate?

BDELIKLEU Folos? Ți-e campion, ușa ți-o p̄zește neclintit,

Bun e și la altele. Iar dac̄totuși a șutit,

Iart̄-l, c̄bietul de cântat la lir̄n-are parte!

960 FILOKLEU Eu, unul, mi-aș “ dorit s̄nu știe nici carte,

Ca s̄nu se-apere-n scris ...acest bandit!³

BDELIKLEU Ascult̄, În̄d̄țimea-ta, m̄rturia negreșit!

Încoace, R̄z̄toareo, și vorbește r̄spicat!

R̄spunde clar, c̄ci te nimeriși la porționat:

Ostașilor deci provizia le-ai f̄cut-o rație?

□ Zice c̄da.

FILOKLEU Pe Zeus, e-o minciun̄, asta e!

BDELIKLEU Respect̄, În̄d̄țimea-ta, pe-ropsiți acuma,

C̄ci L̄bosu oase și tacâmuri mânc̄ntruna,

Și-n același loc nimeni nu poāb̄-l vaz̄

970 Cel̄dalt, deși o namil̄, acas̄st̄de paz̄,

Și, nemișcat, orice-duce cineva, moale-tare,

Tainul și-l cere. Și latr̄r̄au, dac̄nu-l are.

FILOKLEU Vai de mine, ce am, c%stau s%cedez?

Un r%ai m%-ncearc%, de încep s%-l crez.

BDELIKLEU (*se adresează lui Lăbosu, apoi lui Filokleu*) Hai, te-ap%r eu! P%rinte, mil% s% ai în gând!

Nu-l nimici. Copilașii lui pe unde sînt?

(*Apar mai mulți copii în patru labe, în haine de căței.*)

Sus, pui s%rmani, vreau s-aud scâncete aci,

L%crimați, rugați-v%și-ndat% veți boci!

(*Căței fug roată și scâncesc.*)

FILOKLEU (*lăcrimează și se adresează puilor*) Du-te, du-te, du-te, du-te!

BDELIKLEU (*în numele lui Lăbosu, care pleacă din boxă*) M%duc. Deși pe mulți i-a p%c%dit

, st □du-te□ M%duc, totuși, negreșit.

980

FILOKLEU (*strânge ochii care-i lăcrimează*) La naiba, c%nici s%sorbi nu-i bine!

Mi-au dat lacrimile, dar nu-i cu mine

Alta decât c%din ciorba iute-am luat□

BDELIKLEU Așadar, el înc%nu-i sc%pat?

FILOKLEU E greu s%știu de n-are vin%□ (*în continuare cu ochii închiși de la ciorba prea iute*).^{3/}

BDELIKLEU Taic%, a paharului s%vezi partea plin%

Ia-ți votul t%ai și, cu ochii-nchiși,

Arunc%-l drept în urna de-indecși,

Încât iertat s%“ e.

FILOKLEU (*cu ochii închiși de la lacrimi*) Nu, c% la lir% a cânta nu știe□^{3o}

BDELIKLEU (*îl ia de mână*) Hai, de mân%te duc eu la urn%-ndat% (*Îl duce la urna a doua, pentru voturile indecise.*)

FILOKLEU (*pipăie urna, crezând că-i urna cu voturile pentru condamnare sau achitare*) Asta-i urna cea dintâi? Zi-mi odat%!

990

BDELIKLEU Asta.

FILOKLEU (*aruncă votul de condamnare în urna greșită*) În ea votul meu s-a ad%ugat!

BDELIKLEU (*aparte*) L-am p%c%dit! F%r% s%știe, l-a iertat!

Urna o r%storn. (*Răstoarnă urna cu votul lui Filokleu.*)

FILOKLEU Cine-i câștigătorul oare?

BDELIKLEU S%num%r%an□

O, sc%pat-ai, L%boase, de-aspra condamnare!

(*Filokleu dă să leșine.*)

Tat% tat%, ce-ai p%țit? (*Către sclav:*)

Ap%, apa pe unde-o ai? (*Xantias aduce apă și îl stropește pe Filokleu.*)

(*Către Filokleu:*)

În “ re vin%ți, hai!

FILOKLEU (*culcat, cu voce stinsă*) Un lucru zi-mi-l:

A sc%pat pe bune așa?

BDELIKLEU Pe Zeus, da.

FILOKLEU (*oftează adânc*) V%d bine: eu n-am deloc valoare!

BDELIKLEU Asta las-o; hai, salt%n picioare!

FILOKLEU (*se ridică*) Cum s%mi iert c%pe-un b%rbat învinuit

1000 L-am l%sat s%scape? Ce-mi va “ menit?

Zei preacinstiți, iertați-m%c%f%r□de științ%

L-am achitat. Asta nu-mi st%n obișnuinț%

BDELIKLEU Nu te mânia! C%ci eu pe tine, tat%

Te voi îngriji frumos. Împreun%, iat%

La osp%ț vom “ și la banchet³¹, apoi

La spectacole de teatru “ -vom noi.

Pl%cut tu-ți vei petrece ce mai ai din viaț%

F%r%s%te-nșele orice tic%los ce-ți râde-n faț%

(*Sclavii iau tot „tribunalul“.*)

S%intr%am în cas%. Aici!

FILOKLEU (*resemnat*) Fie, de-așa tu zici.

SCENA 13

CORUL Duceți-v% veselii-v%pe unde-aveți vrere! (*Corifeul, în numele autorului³²; se întoarce spre spectatori:*)

1010 Voi îns%, o, cei f%r% de num%r, mii, luați seama s% nu pice la p%amânt vorbele mele, c%-s frumoase. Numai un nepriceput asta ar greși. (Nu îns%pe voi v%am în vedere.) Acum, oamenii buni, de-ndr%giți ceva pe bune, luați aminte:

„ Iată, poetului s'ajunească înima-i d'ghes,
 Pe spectatori. Zice înainte, deși f'cut-a des
 Mult bine lor, cu nedreptate mare i-s-a r'puns.³³
 A ajutat pe-alți poeți, nu pe faț, ci pe-ascuns,
 Și, imitând pe prorocul Eurykleu cel ventriloc,
 A vârât în burți străne propriile glume-n loc. 1020
 Apoi pe faț și-a luat el riscuri, când din buze
 Le-a condus nu pe străne, ci pe-ale sale Muze.³⁴
 Deși sl'vit și-onorat ca nimeni altu-n 'st oraș,
 N-a dormit pe-o ureche, la fal nu a fost p'artaș.
 Din zel n-a pierdut nici dac-o iubit'd-ale sale,
 Țâfnos, c'și de dr'guți își râde, i-a ieșit în cale.
 Nim'mui n'cicând nu i-a cedat, p'strându-se onest,
 Muza-i mereu vrând-o nep'rtinitoare f' rest.

„ Și nici de oameni nu s-a legat, deși doar debutase,
 Ci s-a b'atut, ca Herakles de viteaz, cu “ are mult “ oroase 1030
 Și mari. Lupta a-nceput cu una cu m'sele “ er'struite:
 Ochii-i luceau, precum Kynnei, raze aruncând cumplite.
 O sut'de capete de lingușitori s'âsâiau dintr-a lor limb'
 Jur-împrejur-i: vocea-i cu moarte viața ți-o schimb'
 Miros are de foc, cur de c'amil, Lamie-i la boașe-mputit'³⁵
 Deși cu team'de monstru, poetul neag'c-a primit mit'
 Ci pentru voi și-acu'be mai bate. Zice c'dup'matahal'
 S-a dat mai an la demoni g'bejiți și cu “ erbinț'al
 Cari noaptea pe p'rinți îi strângeau de gât, ca și pe bunic,
 Pe când dormeau. Și contra celor pașnici dintre voi de-aici 1040
 Lipeau citații, m'rturii, denunțuri, încât, v'zându-i crunți,
 S'pare c'au tau la polițai, de fric'înnebuniți, cei mulți.
 G'sind 'st mântuitor al ț'rii și-alung'ator de rele,
 L-ați tr'dat mai an, când nout'ți v-aducea; pe ele
 Din nepricepere le-ați l'sat cu totul f'nici un fruct.³⁶
 F'când libații îns, pe Dionysos poetul face leg'mânt
 C'versuri mai bune de-astea n-or “ vreodat'de-ascultat.
 Rușine vou'c-asta n-ați priceput-o-atunci pe dat'

1050 N-ajunse, totuși, prețuit mai puțin de-nțelepți poetul;
Căci, pe rivali gonind, neajutorat le-a lăsat baletul!

„ Ci, dragilor, măcar pe-alți poeți
Mai mult iubiți-i și-n grijă-i luați,
Când ei ceva nou cată văspune.
Și pe-ale lor cugetări părăsiți-le bune,
În sipete punându-le, unde și merele țin.
Iar atuncea straiete, care din sipet vin,
Un an vor miroși a deșteptăciune.

1060 CORUL (*iși pune măștile de viespi*) „ O, demult la danț fost-am viteji,
(*Primul hemikor*)

Și nici la bătaie nu mai puțin breji
Eram. Timpurile s-au dus, fost-au, da!
Părul mi-e azi mai alb decât e lebedă.
Însă trebuie-așat și din ce-a rămas, din tot,
Puterea tânără. Fiindcă bătrânețea mi-o socot
Mai presus decât ai junilor noștri cărlionți
1070 Și decât fundul lor lăbărat de bagabonți.

„ Dacvreunul din voi, spectatori, faptura (*Al doilea hemikor*)
Vzându-mi, de talia-mi de viespe-i mirat,
Chiar de nu-s prea de tot învțat
Eu lesne voi arăta ce-i cu-nțepătura.
Cu-șt ac dotați, suntem singurul soi
Al Aticii de adevărați nobili băștinași.
Vitejește-am apărât în lupte-șt oraș,
Când barbarul demult venit-a peste noi.
Cetatea-a afumat-o și foc i-a pus, pldăie,
1080 Săne nimiceascăstupul și-a pus în gând.
Dar noi, în fuga mare, lance și scut având,
Îmbătați de mânie, l-am izbit în bătaie.
Bărbat sta lângăbărbat, având buza-ncleștat
De furie; de sgeți nu se mai vedea senin.
Pânseara totuși l-am gonit cu-ajutor divin.

C%ci înainte zburase-o buh%peste-armat%
 La barbari pretutindeni și-acu-i mare necaz,
 Când noi i-am fug%rit țintindu-i la izmene,
 Ei fugeau, și la f%lci înțepați, și la sprâncene:
 C%nimeni decât atica viespe nu-i mai vitez.4

1090

„ Grozav fost-am atunci, ca s%stau f%r%de fric%
 Și s%-l birui pe vr%jmaș! Dar mai grozav pe când
 La Salamis pe trireme-am luptat! Nu-mi era-n gând
 Pe-atunci a potrivi vorbele-ales. Nici chiar mic%
 Grij%n-aveam s%torn pe vreunul, ci doar vâslaș
 Mai bun doream s%“u. Deci ale mezilor apoi
 Multele cet%ți le-am cucerit. Și-am f%cut tot noi
 Ca tributul, furat de tineri-azi, s-ajung%n oraș.

1100

„ Oricum ne-ați privi pe noi, mereu ne veți vedea (*Ambele hemi-
 coruri*)

La chip, la “re cu viespile grozav de asemenea:
 Întâi, decât noi mai ușor de sup%rat viețuitoare
 Nu-i, nici mai mânioas%, mai puțin primitoare.
 Apoi și pe-altele asemenea viespilor le meșterim:
 Adunându-ne pe roiuri, ca și când la stup zorim,
 Unii din noi pe-oricine peste care-s st%pâni așezați
 Îl judec%, alții ...pe condamnați, alții la teatru-s jurați.
 Încoace, la zid ne-mbulzim gr%mad%, l%sați la p%ământ,
 Urniți anevoie, înceți, precum în faguri larvele sînt.
 Îns%n alte privințe suntem cei mai buni la descurcat:
 C%ci pe-oricine înțep%am și merinde-aducem imediat!
 Dar și trântori avem, șezând la noi acas%, lipsiți de spin,
 Cari,-așteptând, agoniseala ne-o mânc%, f%r%vreun chin.
 Suntem mânăniți când, scutiți de oaste, salariul ei ni-l car%,
 Dar nici vâsl%ori lance n-au, nici b%ț%tur%pentru țar%
 Pe scurt, zic c%cel care de-acu-nainte f%r%ac se-arat%
 Salariul de trei oboli s%nu-l mai ia ...nu, niciodat%!

1110

1120

SCENA 14

(*Bdelikleu și Filokleu ies din casă. Bdelikleu vrea să-și convingă tatăl să îmbrace o haină frumoasă și scumpă, de fabricație persană, în locul celei vechi.*)

FILOKLEU Haina-mi n-oi lăsa-o, cât sunt viu,

Căci numai ea, o, preabine știu,

Când m-ncolți la greu crivățul mare,

Mi-a stat alături de-aproape!

BDELIKLEU Așadar, nu vrei să-ți “e bine?

FILOKLEU Pe Zeus, de-acî nici un folos nu-mi vine:

Ieri, după ce cu guvizi fripți m-am îndopat,

Trei oboli pe haină-asta am dat la curățat.

BDELIKLEU (*îi întinde o mantie foarte bogat împodobită*) Făncercarea
cel puțin, odată ce acu

1130 Mi te-ai încredințat să te fac ferice, nu?

FILOKLEU De la mine tu ce-oi mai vrea?

BDELIKLEU Haina ponosită-o-ncoa

Și mantia asta ia-o, ți-o pune cuviincios!

FILOKLEU (*încercând să-și pună haina nouă și grea, cu ciucuri. Gâfâie.*)

Cicmai trebi faci copii și să și crești frumos,

Când “u-tu te înbuș, că de tine nu mai știi!

BDELIKLEU Haide, pune-ți-o și nu mai tot cârți!

FILOKLEU Pe zei, ce-i pacostea cu care-mi tot dai ghes?

BDELIKLEU Unii-i zic că persană alții ...kaunakés

FILOKLEU Și io care credeam că-i de la munte un cojoc!

1140 BDELIKLEU Nici o mirare; la Sardes doar n-ai fost deloc!

Altfel ai “cunoscut-o, dar așa, chip nu e, tată

FILOKLEU Chiar nu. Dar acuma ea mi se pare că arată

Ca o țoală de-a lui Morychos, bogătanul cel chei.

BDELIKLEU Aș! Astea se țin la Ekbatana numai, pe cât știu.

FILOKLEU (*uitându-se la ciucurii hainei*) La Ekbatana mațe de bou
există oare?

BDELIKLEU Ce tot spui, dragă? Se țin astea cu sudoare

- Și cheltuial% multe ocale-a p%pat de lân%
 FILOKLEU S%-i zicem mai bine □halitor de stân%□
 Decât □kaunakes□
- BDELIKLEU Haide-odat%, așadar,
 Stai îmbr%cat! 1150
- FILOKLEU (*iși pune haina*) De mine, vai și-amar!
 Nenorocita-mi vars%mie foc! (*Vrea s-o dea jos.*)
 BDELIKLEU Nu ți-o pui?
 FILOKLEU (*vrea să se dezbrace*) Eu? Deloc!
 BDELIKLEU Dar, drag%□
 FILOKLEU De-i nevoie, mai bine vârați-m%-ntr-un cuptor!
 BDELIKLEU Hai, te-mbrac chiar eu□ (*Îl îmbracă.*)
 FILOKLEU Tu f%bine și adu repejor
 Un cârlig de m%celar!
 BDELIKLEU Cârlig? Pentru ce, dar%?
 FILOKLEU Înainte de-a m%topi, ca s%m%tragi afar%
 (*O mică pauză.*)
 BDELIKLEU (*aduce niște încălțări noi*) Cipicii %știa ponosiți, hai,
 scoate-i tu acuma
 Și pune-ți înc%lț%rile-astea din Lakedemona!
- FILOKLEU S%-ndur io s%-ncalț ceva de la știutul inamic? 1160
 BDELIKLEU Trage-l și umbl%b%r%b%tește cu lakonicul cipic!
 FILOKLEU Faci r%a c%-mi bagi piciorul pe t%râm dușman!
 BDELIKLEU Haide, și cel%alt picior!
 FILOKLEU Nu, c%pe spartan
 Unul dintre degetele astea boal%are.
 BDELIKLEU Faț%de rest deosebit nimic la el nu-mi pare.
 FILOKLEU La b%rânețe nici o deger%tur%n-am, vai mie!
 BDELIKLEU Sfârșește odat%! Apoi ca omul plin de bog%ție
 Miș%-te, umbl%ca un fante, uite-așa! (*Arată.*)
 FILOKLEU (*il imită stângaci*) Aha!
- Uit%-te la felul meu și spune-mi tu cu cine 1170
 Dintre bogați la mers sem%an eu mai bine? (*Se-mpiedică.*)
 BDELIKLEU (*aparte*) Ca șaua pe vac%, z%a, țoalele-i stau!^{4/}
 FILOKLEU Oi merge astfel ca din fund s%dau! (*Merge în felul respectiv.*)
 (*O pauză.*)

BDELİKLEU Bine; dar tu cuvinte-n%t%toare pentru viaț%
 Vei ști, când cu savanți și pricepuți vei sta-n faț%

FILOKLEU Desigur.

BDELİKLEU Și ce-ai zice-anume?

FILOKLEU O, multe-aș avea a spune!

Mai întâi c% Lamia, atunci când prins-a

Fost, se b%și. Apoi Kardopion pe m%-sa

A plesnit-□

BDELİKLEU Nu basme, ci lucruri omenești eu s-ascult

1180 Voiesc, pe care-n cas%le zicem cel mai mult.

FILOKLEU □Odat%, un șoarec și-o pisic%într-o cas%mare□□

BDELİKLEU □O, necioplite!□ vorba lui Teogen dojenitoare.

Pisici, șoareci ...când discuți cu inși de calitate?

FILOKLEU Dar ce s%spun atunci, zi-mi tu odat%, frate!

BDELİKLEU Povestiri m%aște: cum în delegație voi v-ați dus,

Tu cu-alde Androkle și Kleistene⁴⁰ cel sus-pus.

FILOKLEU În delegație niciunde eu n-am fost vreodat%,

În afar%de Paros, cu sold%de doi bani, o dat%

1190 BDELİKLEU Zi cum Efudion la lupte-l puse la p%amânt

Pe-Askondas, deși b%trân era el și c%arunt;

Coaste tari, șolduri solide și de “er piept are□

FILOKLEU Oprește, nu spune prostii! Cum, având pieptare⁴¹,

Deși-s goi, s-ar putea-nfrunta la lupte-atleții?

BDELİKLEU Asta cred potrivit s%ne tot recite înțelepții!

Alta zi-mi: Când cu străinii tu la o b%at%-ai “,

Ce, din junețe, mai b%rb%teasc%fapt%-ai povesti?

1200 FILOKLEU Astea-s ale mele fapte cele mai de b%rb%ție:

Când aracii lui Ergasion i i-am șutit din vie!

BDELİKLEU Cu-aracii t%ă m-ai ispr%vit!

Ci caut%, drag%, dac%cu torța-ai fugit,

De-ai fug%rit, s%zicem, un mistreț,

Un iepure barem, orice-i mai îndr%zneț!

FILOKLEU Îndr%zneț? Eram doar un b%at

Și-am f%cut s%“ e condamnat

Pentru-insult%alerg%torul Faulús,

Și n-aveam voturi decât dou%-n plus!

BDELIKLEU Of, of! Gura!

(Pauză în timp ce tatăl și fiul intră în casă, aranjată cu paturi pentru un banchet.)

Întinde-te-aici și prinde-nv%ț%tura

De-a “ un bun mesean și-un om de lume.

FILOKLEU Cum s%ntind? Mi-arat%đ

1210

BDELIKLEU (îi arată) Cu grație, ca unul cu bun nume!

FILOKLEU (îl imită stângaci și crispat) Așa-mi ceri s%stau lungit?

BDELIKLEU Cățuși de puțin!

FILOKLEU Dar cum?

BDELIKLEU (face diferite gesturi cu care-și însoțește cuvintele) Întinde genunchii, “ i ml%dios, lin

Și-elegant punându-te pe velinț%

Vasele laud%le-apoi dup%cuviinț%

Tavanul privește-l, zi: □Tapiseria-i frumoas%đ□

Ap%pe mâini se toarn%, e vremea de mas%

Prânzim. Cu mâini sp%date, facem o libație.

FILOKLEU De vis osp%țul! Sunt mut de-admirație!

BDELIKLEU A-ncheiat □autista. Mesenii t%ă și-s

Teoros și Kleon, Fanos și Eschinis,

Și-un alt oaspe, în capul mesei, Akestor.

Ești cu ei; ștáfeta cânt%rii o preiei binișor!⁴²

1220

FILOKLEU Așa? Nu-i alt mocan s%aib%geniul meu!

BDELIKLEU Vedem îndat% deci, Kleon acuma-s eu.

Știi imnul pentru Harmodios⁴³ cel sl%vit?

Cânt eu întâiul și tu continui potrivit:

□Nicăcând nu mai fu erou în al Atenei oraș□□

FILOKLEU (arătându-l cu degetul pe Bdelikleu) □□ așa de tic%dos și de mare pungaș!□

BDELIKLEU Asta-mi faci? El zbiar% □Mort vei “ !□

Zice c%te va nimici și c%vei pieri,

C%de-aici alungat vei “ din țar%□

1230

FILOKLEU Ameninț%? A lui Alkeu arie oi cânta disear%:

□Om nebun dup%putere, cetatea toat%

O vei r%sturna; ea-n jos acum se pleac%□

- BDELIKLEU Dar dac%, stând lui Kleon la picioare, Teoros,
Dreapta luându-i-o, va-ncepe a cânta mieros:
□Morba lui Admet, drag s-ai de cei de-isprav%□
1240 Tu-n ce fel vei continua?
- FILOKLEU Așa: □S%faci pe vulpea nu-i o treab%
Bun%, nici s%ai cu orișicine
Prieteșug nu se cuvine.□
- BDELIKLEU Acuma lui Eschines rândul i-a sosit.
Om deștept și la muzic%iscusit,
El va cânta (*i se adresează lui Filokleu*):
□Bani și viaț%lung%,
Mie și Kleitagorei⁴⁴ s%ne-ajung%,
Nou%, tesaliote stele□□
- FILOKLEU (*i se adresează lui Bdelikleu*) □□ Care ne tot facem temenele!□
- BDELIKLEU N-am ce zice, te descurci la cântecel!
1250 Dar acum, ca s%mergem la Filoktemon, ca s%prânzim cu el□
(*Strigă după un sclav.*) (*Către Filokleu:*)
— B%aete, coșul cu prânzul preg%tește pentru amândoi□
□.C%s%ncingem vrem o beție-ndelungat%
- FILOKLEU Nu, defel,
Deloc nu-i bine s-o faci lat%
De la vin se trage c%ușa o îndoii,
Cu toate dai, arunci, iar mai departe
Paguba pl%tești, când te scoli mahmur.
- BDELIKLEU Nu, dac%și oameni de calitate ai în jur!
C%ci pe p%titul de la vin ori au s%l ierte,
Ori el însuși le zice vorbe înțelepte,
Vreo esopic%snoav%sau din Sybarita⁴⁵,
1260 Din recolta de-osp%ț. Și-așa spre răs cârmit-a
Totul, încât în pace sup%ratul pleac%
- FILOKLEU Vorbe de duh multe tre□s%am în teac%,
Deci, ca s%nu pl%tesc, de fac vreo neghiobie□
Hai atunci, ca nimic pe noi s%nu ne ție!

SCENA 15

CORUL (*corifeul fără mască în numele autorului; sunt numiți diverși comeseni, care apar pentru scurtă vreme*) — De multe ori crezut-am despre mine

C-s deștept, și nîcicum un dobitoc,
 Dar Amynía-i mai ceva; și nu-i deloc
 Un caraghios. Odat%-l-am v%zut c%vine
 La osp%ț la Leogor, în comun punând 1270
 Un m% și-o granat% doar. Ca Antifon
 Hulpavul era el îns% de %mând.
 S-a dus la Farsalos, odat%, cu solia.
 Colo, singur Amynia cu-orice mișel
 Numai, mișel nu mai puțin și el,
 Se-nsoți ...cu șerbii %aa⁴⁶, din Tessalía!

„ O, Automenes, cât te g%sim de fericit,
 Fiîndc-atât de pricepuți copii ai z%mislit!
 „ Întâiul ...amic cu toți și deștept foarte,
 Mare artist la lir%-i; are harul pe-aproape.
 „ Al doilea-i actor, iscusit e, o minune!
 „ Îns-Antifrade-i cel mai h%z%zit din lume: 1280
 C%nimeni nu l-a-nv%țat, tat-su se jur%,
 În bordeluri s-o sug%...doar mama-natur%

(*Corifeul, în numele poetului:*)

***** (*lipsă vers*)

Sunt unii cari zic c%acum îs potolit%
 Kleon m-a atacat atunci, m-a terfelit,
 Pielea mi-a luat-o. Pe când eram de-ocar%,
 V%zându-m% cum îmi râdea turma de-afar%,
 De mine nesinchisit%, ci atât doar voia tare,
 S%vad%dac%, belit, mai zvârlu-o m%scare.
 M-am miorl%t eu atunci un pic, așa z%au!
 Acu%p%zea îns%, c% mâța blând% zgârie r%a!⁵⁸ 1290

SCENA 16

(*Xantias iese în fugă din casa în care are loc banchetul.
A fost bătut măr de Filokleu.*)

XANTIAS Aoleu, fericite, ba și de trei ori fericite țestoase,
Cu țestul ce-l aveți pus peste oase!
Înțeleptelor, v-ați ferit dosul cu-o carapace deloc prost,
Ca s%v%țineți ale voastre coaste bine la-ad%post!
Io îns%de toiag îs lovit, îs mort de tot!

CORUL (*corifeul*) Ce-i, copile? C%ci s% numești □copil□ chiar și pe
b%țrân,
De ia b%țaie, e nimerit, socot.

XANTIAS Nu-i beleaua cu mult cea mai mare moșul meu

1300

Și dintre meseni cel mai bețiv nu-i Filokleu?
Deși erau acolo Antifon, Likon, Hippilos,
Lysistrat, Teofrastos ...ciracii lui Frynihos.
Da□cel mai amarnic a f%cut-o lat%el, din toți.
C%ci, abia ce-ajunse-ndopat de-atâtea bun%țați,
Sare, țop%ae, d%vânturi, râde gros ca un m%gar,
Care tocmai s-a-nfruptat cu ov%zul din hambar.
Iar □copilului□ii d%lovituri ...o-ntreag%rație.

Na, c%s%antocul Lysistrat face-o comparație:

□O, tont b%țrân, ești proasp%ț-înavuțit și darnic,
Ca-ntre m%gari, la dat iama-n pleav%, un crainic!
Moșul zbiar% □Ești ca un greier zdrenț%ros mata,
Ca Sthenelos, ce-și vându pân%și tragica manta.□
Lumea-aplaud% nu și Teofrast, care din gur%,
Ca omul prea-delicat, comite-o strâmb%țur%
B%țrânu-l întreab% □Tu, plete lungi și faț%
De “ l” zon, la bog%țan ling%au vei “ o viaț%□
Așa-i jignește pe toți mesenii luați la rând,
Glumește din topor, în plus vorbe zicând
Cele mai prostesti, neavenite la-acea mas%
Beat, lovind pe toți în cale, pleac-apoi acas%

1320

(*Filokleu iese din casă, clătînându-se, ținând de mână o flautistă blondă și goală și, în cealaltă mână, o tortă.*)

Uite-l, se bîlbîne, dar vine-ncoace,
Fug din calea-i, înainte s'm'toace!

SCENA 17

FILOKLEU Ia fclia, haide, ia!

Are s'plîng%napoia mea

Cel ce de mine se ține.

De-mi stați voi în drum,

Tic%doșilor, chiar acum

V%prjesc eu bine!

1330

UN MESEAN (*iese furios din casă*) Mâine tuturor vei da seam%ndat%

Pentru astea, de ești zurbagiu!

Cu toții sosi-vom nu mai târziu,

S%te-aducem, da, la judecat%

FILOKLEU Ha, ha!! Ce? □La judecat%□

O vechitur%de-anticar!

Nu rabd s-aud acuma iar

Nici cuvântul □judecat%□

Asta-mi place: Urnele, afar%

O, ho, ho și he, he, he,

Ho, ho, ho și așa e!

Nu pleci? Juratul unde-i? Piar%

1340

(*Se adresează flautistei, cîntînd.*)

Vino tu, c%r%buș auriu, dr%guț%

Cu mâna ține-m%de stinghiuț%

Ține-o, grij%s-ai, c%i cam b%râioar%,

Totuși, de-i frecat%, n-are s%o doar%

Iat%, priceput, te-am scos dintre-acei

Inși, c%voiau felaii, lesbicu-obicei.

De-aia, arat%i pulicii de-aci recunoștiņ%

Știu: n-ai s-o-ar%ți și n-oi vedea st%ruinț%

- 1350 Ci vei înșela-o, prea multe făcându-i nazuri;
 Căci și altora adusu-le-ai numai necazuri.
 (*Îi vorbește în șoaptă, imitându-i pe tinerii zurbagii, cum vorbesc despre tați.*)
 Însă, cu mine de vei “fată bună, după ce va “țărănă” u-meu,
 liberându-te, concubină mi te iau, pentru că Căci acum pe-ai mei
 bani nu-s stăpân defel, ci puzit vârtos sunt, eu, un tinerel. Feciorașul
 mă pândește și-i chițibușar și arțagos: se teme să n-ajung la
 depravare.
 Căci alt tată decât îs eu n-are!
- 1360 Dar uite-l, spre noi vine-n fuga mare!
 Stai și repede torța ia-o, ține!
 Vreau tinerește să-mi râd de el,
 Că înainte de inițierea-n beție la fel
 A râs și el cât a știut de mine.
 (*Flautista ia torța și se retrage într-un con de umbră, unde stă
 nemișcată ca o statuie, goală, cu torța în mână, dar împodobită cu
 mărgele și brățări colorate.*)
- BDELIKLEU Alo, moș fărâmintă și libidinos,
 Te-a luat, pentru-un corp frumos,
 Amorul! N-oi scăpa fărâmpedeapsă!
- FILOKLEU Cu drag-ai mânca un proces la masă!
- BDELIKLEU Nu-i cumplit să-ți râzi de noi, furând
 De la oaspeți flautista?
- FILOKLEU Flautista? Când?
- 1370 Aiurezi! Ești senil^{5/}, au nu ți-i bine?
- BDELIKLEU Pe Zeus, uite: stăduia lângă tine.
- FILOKLEU Nu, ci-n piață arde torța asta pentru zei.
- BDELIKLEU Torța? Ce tot vrei?
- FILOKLEU Torța. Nu vezi că n-ai culori pictate pe toc?
- BDELIKLEU (*arată spre părul pubian al fetei*) Dar negreală aia ce-i, la
 ea acolo, la mijloc?
- FILOKLEU E feștila cea arsă, care iese-afară-n jos.
 (*Flautista se întoarce cu spatele.*)
- BDELIKLEU Dar nu-i fundul fetei, ce se vede de din dos?

FILOKLEU O ramur%î a torței, care se coboar%

BDELIKLEU Ramur%? Ce? (*Către flautistă:*)

Nu vii încoa□ donșoar%

(*Flautista vine. Bdelikleu o ia de mână.*)

FILOKLEU Vai, unde tu mi-o iei?

BDELIKLEU Pe ea ...înapoi;

Pe tine ...la noi,

Și f%r% de z%bav%

Prea ești boșorog, ca s%faci vreo isprav%

1380

FILOKLEU (*cu o voce târăgănată, imitându-l pe Bdelikleu*) Ascult%

când fost-am delegat la Olimpiad%,

Efudion cu Askondas s-a luptat frumos,

Deși era b%trân. Și, cu pumnii, l-a pus jos

Vârstnicul pe tân%. P%zea, s%nu se vad%

C%ieși de-aici cu-ochiu-nvinețit!

BDELIKLEU Bravos! De-Olimpiad%acu□î-ai amintit!

SCENA 18

(*Vine în fugă brutărița, însoțită de Chairefon.*)

BRUTĂRIȚA (*către Chairefon*) Pe zei, la judecat% s%mi “ i martor
bun,

C%sta-i care m-a nenorocit, cum spun:

Lovind cu torța, a r%sturnat de pe tejghele

1390

Pâini de zece-oboli, și înc%patru, peste ele!

BDELIKLEU V%zuși ce-ai f%cut? De procese, de necaz

Ai dat tu, de la vin!

FILOKLEU Deloc, în %st caz;

C%ci mult%pace aduce-o vorb%delicat%,

Iar eu cu doamna m%voi împ%ca îndat%

BRUTĂRIȚA Pe zeițe, n-o s%scapi, c%Myrtia-s io,

Fiic%a Sostratei și a lui Ankylió,

Și nimic din marfa-mi nu mai am!

FILOKLEU Ascult-o vorb%gíngaș%, madam,

Ce voi s%ți zic□

1400

BRUTĂRIȚA Nu-mi zice nimic!

FILOKLEU Pe Esop, de la un ospaț ieșind, pe înserat,
 Obraznic și beat, o călea l-a tot lătrat:

□Călea, călea, cuminte-ai “, zise el, dac%grâu
 Ai cumpăra, schimbându-l pe limba-ți făr%frâu!□

BRUTĂRIȚA Îți râzi de mine? Oricine-ai “, te chem s%vii,
 Pentru paguba adus%, s%dai seam%poliției;
 Iar Chairefon, martorul, uite-l, aicea-i!

FILOKLEU Ascult%, de-i cu miez și rost ast%poveste:

1410 Lasos și Simonide se-ntreceau în poezii-odat%,
 Când zise Lasos: □Îmi pas%mai deloc de ceart%□

BRUTĂRIȚA Zăi așa?

FILOKLEU Iar tu, Chairefon, martor femeii-ai vrea

S%i “ i? Da□ești cu g%bejita Ino-asemenea,
 La-Euripide de picioare spânzurat%

(Brutărița și Chairefon ies furioși. Apare un nou reclamant, însoțit
 de un martor.)

BDELIKLEU Uite altul care s%te reclame vrea;

Martoru-i vine și el! Câte, vai, nenorociri!

RECLAMANTUL Domnule, eu proces îți fac pentru loviri!

BDELIKLEU Pentru loviri? Las%, pe zei, tu reclamația,

1420 Și-ți dau eu pentru tata compensația
 Pe care-o ceri. Și-ți mai aduc și mulțumiri!

FILOKLEU Cu el pace-oî face eu de bun%voie acu□

C%l-am pocnit, o recunosc. (Către reclamant:) Ci vino tu

Și zi-mi: compensația eu s-o propun poștești,

Ca un prieten, sau tu pe ea o hotăr%ști?

RECLAMANTUL (îmbunat) Tu zi-o. De necazuri și procese n-am
 nevoie doar!

FILOKLEU C%zut-a un om din Sybaris cândva din car

Și capul și l-a spart, de el vai și-amar,

Nu se pricepea s%mâne calul nici un pic.

1430 Stând prin preajma-i, îi vorbi lui un amic:

□Fiecare om s%și vad%de-a sa meserie!□

Așa și tu: fuga la medic, s%ți dea o doctorie!

(Reclamantul e furios.)

BDELIKLEU Of, prostiile tale mereu îs tot la fel!

RECLAMANTUL (*către martor*) Tu s%ți amintești: asta r%spuns-a el.

FILOKLEU Stai, ascult% odat%o femeie la Sybaris

A spart o oal%□

RECLAMANTUL (*furios, către martor*) Eu te chem ca martor la ceea ce-a zis!

FILOKLEU Oala proprietar având, %sta martorul era.

Femeia zise: □D%leși m%rturia afar%

Și r%pide fugi, ca s%ți comperi o șfar%

Oala s-o legi, minte d%șteapt-ai avea!□

1440

RECLAMANTUL Obraznic ești, pân□ce-arhontele te-o aduce

La proces!

BDELIKLEU Pe Demeter, eu mi te iau de-aci

Și-n%antru te voi duce. (*Vrea să-l tragă cu forța.*)

FILOKLEU (*se împotrivește*) Ce faci?

BDELIKLEU Ce? Te bag în cas% C% de faci nazuri,

S-or termina martorii în alte cazuri!

FILOKLEU (*în timp ce e tras în casă*) Odat%, cei din Del“ pe Esop, la ei r%mas□

BDELIKLEU Nici c%-mi pas%!

FILOKLEU □ I-au pus în vin%c%le-a furat un vas

S“ nșit. El îns%le-a zis c-odat%un gândac□

BDELIKLEU (*il trage înăuntru; Filokleu se zbate*) În cas%, în cas%!

Cu gândacii t%ă chiar mi-ai pus capac! (*Intră ambii în casă.*)

SCENA 19

CORUL (*corifeul*) — Îl invidiez pe b%trân c%ce noroc

1450

Avu, când viața-i, cu delicii ioc,

O schimb%pe-o alta, înv%țând acuma

Trai molatec și de huzureal%numa□

Dar poate nu-i place asta, știu și eu?

C%ci de “rea-ți s%te desparți e greu

Pe care-ai avut-o chiar de la n%scare.

Totuși, au înv%țat a tr%ă pe picior mare

1460 Mulți cari, obișnuiți cu-a altora p̄ære,
Și-au schimbat și “ rea, ca și a lor vrere.

Laud%mult%i-aduc eu,
Și oamenii cu cap, mereu,
Pentru iubirea-i de p̄ărinte,
Și “ indc%are mult% minte,
Lui, “ u al lui Filokleu.
Dup%nimeni așa de blând
N-am fost mai înamorat, când
M-am topit de tot, ca dup%el.
1470 În ce oare, dac-a argumentat,
N-a fost cu mult peste p̄ărinte,
Când a vrut pe tat%su-n-%st fel
S%l îndrepte-n feluri s“ nte?

SCENA 20

XANTIAS (*iese din casă*) Pe Dionysos, cu ce de lucruri de neînchipuit
un duh a su□at într-a noastr% cas%! Fiindc%b%ut-a moșul mai
mult timp și sunetul □autului i-a ajuns la urechi, iat%c% fericit,
noaptea neîncetat o petrece-n dans cu compunerile lui Thespis⁵⁰
cele vechi. Și mai zice și c%va ar%ta puțin mai târziu, dansând,
1480 c%orice poet tragic de-acum e doar un nechemat□

FILOKLEU (*iese dansând și parodiind tragedia*) Cine-oare adast% la a
casei noastre poart%?

XANTIAS Vai de noi, suntem b%tuți de soart%!

FILOKLEU Voi z%voare în%lțați! Începe tragedia!

XANTIAS Aoleo, de fapt ce-ncepe-i numai nebunia!

FILOKLEU (*dansează și delirează*) Coasta-mi se sucește, nara-mi bo-
vin%su□% greu,

Îmi pârâie spinarea□

XANTIAS Fugi și la cap te caut%, uite, ți-o spun eu!

1490 FILOKLEU Se □pituleaz%□Frynihos precum cocoșul□ (*Imită neizbutit
un cocoș bătăios.*)

XANTIAS Cu pietre-l vor fug%ri acuși pe moșul!

FILOKLEU □ Picioru-mi lovește drept în cer, voinic□ (*Imită neizbutit un dans cu piciorul în sus.*)

XANTIAS Curul, ce-i drept, și-l mai descoper%un pic!

FILOKLEU Ce-i treaba ta? Iat%cât de-ușor

Încheieturile-mi în l%caș sucesc!

Așa-i?

XANTIAS Pe Zeus, ba! Ci-i chiar prostesc!

FILOKLEU Acum rivalii-mi chem și mi-i provoc:

De vreun actor c%știe, zice, dansa

Cu brio, s%între aici, la mine-n joc!

E cineva, ori nu-i nici unul?

1500

XANTIAS (*se uită și apoi vede un actor costumat în rac*) Ba uite, uite unul!

FILOKLEU Cine oare-i actorul ageamiu?

XANTIAS Al lu□Racu-i, feciorul mijlociu.⁵¹

FILOKLEU Cu mine o s-o-ncurce! C%ci lesne

Praf îl fac cu-al meu joc de glezne;

Iar ritm n-are deloc.

XANTIAS Nenorocite!

Un al doilea r%cușor sosi

Frate-su îi, uite-l aci. (*Vine un alt dansator, mic de statură.*)

FILOKLEU Oho, îl m%nânc cu gura plin%

XANTIAS Pe Zeus, n-avem decât trei raci la cin%,

C%ci vine și al treilea dintre ai lu□Racu “i! (*Vine un dansator și mai scund.*)

FILOKLEU Gângania aia ce se târâie, o știi?

P%ânjen este, ori crevete?

XANTIAS De neamul lui e-un r%culete,

E-un pitic, dar scrie tragedii!

1510

FILOKLEU O, Rac, ferice de-așa progenitur%

Câți c%zur%-ncoalș ai t%â prichindei!

Doar c%io unu-o s%m%-ntrec cu ei. (*Lui Xantias:*)

De-nving io, tu-i pui pe ei în saramur%

SCENA 21

CORUL (*corifeul*) Acum noi toți s%ne strângem puțin la o parte, pentru ca, în largul lor, în faț%ei, precum sfârlezele, s%pun%de-o hor%
(*Toți:*)

1520 O, odrasle ale Racului de mare, renumite,
Pe nisip la joc s%tați
Și pe □plaja sterpei m%xi□², iute
Haideți voi, ai creveților fârtați,
Rotiți-v% în hore! Unul “ gura lui Frynihos
S-o fac% Și-așa, v%zându-i piciorul sus,
Privitorii vor striga: oho, cât de frumos!
Piciorul, deci, zboar%n cer!
1530 Hopa-hop, “ și sfârleze, eu v%cer!
Învârte-te, sucește, în pântec d%mpuns%turi!
Însuși Racu, al m%rii împ%rat,
Tat%l vostru, se-apropie-încântat
De deș%ntatu-i trio de progenituri.

Scoateți-ne voi, jucând, pe poart%ndat□
De vreți. C%nimeni n-a mai f%cut așa dr%cie,
Corul dansând din scen%s%l ia ...în comedie!⁵³
(*Corul se prinde în dans cu cei trei „raci“ și cu Filokleu și ies din scenă.*)

CORTINA

BELŠVĢVL (PLYTOS)

PERSONAJELE

BELȘUGUL

HREMIL, cetățean atenian mai vârstnic

KARION, sclavul lui

BLEPSIDEM, prietenul lui

SOȚIA LUI HREMIL

OMUL DREPT

TURNĂTORUL

BĂTRÂNA

HERMES

CORUL format din țărani atenieni săraci

SCENA 1

(Hremil și sclavul său Karion ies din templul de la Delphi, unde primul a fost să ceară un oracol de la Apollon. Ambii poartă cununile sacre și umblă pe urmele unui orb îmbrăcat în zdrențe.)

KARION (cătrefe public) Cumplit lucru este, zău zic și iar zău,
S% i sclavul unuia țicnit atât de r%!
De se-ntâmpl% spun% ce-i bine sluga,
Dar st% pânul vede altminterea, fuga
Parte tre% aib% și ea de-ale lui rele.
Lucrurile stau deci așa ...amare, grele.
C%ci pe trupu-i soarta nu-l las% rege;
Cin% a cump%at doar, %da-i pune lege.
10 Eu dojan% dreapt%i fac lui Apollo Loxia,
Ce d% oracol pe tripodul de-aur prin Pythia:
Deși-i vraci, proroc și, zice-se, mare-nțelept,
Pe st% pân c% tr%nit l-a expediat în chip nedrept.
Și uite-l, merge dup-un orb, f% când pe dos
Decât s% fac% se c% dea, spre a-și " sieși de folos.
C%ci v% z% torii-s ghizi orbilor, așa doar se cuvine.
Dar el, pe mine silindu-m%, de-un orb se ține.

Și de-l întreb, nu zice nimica, nici de leac.

Eu însă nu mai pot, nici nu mai voiesc să tac. (*Se adresează lui Hremil:*)

— De nu-mi lămurești, coane, de ce-n ăst caz

20

Pe ăsta-l urmărim, cu mine-ți faci necaz.

Nu m-oi lovi tu, când cu sacra cunună stau!

HREMIL Nu; întâi ți-o scot și apoi, dacă ești superi, dau!

O să te doară!

KARION E degeaba!

Binele-ți vreau și cercetez care e treaba!

Nu m-opresc fără să-mi lămurești tu mie,

Ca să știu: orbul ăsta cină e?

HREMIL Nu ți-ascund nimic: ești de toată credința

Printre-ai mei, chiar și la furat îți dai silința!

Iată ce-i:

Trăiesc cu dreptate și frică de zeu,

Dar om sărac își și tare trag din greu.

KARION Știu bine.

HREMIL Averi au alții ...politicieni, turnători, netrebnici de-orice soi, 30

Profanatori de lucruri sănte

KARION Te cred. Așa-i la noi.

HREMIL Sigur, lumânarea vieții nu-mi mai arde mult:

Mă dusei totuși la zeu, săntreb și săi ascult

Povața. Fiu-meu, oare, singurul ce îmi trăiește,

Dacăntorc foaia în felu-n care-mi crește,

Musai e să e un netrebnic și un ticălos,

Pentru ca-n viața toate săi iasă cu folos?

KARION Și ce-a-nghămat Febus, dintre cununii când s-a rostit?

HREMIL Vei aia. Lucrul ăsta mi-l zise mie deslușit: 40

Odată afară, întâiului ce-mi iese-nainte

Drumul să nu-i mai dau, ci săi bag în minte

Să m-nsoțească

KARION Și-ai întâlnit întâi pe cine?

HREMIL Pe orb.

KARION Nu pricepi, nefericite, gândirile divine,
 Ce-ți spun făr-ocol c%pe “ u-t%a îndat□
 50 S%l crești la modul b%știnaș curat?
 HREMIL Pe ce pui baz%?
 KARION V%dit e chiar și celui ce nu poa□s%vaz%
 C%de folos mare-i în ziua de acuma
 Cuminte-nv%ț%tur%s%nu-i dai vreuna!
 HREMIL Nu-i cu puținț%ca-n oracol %st tâlc s%stea,
 Ci altul are, m%reț foarte. , sta doar de-ar vrea
 Cine-i s%ne spun%și de ce-a venit înoace
 Cu noi, oracolul l-am ști ...ce vrea și ce ne coace.

SCENA 2

KARION (*se adresează orbului*) Hei, alo, spune-ne-ntâi cine ești tu,
 Altfel ți-o iei pe coaj%chiar acu□
 Iute-iute r%spunsul t%a s%vie!
 BELȘUGUL O s%gemi! iaca ce-ți spun ție.
 KARION □Os%gemi□ așa-l cheam%?
 HREMIL Ție, nu mie, ți s-a adresat;
 60 Mârl%nește îl întreb și nu ești manierat.
 (*Către Belșug, politician:*)
 De vrei pe plac s%faci unui om de bine,
 Mie vorbește-mi, domnule drag%!
 BELȘUGUL O s%plângi! iaca-mi vorba f%r%șag%
 KARION Poftim omul, poftim de-ascuți oracolul divin!
 HREMIL Pe Demetra, o s%ți fac eu viața-un chin,
 De nu m%l%amurești□
 KARION Eu te-omor, m%á drace!
 HREMIL Omule□
 BELȘUGUL Plecați voi doi, hai, l%sați-m%în pace!
 HREMIL Nivicând!
 KARION Jupâne, zic s%facem în felul urm%tor:
 În chipul cel mai groaznic o s%ți-l omor.

Pe malul ȝa-nalt ȝi-l las acolo pȝa%sit,
 Pȝn%ce, rupȝndu-%ș i gȝtul negreșit,
 Are s%cad%□

70

HREMIL Haide, iute suie-l! (*Karion îl înșfacă.*)

BELȘUGUL (*ȝipă*) Nu, nu, unde v%e mila?

HREMIL Vorbești?

BELȘUGUL Dac%cine-s veți a□a, știi bine c%cu sila
 M%veți ține, fȝa-a m%l%sa s%plec vreodat%

HREMIL Pe zei, te-om l%sa, numai s%prinzi grai odat%

BELȘUGUL Dați-mi drumul mai-nainte!

HREMIL Fie, s%l slȝbim un pic.

SCENA 3

BELȘUGUL Ascultați. Se pare c%trebuie s%zic
 Ceea ce s%v-ascund purtam în minte.

Belșugul□o-s.

KARION O, om peste m%sur%tic%dos,

Mai mult ca toți! T%cut-ai, “ind belșug?

HREMIL Tu Belșugul□cu-așa un mare beteșug?

80

O, Apollon, o, zei și juma-zei', stȝpȝne

Zeus! Ce tot spui? Ești ȝa tu, pe bune?

BELȘUGUL Da. Eu îs.

HREMIL S%“ i tu chiar Belșugul□

BELȘUGUL Chiar din belșug Belșugul□P

HREMIL Atunci %st jeg de unde-l ai?

BELȘUGUL De la Patrokles, unu□bogat tare.

El, de zgȝrcit ce-i, nicicȝnd nu s-a spȝdat.

HREMIL Ci zi-mi tu, hai,

De unde ȝi se trage ast%vȝamare?

BELȘUGUL Zeus mi-a f%cut-o, pe oameni înciudat.

Eu, un june, ameninșasem c%nu voi “

Decȝt la cei buni, drepti și-avȝnd înștelepciune,

Și el m-a orbit, ca s%nu pot pe vreunul deosebi,

90

Într-atȝt de invidios e pe cei cu purtȝri bune.

HREMIL Și totuși cinstiri doar de la cei buni primește
Și de la drepți!

BELȘUGUL Cum zici e, da.

HREMIL Ce-ar “ dac%din nou tu ai putea vedea,
Precum vedeai-nainte? Te-ai feri
Oare de cei r%ă?

BELȘUGUL Aș face chiar așa!

HREMIL Și cumva pe drepți i-ai pricopsi?

BELȘUGUL Bine-nțeles, mereu!
C%ci n-am avut de mult%vreme spor
S%v%đ om bun.

HREMIL Mirare nu-i. Nici eu,
Și totuși nu sunt deloc nev%z%đtor!

100 BELȘUGUL Acum l%sați-m% C%știți ce e cu mine.

HREMIL Ba cu atât mai mult înc%te vom ține!

BELȘUGUL N-am spus eu c%mi veți face o belea?

HREMIL Te rog, ascult%-m%și nu m%p%a%și!
C%ci, oricât ai c%ăuta, tu nu vei întâlni
Alt b%rbat la “ re decât îs eu mai bun!

KARION Chiar așa, altul ca el nu-i ...(*aparte*) în afara mea.

BELȘUGUL Da, sigur, pe-asta toți o spun.

Când peste mine îns%đau și bogați
Devin, nu mai încape lumea de netrebnici.

110 HREMIL Așa e; totuși nu-s toți chiar așa nevrednici!

BELȘUGUL Ba cu toții-n întregime sunt!

KARION Cu vorbele-astea o s%te bocești tu mult!

HREMIL Ascult%ca s%a□i cât de bine

Are s%-ți “ e, de-ai s%stai cu noi.

Cred, cred ...gr%iesc cu zeul ...c%pe tine

S%vezi din nou te-oi face, luându-ți n%pasta.

BELȘUGUL Ba deloc! Te rog s%nu faci asta!

S%v%đ din nou nu vreau defel.

HREMIL Ce spui acolo?

KARION Prin “ re omul %sta-i un mișel!

BELȘUGUL Știu c%Zeus m-ar chinui înverșunat,
Dac-ar a□a de vindecare.

HREMIL Am%râte, ce, acuma nu te bate tare,

120

Când vagabond tot umbli și împiedicat?

BELȘUGUL Nu știu. De Zeus mi-e fric%foarte r%ai.

HREMIL Adev%rat, o, tu, dintre zei cel mai sperios?

Crezi c-a lui Zeus tiranie și fulgerele-i vreo pară

Mai fac, dac%tu doar ai vedea

Curând un pic din nou?

BELȘUGUL Vai, nefericite, vorba asta n-o gr%a!

HREMIL Șezi frumos:

Decât Zeus tu ești mai puternic,

Chiar așa s%știi.

BELȘUGUL Decât Zeus, eu?

HREMIL M%jur, e neîndoielnic.

Din ce cauz%Zeus domnia o are peste zei?

130

KARION Banii-s cauza, numai ei.

El o gr%mad%are.

HREMIL Bun, și cel ce bani i-aduce cine-i oare?

KARION (*arată spre Belșug*) Uite-l aice.

HREMIL Oamenii deci lui Zeus îi jertfesc. Îmi spui odat%

De ce? Nu-i Belșugul la mijloc?

KARION Ba da, se roag%s%se-mbog%teasc%ndat%

HREMIL Nu-i el, Belșugul, în stare chiar pe loc

S-opreasc%jertfa, numai de-ar voi?

BELȘUGUL Ce spui acolo?

HREMIL Nici un om nu și-ar mai jert% nici vita,

Nici chiar o turt%și-n general nimica,

Tu de te-ai împotrivi!

BELȘUGUL Cum așa?

HREMIL Cum? Ar “ cu neputinț%ca ș-un pai

S%cumpere-un om, dac%tu, de faț%“ ind,

140

Banul omului nu-i dai.

Încât pe-a lui Zeus domnie singur tu,

De nepl%cut%ți-e, lesne-ai putea-o pr%p%di acu□

BELȘUGUL Cum? Lui Zeus jertfe i-aduc din cauza mea?

HREMIL Chiar da!

La oameni ce-i frumos, plăcut și are mârșeție

Ție ți-este îndatorat.

Căci altfel nimic omului nu-i dat,

Când parte n-are și de bogăție.

KARION (*aparte*) De pildă, libertatea mi-au făcut-o zob

Un pic de bani, și-acuma-s rob.

150 HREMIL Cică hetairele din Corint, când un sârșăcan

Norocul și-ar încerca la ele, treaba-i în van;

Dar când un bogat aceeași încercare face

Îndată hetaira spre el târnița și-o-ntoarce.

KARION Și-i vezi făcând aidoma și pe băieții,

De biștari, nu de iubiți cic-au ei drag.

HREMIL Nu cei cumiști, ci curvășarii așa fac,

Căci nu bani cer băieții ce-s în oare.

KARION Dar ce vor atuncea ei?

HREMIL Unul vrea un cal, altul, câini de vânătoare

KARION Să ceară bani le e rușine. C-un cuvânt

Ascund că desfrânați și ei cam sînt.

160 HREMIL Toate artele și cele bine dibăcite

Grație ție la oameni fost-au născocite:

Unul ciubote face, altu-i " erar,

Un altul, dintre ei, este tâmplar.

Aurar e unul, de la tine aur are

KARION Unul hainele șutește, spărgător e altul, mare.

HREMIL Unul la curățat rufe robotește.

KARION Altul lânurile le spală

HREMIL Altul pielea-o tăbăcește.

KARION Cepe unul vinde

HREMIL Pe-altul, preacurvind, din cauza ta l-au epilat.

BELȘUGUL Vai de mine, asta dintotdeauna mi-a scapat!

170 KARION Nu tu, Belșugul, Marelui Rege i-aduci fală?

Nu-i din pricina ta, când poporul Adunare

În cetatea asta face?

HREMIL Nu tu echipezi triremele și le trimiți pe mare?

KARION Nu tu-n Corint ni-l ții pe mercenar?

Din pricina ta Pam⁴ los¹ nu o s%plâng%iar?

HREMIL Și parazitul lui, %a care vinde ace,

Nu-i el aicea pentru tine?

KARION Nu din cauza-ți îmbuibaii² trag b%șine?

HREMIL Filepsios nu de dragul t%ai ne scornea povești?

Pentru-alianța cu Eghiptul nu pricina tu ești?

Nu pentru tine Nais pe Filonid amant și-l face³

KARION Turnul lui Timoteu⁴ nu□

180

HREMIL (căt^{re} Karion) În cap de ți-ar c%dea!

Nu se fac, așadar, pe lume toate cele

Numai de dragul t%ai?

Singur tu r%spunzi, de îs bune, de îs rele.

KARION La r%zboi, acolo unde tu te pui mereu,

Și biruința neîntârziat vine mai cu spor.

BELȘUGUL Eu singur %stora toate le sunt singur autor?

HREMIL Ba ești autor și multor altora, pe zeu!

C%ci nimeni vreodat%de tine nu-i s%tul,

Dar de tot restul ți se face saț ...

De-amoruri□

190

KARION □ și de pâine□

HREMIL □ de muzic%și danț.

KARION □ de fursecuri□

HREMIL □ și de-onoruri□

KARION □ ba și de-o pl%cințic%□

HREMIL □ de-a te purta frumos□

KARION □ de poame-uscate□

HREMIL □ de-a “ ambițios□

KARION □ de pr%jiturele□

HREMIL De-a conduce-armate□

KARION □ de-a sorbi dintr-o ciorbic%□

HREMIL De tine îns%nimeni nu-i îndestulat.

Ci, dac%treișpe talanți unu-ar avea,

Cu atât mai mult unșpe-n plus el vrea.

Și de-i are, patruzeci poștește-ndat□

Altminteri, zice, viața-i de prisos.

BELȘUGUL Îmi pare c% voi doi gr%ți frumos.

Doar c%privesc cu team%la ceva.

HREMIL La ce anume? Zi.

BELȘUGUL Peste puterea ce spuneți c%i a mea

200 În ce fel st%pân voi deveni.

HREMIL Toți zic, într-adev%r, c%pe-ast%lume

Belșugul are curajul cel mai mic.

BELȘUGUL Deloc! Mie un hoț mi-a dat r%u nume.

C%ci, intrând în casa-mi, n-avu nimic

Ce lua, c%totul pus era sub cheie,

Și pe mine din prudent m%f%cu laș.

HREMIL Griji vindecarea s%nu-ți deie,

De la ale mele trebi vei “ p%rtaș.

C%ci, te-ncredințez acuma eu,

Te-oi ajuta s%vezi mai bine

210 Decât vedea chiar -i Linceu⁵!

BELȘUGUL Cum putea-vei face-asta tu, un muritor?

HREMIL Speranț%bun%am, s%îmi ias%ușor

Ceea ce mi-a profețit, da“ nul pythic

Scuturând bine, zeiescul Apollo.

BELȘUGUL Deci ce vei face zeul știe?

HREMIL Da, și treaba nu-i de colo!

BELȘUGUL Dar, uități-v%□

HREMIL Nu te mai sinchisi de ce-o s%vie,

C%ci, “ i încredințat, c%pe-asta

Voi face-o, de-ar “ chiar și s%mor!

KARION De partea-ți sunt.

HREMIL Vor “ și alți aliați mulți pentru noi,

Cari, deși-s drepti, n-au m%car o pâine.

220 BELȘUGUL Vai de capul lor, ce mai aliați de soi!

HREMIL Nu și dac%din nou bogați “ -vor ei mâine!

(I se adresează lui Karion:)

Tu d%îns-o fug%□

KARION Ce s%fac? Hai, zi-mi!

Cheam%i pe vecini ...îi vei g%și ușor

Pe ogoarele lor trudind de zor ...

Pentru ca, “ ind ei de faț%,

Egal s%-mpart%st Belșug în viaț%.

KARION M%duc. (Iar vreunul din%antru s%ia buc%șica asta de carne,
de jert“ t.)

HREMIL E grija mea. F%ce-ți spun și-adu-i și pe ei!

SCENA 4

(În fața casei lui Hremil.)

HREMIL O, Belșug, cel mai puternic dintre zei,

230

Cu mine într%-aici! C%ci asta-i casa ce-acu□

Cu bani musai s-o umpli, cinstit sau nu!

BELȘUGUL Suf%r când într-o cas%str%ân%, de “ ece dat%,

Intru. C%ci cu nici un bine niciodat%

Acolo nu fusei d%ruit.

De se-ntâmpl%c%poposesc la un zgârcit,

Grabnic m%-ngroap%el, pe sub dușumea

S%pând. Și de-i vine-un om de bine și-amic,

Un b%nuț -i lui cerându-i ca s%i dea,

240

T%g%duiește c%m-a v%zut “ e și-un pic.

Iar dac%, smintindu-m%, intru la unul dedat

La târfe și zaruri, pe uș%-afar%-s zburat

Gol, nemaiaivând eu chiar nimic.

HREMIL N-ai întâlnit, înseamn%, nîcîcând

Unul cump%tat. Eu în felul %sta sînt

Ca nimeni și economii fac bucuros.

Dar, de-ar “ nevoie, cheltuiesc din gros.

Ci s%într%am, hai, c%ci vreau ca tu la mine

Soția s%te vad%, ca și al meu “ u unic,

250

Pe care-l iubesc cel mai mult ...sigur, dup%tine!

BELȘUGUL Te cred, te cred, n-am nici o îndoial%

HREMIL Faț%de tine dau doar adev%rul la iveal%

SCENA 5

(Sosește Karion însoțit de mai mulți vecini,
îmbrăcați cu sumane din blană de oaie.)

KARION O, voi, prieteni vecini, de munc% iubitori,
Cari cu-al meu jupân sorbiți aceeași ciorb%,
Mergeți, zoriți! Timpul nu st% de vorb%
Cu voi, ci acu-i momentul s% “ți de ajutor!

CORUL (*corifeul*) Nu vezi c% sosim zor nevoie mare, imediat,
Cât pentru b%trâni sl%b%noși st%-n puținț%
Tu îns%-mi zici s% fug, f%-a-mi da de științ%
260 De ce st%pânu-ți pe noi încoace ne-a chemat!

KARION Nu ți-am spus înc% de mult? Așa-i.
Jupânul zice c% voi cu toții veți tr% ca-n rai,
Viața hâd%și-amar% departe o s% v% “e!

CORUL Ce veste de-aur! Cum? Ia l%amurește-mi mie!
Pretinzi c% st%pân%tu vine-aci, având un coș
De bani?

270 KARION Da, de beteșuguri de-om b%trân un coș!

CORUL Ce-i lucrul %sta și de unde zice c% l-a luat?

KARION S%rmanilor, sosit-a încoa%ducând el un moșneag
Jegos, cu gheb, știrb, mizer, zbârcit, chelbos,
Ba pe zei, crez c% la el și pula-i cam pe dos!

CORUL Crezi c% m% p% c% dești ș-apoi tu ai plecat
F%-pedeaps%? Și-asta deși am eu toiag?

KARION M% socotiți prin “re așa de prost
Încât s% nu pot zice vorb% de valoare?

CORUL Ia auzi ce tic%dos! Picioarele-ți țip% c% i rost
S% “e puse în lanțuri și în “are!

KARION M% judecați? La tribunal v% cheam% parc%?
Nu, ci Charon v% cheam% ca s% v% ia în barca!

280 CORUL De-ai cr%pa, sclav obraznic, m% c% aici!
Îți râzi, dar o l%amurire n-ai catadicsit.
L%șând mulțimi de spice, iat-am sosit
Chinuindu-ne, f%-r%gaz, chiar pân-aici.

KARION Nu mai ascund: Stăpânul pe Belșug, un hoinar,

Îl are, care pe "ecare-l va face om bogat.

CORUL Putem deci ajunge toți avuți, cu-adevăr?

KARION Lui Midas doar urechile-i mai luați, alea de mîgar!⁶

CORUL Cât de mult m%bucur, cât m%veselesc

Și de plăcere voiesc s%dănuiesc,

Dac%ce zici adevăr-u-i nestruc!

KARION (*dansează*) Și eu s%l imit acuș vrea

290

Pe Ciclop, talang-talang așa!

Cu picioarele ...pas înapoi,

Pas înainte, s%v% mân pe voi!

Zbierați des, be-be, behăți, a capre și-oi

Duhniți, rușinea s%se vad%, hai, f%r%z%bav%,

Beți vin curat, țapi ce sunteți, de isprav%

CORUL (*dansează*) Da, noi pe Ciclop s%l căuțăm, talang-talang așa!

Behând, pe tine, Cicloape, cămând te vom ała,

Cu traista cu ierburi, mahmur și-amețit,

Oile ducându-ți și-ațipind cumva apoi.

Și-atunci te-orbim cu parul mare și-ascuțit!⁸

300

KARION Eu pe Circe o s-o imit, cea care

Tot mesteca la magica-i licoare,

Și s%mânce chiar rahat

I-a f%cut, bine frământat,

Pe-ai lui Filonid însoțitori

În Corint, convinși c%ș râmători.

Ea le-a frământat plămada.

La fel și voi, grohând de-ncântare,

Hai, veniți, purcei, la mama!

CORUL Prinzându-te pe tine, zis Circe, care

Tot mesteci la magica-ți licoare

310

Și-i vr%jești pe-nsoțitori, îi faci de oaie,

Imitându-l noi, cei plini de-ncântare,

Pe-Odiseu, o s%te spânzurăm de coaie;

Ca pe-un țap pe nas s%te mânjim cu rahat,

Iar tu, desfrânate, cu-un ditamai c%scat

Vei zice □Hai, veniți, purcei, la mama!□

KARION Gata acum cu glumele-astea nesurate,
 Și de-alt fel de-a vorbi s-aveți voi parte! (*Către spectatori:*)
 Pe-ascuns de stăpân, mncearcdorința
 320 S%iau pâine și carne și, cu ele mestecate,
 De-aci-nainte așa s%mi alin suferința.
 (*Intră în casă.*)

SCENA 6

HREMIL (*iese din casă și se adresează corului*) S%v%ntâmpin pe voi
 c-un simplu □Salutare□
 Deja-i un vechi și mult depșit obicei.
 V%mbrețizez c-ați sosit, o, vecinii mei,
 De-ardoare plini, loaze deloc, cu-ncordare,
 Ca ajutoru-v%n multe s%se tot vaz%,
 Și pe zeu îndeobște s%l țineți voi sub paz%.
 CORUL Curaj! Ca Ares însuși crede-vei c%șint!
 E de groaz%ca pentru trei parale
 330 S%ne înghiontim tot timpu-n Adunare
 Și s%l%am Belșugul s%ne zboare-n vânt!

SCENA 7

HREMIL Îl v%d acum venind pe Blepsidem. Dup%cât de repede pașii-i
 pune e v%dit c%despre ast%ceștiune auzit-a el ceva.
 BLEPSIDEM Ce-i asta? De unde și-n ce fel, m%a frate,
 Hremil deodat%s-a îmbogățit?
 Nu cred. Deși prin crâșme s-a mai zvonit
 C%omul ajuns-a bogat pe neașteptate.
 Da%și minune mare c%face %st lucru bun,
 340 Și dup%prietenii s%i cheme el trimite.
 Tradiția stramoșeasc%deloc asta n-admite!
 HREMIL F%a%și-ascund nimica, uite-ți spun:

- Decât ieri viața-mi-este mai propice,
 Și s%ți fac parte din ea o s%se poat%
 Îmi ești doar dintre prietenii la toart%
- BLEPSIDEM Te-ai îmbogățit? Adevărul lumea-l zice?
 HREMIL O s%“ u bogat îndat%, dac%zeul o voi!
 C%ci e-o primejdie aci, o primejdie mare□
- BLEPSIDEM O primejdie-i? Care?
 HREMIL Este□
- BLEPSIDEM Ispr%ește, haide, nu te-opri!
 HREMIL Dac%om lucra bine, pe veci vom “ ferice, 350
 Dar de greșim, pierdut e tot ce-avem!
- BLEPSIDEM Povestea asta sun-urât, m%tem.
 Nu-mi place. Așa ca unu□
 Ba bogat foarte brusc s%“ e, ba fricos,
 E, mi se pare, de-a dreptul dubios.
- HREMIL Cum dubios?
 BLEPSIDEM I-ai furat tu lui Apollon ori aur, ori argint,
 Și vii de-acolo și te c%ești acu□
- HREMIL Pe-Apollon mântuitorul, nu!
 BLEPSIDEM Las%prostiile! Știi bine c%nu mint! 360
 HREMIL Nici pomeneal%la mine de așa ceva!
- BLEPSIDEM Pân%s%vezi la om binele, mai va;
 Pe toți, dar%, câștigul mi ți-i dovedește.
 HREMIL Tu, pe Demetra, îmi pari a vorbi prosteste.
 BLEPSIDEM Ce mult și-a schimbat felul lui de dinainte!
 HREMIL Pe zei, sigur ceva te-a zdruncinat la minte!
 BLEPSIDEM Nici c%ut%tura lui nu mai e curat%,
 Ca la un r%af%ctor îmi pare c%arat%
 HREMIL Pricep cârteala: parte cauți s%ai
 Din tot ce crezi c%eu furai.
- BLEPSIDEM S-am parte? Din ce-anume? 370
 HREMIL Dar nu-i așa, ci-i altfel potrivit.
 BLEPSIDEM Adic%n-ai furat, ci-ai tâlh%rit?
 HREMIL Ești bolnav la cap, omule, pe bune!

BLEPSIDEM Deci tu pe nimeni n-ai pr%dat?

HREMIL Eu? Vai de mine! Nimic adev%rat.

BLEPSIDEM O, Herakles, ce poți s%mai spui?

Unde-i la tine adev%rul? Nu-i.

HREMIL M%nviniuiești tu, înainte

De-a a□a ce-am în minte.

BLEPSIDEM Înainte ca lumea s-o știe, drag%

Ieftin vreau s-aranjez chestia-ntreag%

Gurii retorilor cu b%nuți s%i pun hotar.

HREMIL Dou%șpe mine c-ai scos din buzunar

Vei zice, deși abia cheltuit-ai trei,

380 C%, de, prietenia ne e stânc%, ne e stei!

BLEPSIDEM Te și v%d, îndurare tu cerșind sp%sit

Cu creanga de m%slin, al%țuri de copil

Și de soție, deloc de □Heraclizi□deosebit,

, ia□ din pictura maestrului Pam“ l./

HREMIL Ba nu, nefericite! Ci taman pe dos va “ :

Pe cei buni, drepti și-nțelepti îi voi îmbog%ți,
Numai pe ei.

BLEPSIDEM Ce spui? Ai furat chiar așa de mult?°

HREMIL Vai! Cu vorbele-ți ca și condamnat eu sunt.

390 BLEPSIDEM Tu singur te condamnă, asta io v%z bine.

HREMIL Nu, de vreme ce pe Belșug îl țin la mine,

Om r%ai ce ești!

BLEPSIDEM Tu pe Belșug? Pe care anume?

HREMIL Pe zeul însuși cu-acest nume.

BLEPSIDEM Și el unde-i?

HREMIL În%antru.

BLEPSIDEM Unde?

HREMIL La mine.

BLEPSIDEM La tine?

HREMIL Chiar așa!

BLEPSIDEM Nu b%smuiești?

La tine-i %d Belșug?

HREMIL M%jur pe zei, ca s%se știe.

BLEPSIDEM Și f%a□de viclesug?

HREMIL Fă-un așa gând.

BLEPSIDEM Te juri tu pe Hestie?

HREMIL Ba pe Poseidon fac eu jurământ.

BLEPSIDEM Vorbești de da de-i în mare?

HREMIL Mai este și-un altul? Care?

BLEPSIDEM Atuncea mie, ce-ți sunt amic, nu-mi dai? 400

HREMIL Nu încă, momentul nu-i, mai stai!

BLEPSIDEM Ce spui? Nu-i vremea parte s-am la dar?

HREMIL Pe Zeus, trebe mai întâi

BLEPSIDEM Ce?

HREMIL Să-l facem noi săvaz iar.

BLEPSIDEM Cîn săvaz? Lămurește-mi-o și mie!

HREMIL Belșugul, ca mai-nainte el să e

Să-l facem noi, cumva.

BLEPSIDEM E orb, deci; știrea-i adevărată?

HREMIL Da, e chiar așa.

BLEPSIDEM Nu-i mirare că n-a sosit la mine niciodată!

HREMIL Va sosi acum, de zeilor le-ar pe plac.

BLEPSIDEM Un medic ne-ar trebui, să-i dea un leac!

HREMIL Ce medic mai găsești acu-n cetate?

N-ai bani? Nici de artă nu ai parte.

BLEPSIDEM (cu mâinile la sprâncene, se uită împrejur) Să ne uităm!

HREMIL Nici unul nu-i.

BLEPSIDEM (resemnat) Mda, nu-i, nu-i.

HREMIL Vom face ceea ce eu de mult în cap 410

Mi-am pus: pe el în templu la-Esculap

Să doarmă-l sui:

E foarte potrivit.

BLEPSIDEM Perfect, pe zei, nu-ntârzia, ci împlinește

Lucru-asta nimerit!

HREMIL Măduc, prin urmare.

BLEPSIDEM Atunci, hai și te grăbește!

HREMIL Gata, m-am pus acuma în mișcare!

(Cei doi sunt pe cale să plece, când apare Sărăcia, sub înfățișarea unei femei în vârstă, îmbrăcată sărăcăcios în negru, și cu gesturi grandilocvente.)

SCENA 8

SĂRĂCIA (*pe un ton tragic*) Ce blestemăție, ce nelegiuire grea

Cutezați voi, omuleți nefericiți,

Să faceți! Încotro? De ce-mi fugiți?

Pe loc!

BLEPSIDEM Aoleo, dat-am de belea!

SĂRĂCIA O să vă omor, de ticăloși un soi

Care lucru-a cutezat de neîndurat,

420 Ce nimeni n-a-ndrăznit vreodat'

Nici zeu, nici om; morți sunteți voi doi.

HREMIL Tu cine-mi ești, mamaie? Căci în vârstă pari a fi.

BLEPSIDEM Poate că-i de la teatru o-Erinie?

Uitătura-i de smintită, ca la tragedie...

HREMIL Dar torțe defel nu are.¹⁴

BLEPSIDEM O să și geamă, oare?

SĂRĂCIA Voi cine spuneți că oi fi?

HREMIL Hmm, o birtășiță, o vânzătoare de păsat;

N-ar fi zbierat la noi atâta de-apucat

Altminteri, fără s-o fi păgubit deloc!

430 SĂRĂCIA Așa? Nu să mă goniți voi din ăst loc

Ați vrut, cumplită faptă între toate?

HREMIL Ce, nu mai ai groapă să te-arunce-n spate?

Musai acuma să ne spuți cine ești tu.

SĂRĂCIA Sunt cine-o să vă facă să dați seama-acu',

Pentru că-ncercați să m-alungați din țară.

BLEPSIDEM (*aparte*) Precupeța-i aia din vecini, cumva?

La cântar mereu ȋs tras ȋn piept de ea!

SĂRĂCIA (*pe un ton eroic*) Sărăcia-s, a voastră de demult colocatară!

(*Blepsidem se sperie și dă să fugă.*)

BLEPSIDEM Apollon și voi, zei, care loc s% m% mai scape?

HREMIL Ce faci? F% ptur%, de fricoas% ce nu-ncape,

Nu r% mâi aici cu mine?

BLEPSIDEM Nicidecum!

440

HREMIL Nu? Doi b% rbați fugim de-o femeie, asta-i bine?!

BLEPSIDEM E S% r% cia, neferice! Decât ea nu-i

Pe lume “ ar% mai barbar%

HREMIL Stai, stai, te implor!

BLEPSIDEM Ba nu!

HREMIL Ascult% ceva cu mult mai r% ai și-ngrozitor

Om face dac%, l% sându-l pe zeu însingurat,

Oriunde de ast% femeie am fugi,

F% r% a ne bate cu-adev% rat.

BLEPSIDEM De-ncredere ce putere avem, ce arm%, știi?

Ori ce scut nu pune la b% taie, ce-armur%

450

Ast% tic% doas%, mustind de-atâta ur%?

HREMIL Curaj! Va ști desigur doar al nostru zeu

Pe toate ale ei arme s% ni le dea trofeu.

SĂRĂCIA Dup% ce-n □ agrant, o, voi, de tot tic% doșiți,

V-am prins, mai cutezați acu□ s% și cârtiți?

HREMIL Dar tu, blestemato, de ce oc% rile toate

Ne-arunci aici, f% r% a “ suferit o nedreptate?

SĂRĂCIA Nu-i nedreptate asta, când voi aveți în minte

S% l faceți pe Belșug a vedea iar ca-nainte?

HREMIL Dar unde-i nedreptatea pentru tine

De oamenilor tuturor le-aducem bine?

460

SĂRĂCIA Bine? Care-anume, ați a□ at?

HREMIL Care? Pe tine anume s% te d% am afar%

Mai întâi, chiar de la greci din țar%!

SĂRĂCIA Nu știți c%, de S% r% cia-ați alungat,

Pentru oameni nu-ncape r% ai mai mare?

HREMIL R% ai ar “ , de fapta ne-am face c-am uitat!

SĂRĂCIA Acuma vreau eu întâi s% v- ar% care

E treaba: c% din pricina-mi aveți un rai

De bun% t% și, iar mie bunul vostru trai

- 470 Mi-l datorati. Convinși n-oi ști s%v%las?
 Faceți-mi orice doriți voi la %st ceas!
 HREMIL Îndr%znești, blestemat, asta tu s%mi spui?
 SĂRĂCIA Tu-nvaț% c%ci s%ți ar%t greu nu-i
 C-ai c%zut în r%t%cire mare-n toate,
 Pe drepti bogați f%cându-i peste noapte.
 HREMIL Ajutor, o, voi, scule de c%znit!
 SĂRĂCIA Nu trebuie s%ți și s-arunci blesteme
 Înainte de-a a□a ce-i potrivit!
 HREMIL S%nu strige cine s-ar putea, pesemne,
 Ține, pe toate-acestea auzind?
 SĂRĂCIA Cine mintea-o are toat%
 480 HREMIL Ce pedeaps%s%ți pun vrei la judecat%,
 De vei pierde?
 SĂRĂCIA Ce poștești.
 HREMIL Înțeles.
 SĂRĂCIA Pedeapsa care, de pierdeți, v-o veți da și vou%
 HREMIL (*arată spre cor*) Dou%zeci de morți, deci, le crezi tu bune?
 BLEPSIDEM (*către public*) Pentru ea. Pentru noi, destule sunt și dou%
 SĂRĂCIA Nu veți pregeta așa s%“ți. C%ci
 Ce-argument just mi-ai putea opune?
 CORUL (*corifeul*) S-ar c%dea ca voi s%roștiți ceva cu cap acuma, ca
 s-o biruiți pe b%b%tie opunându-v% cu argumente, și, ar%tând
 t%rie, s%nu cedați deloc.

SCENA 9

(*Hremil se urcă pe o ladă ținând un discurs.*)

- HREMIL Cred c%i la fel de limpede pentru orișicine
 490 C%i just ca oamenilor vrednici s%le “e bine;
 Iar la netrebni și atei s%vie totul “x pe dos.
 Dorind așa ceva, a□at-am greu soluție de folos,
 Cât și nobil%, frumoas%în oricare privinț%
 Dac%Belșugul n-ar “orb și dup%voinț%

S-ar preumbla, la buni el ar veni: uite-l la noi!
 Dar s-ar feri de răi și ticăloși. Pe toți dreptii-apoi
 Și pe cei cucernici îi va-mbogași. Ci spun:
 Cine-ar așă pentru oameni altceva mai bun?

BLEPSIDEM Nimeni n-ar așă.

Martor eu-s. Pe ea doar n-o-ntreba!

HREMIL Așa cum e acum la oameni rânduit%ast%viaț%,

Cine smintit%n-ar numi-o, neferice chiar pe față?

500

C%ci acum se-mbogașesc mulți dintre netrebnici,

Nedrept avuții strângând. Iar dintre cei vrednici

Sufer%mulți, □amânzi-s, cu tine-s f%ncetare.

Dac%, v%zând din nou, ar opri Belșugu-ast%stare

Cumva, zic c%nu-i alt chip, nu-i chiar deloc,

Ca oamenilor s%n-aduc% mari bun%și în loc. (Coboară.)

SĂRĂCIA (*se urcă ea pe ladă*) O, voi b%trâni, dintre toți oamenii așa
 de-ușori

La a crede-o nerozie, în aiureli ortaci și în erori!

Bogașie v%doriți? Pentru voi foloase ioc!

Dac%Belșugul, v%zând, egal s-ar da pe sine-n parte,

510

Nimeni la voi nici științe n-ar mai practica, nici arte.

Or, astea dou%duce, cine-ar mai vrea “ erar

S%“ e, s%navigheze, s%coas%, s-ajung%el rotar,

Panto“ s%fac%, ori c%amizi, s%t%ceasc%piei,

S%spele, s%are glia, s%secere rodul Demetrei,

De cu puțin-ar “ a tr% de nimic sinchisit?

HREMIL Aiurea! Pentru tot ce-nșiri câte-un sclav e rânduit,

Ca s%trudeasc%

SĂRĂCIA Și sclavi vei lua de unde?

HREMIL Pe bani i-om cump%ra astfel.

SĂRĂCIA Și cine va “ acela ce-i va vinde,

Când bani mulți are și el?

520

HREMIL Vreun negustor, pentru câștig, de la câmpie

Sosind, de la tâlhari și tra“ canți de carne vie.

SĂRĂCIA Dar nici tâlhar, nici tra“ cant nu va mai “ deloc,

Potrivit cu tot ce spui. C%ci cine-n %st joc

S%intre-ar vrea cu prețul vieții lui, deși-i avut?²
 Încât, silit s%ari, s%sapî și s%muncești atât,
 Traiu-ți va “ cu mult mai chinuit ca azi.

HREMIL În beleaua asta tu s%cazi!

SĂRĂCIA În plus, nu vei mai putea-n pat dormi,
 ...C%pat nu-i .., nici pe velinț% c%ci cine va voi
 S%țeas% de-are bani? Nici, când pe mireas%
 530 O veți duce, balsam s-o stropiți pe frumoas%
 Nu veți avea; nici s-o-mbr%cați cu veșminte
 Brodate n-oți “ -n stare, în varii culori boite.
 Bog%ția mai slujește când te lipsești de tot?
 Îns%ce vou%v%trebuiește s-aduc eu pot.
 Eu, st%pâna, îl silesc, ca traiul el s%-și ție,
 Pe meșter: împins de nevoie-i și de s%r%cie.

HREMIL Ce bun ai putea aduce-n afar%de-arsurile din baie

Și-a □mânzilor ...copilași, b%buțe ...h%r%daie?
 Ca s%nu-ți mai spun de râie, țânțari și muște,
 Roiuri, care, bâzâind în jurul capului, îl deșteapt%
 Cu l%murirea: □vei □mânzi□ Ci m%opresc la poart%
 540 În plus, în loc de-o hain%omul se va-mbr%ca-n saci,
 În loc de pat, paie are, pline de gândaci,
 Care-i trezesc pe adormiți. Cover el ioc,
 Ci o rogojin%putred%va ține; în loc
 De pern% sub cap o piatr%chitit%bine
 Are; și muguri mânc%n loc de pâine,
 Și nu turte, ci ridichi; drept scaun apoi
 Pune-un vas stricat; drept albie, un butoi,
 Și-lda spart. Multe binefaceri tu mai scoți
 De-astea, pe care le-ai da oamenilor toți?

SĂRĂCIA Nu viața mea ai spus-o, ci una de cerșetori.

HREMIL Cerșetoria, S%r%cia ...nu zicem c%-s surori?

550 SĂRĂCIA Poate la voi, la care tiranicul și patriotul zel³
 Aidoma-s. Nu aia viața-mi fu, nici nu va “ defel.
 Viața de cerșetor ce-ai descris e s%n-ai nimic;
 S%racu-i îns%econom, atent la toate-un pic,

- Fra' prisos s-aib%, fra' ca-orice s-i lipseasc%
 HREMIL O, Demetra, ce mai viaț%, chiar cereasc%,
 Zugr%wiși! Dac%, dup%ce-ai f%cut economii
 Și-ai robotit, mormântu-ți n-ai cu ce-l pl%ți!
 SĂRĂCIA Încerci s%ți râzi, s%ți bați joc, nu ești serios;
 Fra'-a ști c%oameni mai buni decât %st Belșug,
 Poate, aduc pe lume eu. C%ci ai lui cu beteșug
 Îs, pântecoși, grași, cu c%anuri grele ...ce-odios!
 Ai mei ca viespile-s, pentru vr%mași o sup%rare.
 HREMIL Talia de viespe tu le-o dai, pesemne, din înfometare!
 SĂRĂCIA Cump%țarea v-o explic acum ca s%se știe,
 Fiindc%deceța-i la mine-acas%, dar exces
 Doar cu Belșugul vine.
 HREMIL S%furi, da, decent e, sau s%spargi case des
 De s%acie, e numai bine!
 BLEPSIDEM Hoțul, r%mas-ascuns, decent cum s%nu " e?
 SĂRĂCIA Uit%te la oamenii politici din cet%ți: pe când
 S%aci-s, dreptate fac pentru popor și-a ț%ții soart%;
 Dar de se-mbog%țesc, rupți de comunul bine-ndat%,
 Urzesc, de popor se iau: nu oare nedrepti ei sînt?
 HREMIL Adev%rat vorbești, și totuși de strâmb%țate plin%
 Spusa ți-e. Vei pierde lupta; fala ți-e-n zadar,
 C%ncerci s%ne convingi c%-i un mai mare dar
 În s%acie decât în belșug s%stai.
 SĂRĂCIA Gr%iești în gol și cheag în argument tu n-ai.
 Vorba-ți înc%nu putu cu-o respingere s%vin%
 HREMIL Dar de tine de ce vor toți oamenii s%scape?
 SĂRĂCIA Fiindc%i fac mai buni. Pilda, pe-aproape,
 E la copii, ce fug de tații cari binele li-l vor.
 C%ci greu s%recunoști e ceea ce-i folositor.
 HREMIL Vei spune c%nu recunoaște ce e bine
 Nici chiar Zeus. C%el pe Belșug îl ține!
 BLEPSIDEM Și pe bab%o trimite " x la noi!
 SĂRĂCIA O, ce de neguri vechi în minte-aveți voi doi!
 S%rac e Zeus, asta o s%ți-ar%ț și-i prea v%dit.

560

570

580

Zeus de ar fi bogat, atunci când face Olimpiada
 Și pe toți în tot al cincilea an i-adună din Elada,
 Ar fi vestit el pe-atleții-nvingători că nesmintit
 Cu-o coroană de frunze de măslin îi încunună?
 Deși de una de-aur avea nevoie, de bogat era.

HREMIL N-arată asta că Zeus pe Belșug să-l respecte vrea?

E econom, iată, și de la cheltuială se înfrână,
 Auru-l refuză și pe Belșug îl lasă-n ale lui.

590 SĂRĂCIA Ceva mai rău ca sărăcia mult încerci să-i pui,
 Dacă, deși bogat, e-așa zgârcit și de meschin!

HREMIL Zeus de te-ar nimici, cu tot cu cunună de măslin!

SĂRĂCIA Ba pe tine, care-ai îndrăznit să spui
 Că ce-i bine oamenilor de la sărăcie nu-i!

HREMIL Se poate afla asta întrebând-o pe Hekate:

Dacă-i mai bine bogat să fii ori sărăntoc:
 Cică bogații mâncare îi aduc lună de lună,
 Dar sărăcimea o fură mai-nainte s-o depună.
 Tu însă dispari și nu le mai cârâi pe toate,
 Căci nu mă vei convinge chiar deloc.

600 Nici chiar fiind convingătoare.

SĂRĂCIA „O, cetate-argivă, ce zice el auzi tu oare?”¹⁷

HREMIL Pe Pauson, cerșetorul, cheamă-l să-ți stea mesean!

SĂRĂCIA (*pe un ton tragic*) Ce mă fac, nenorocita, unde să gădesc
 alean?

HREMIL Plecând, pustiilor grabnic ia-le urma!

SĂRĂCIA Unde-am o casă, unde o să fug?

HREMIL Unde te-or prinde, ca să te puie-n jug.

Nu-ntârzia, ci, haide, dispari pe dată!

SĂRĂCIA O să trimitеți după mine voi odată!

610 HREMIL Atunci să vii-napoi, nu îns-acuma! (*Sărăcia pleacă.*)

Prefer să fiu bogat. Te las pe tine

Să plângi, să te bocești fără-ncetare.

BLEPSIDEM Cu copiii, cu nevasta, lăiat bine,

Bogat fiind, voiesc desfătare,

Uns, din baie ieșit, să-mi râd

De sãntoci și de sãncie!
 HREMIL Dus-i acum ast%blestem%ție,
 Dus mai e și tot ce-i hãd! 620
 Iar noi doi ...ce ne puserãm în cap ...
 S%mergem s%l culcãm degrab%
 Pe zeu, în templu colo, la Esculap.
 BLEPSIDEM Și vremea s%n-o pierdem cu z%bav%,
 Ca s%nu vin%cineva
 S%ne-mpiedice, mai știi, cumva.
 HREMIL Hai, Karion, b%ãete, scoate covoarele, adu-l pe zeu, adu și
 celelalte lucruri ce-s preg%tite!

SCENA 10

(A doua zi, Karion, îmbrãcat ca un crainic din tragedie, intrã,
 sosind de la templul lui Esculap (Asklepios).)

KARION O, voi, la al lui Tezeu praznic, moșnegi,
 Mult muitori-n sup%de o leac%de posmegi⁵,
 Câte noroace-aveți, cât%fericire vine
 La voi și alții, câți oameni îs de bine! 630
 CORUL (*corifeul*) Ce se-ntãmpl%cu ai t%ã, drag%, ce este?
 C%ci îmi pare c%anunți o fericit%veste!
 KARION Jupânul o duce minunat. Cel mai bucuros
 E îns%Belșugul. Într-adev%, ochiu-i stins
 I s-a deschis și vederile-i a luci au prins,
 C-a întâlnit bun%voința marelui Asklepiós.
 CORUL Îmi spui s%m%bucur, s%chiui acu□
 KARION Vremea-i de veselie, de voiești sau nu!
 CORUL Pe-Asklepiós ș-ai s%ã copii minunați îi cânt,
 Mare lumin%pentru muritori, oricând! 640

SCENA 11

(Iese soția lui Hremil, mult mai tânără decât soțul ei.)

SOȚIA Chiotul %sta ce-i? Oare anunț%ceva bun? De mult%vreme
 o veste bun%mi doresc, în timp ce pe %sta l-așteptam în cas%.

KARION Repede-repede, o, st%pân%, vin adu,
(C%tare-ți place), ca s%bei și tu!

Eu bun%țile toate ți le-aduc deodat%

SOȚIA Unde-s?

KARION Vei ști iute: în cuvinte-s deocamdat%

SOȚIA Hai, încheie-odat%tot pentru ce-ai sosit.

KARION (*o măsoară cu privirea de sus până jos*) Ascult%, c%eu pe toate
cele de-ndr%git

650 Ți le voi zice ...de jos și pân%sus□ (*Face un gest obscen.*)

SOȚIA Nu, nu pân%sus!

KARION Nici %lea bune care fost-au, așadar?

SOȚIA Nu, nici ele chiar!

KARION (*după o scurtă pauză*) Ducând deci pe-un ins, nenorocit,
de zor

Ne pornir%am noi la zeul cel t%an%duitor.

Acum un altul nu mai g%sești așa de fericit

Ca moșul□ L-am dus la mare-ntâi, la cur%ățit.

SOȚIA S%te speli în marea de tot rece

Fericire-i, ce s%zic, la b%trânețe!

KARION Ne-am dus la templul zeului apoi.

660 Și, dup%ce turtele și darurile au fost

S“ n%țite și jertfa ars%de focul lui Hefest,

Dup-obicei, pe Belșug l-am culcat, iar noi

Ne-am f%cut pat de paie “ ecare.

SOȚIA Alții mai erau la zeu, la vindecare?

KARION Era unul, Neoclid, orbul, hoț cali“ cat,

Care și pe %a de v%d îi bate la furat.

Erau și alții cu boleșniți felurite. Iar

Felinarele stingând, al zeului preot

Ne-ndemn%s%dormim, spunând

670 S%t%cem, dac-auzim vreun zgomot.

Cuminți, ne-am culcat, de el ascultând.

Eu, unul, nu puteam dormi defel,

C%ci un ulcior m%stârnea, cu p%sat,

Lâng%capul unei babe, c%el

Puțin alături de mine era pus;
 Să-mă furieșez acolo, nespus
 Pofteam. Ci privind, preabine
 Văd preotul șterpelind plăcințele
 De pe sfânta masă, și smochine.
 Altarelor le dă el roată, că poate
 Vreo prajitură va rămas pe ele. 680
 Apoi le să nă-ntr-un sac pe toate.
 Iar eu, gândind că fapta sa-i preasfântă,
 Cu-ulciorul de apă să mă iau la trântă.

SOȚIA Nenorocite, de zeu n-ai avut tu frică?
 KARION Ba da, să nu mă o ia-nainte la ulcică,
 Cu cununa sa cu tot! Căci al lui preot
 Îmi fuse dascăl. Dar când al meu zgomot
 Baba-l simți, mâna-ntinde. Săsâi ușor
 Și-o mușcă, ca roșul șarpe asklepiad⁶. 690
 Și-o trage îndărăt și nemișcată de frică
 Trage-un vânt mai puturos ca-al unui dihor.
 Iar eu, doar ce-am hăpăit din terci destul,
 La urmă mă-am oprit, că eram sătul.

SOȚIA Dar nu sosise deja zeul pe la voi?
 KARION Încă nu atunci. Ci mai apoi.
 Peștii însă ceva de râs: Pe când se-apropia,
 O bășină mare-am dat. Stomacu-mi să uiera.

SOȚIA Desigur că de-asta de tine i-a fost silă mare. 700
 KARION Deloc. Doar Iaso, "e-sa, a lui însoțitoare,
 Roși puțin; și-și întoarse nasul blânda Panakiie⁸,
 Că-n arome vântu-mă n-aduce-a tătăie!

SOȚIA Dar el?
 KARION Pe Zeus, puțin s-a sinchisit.
 SOȚIA Zeul după tine, deci, e mărtaș
 KARION De, e doftor, doar gustă și din scârnelă.
 Nu eu l-am instruit.
 SOȚIA Tăcândos ce ești!

- KARION Pe-urm%*m*-ascunsei, tem%*tor*,
Iar el umbla roat%*, bolile, așadar,*
710 Toate cercetând. Apoi un servitor
I-aduse, din piatr%*, un mojar,*
Un pistil și o cutie□
- SOȚIA Tot de piatr%*?*
- KARION Nu, nu de piatr%*.*
- SOȚIA Dar tu cum de-ai v%*zut ce-a fost s%“ e,*
Afurisitule, când zici c%*te-ai ascuns?*
- KARION Prin hain%*vederea mi-a p%*truns,**
- C%*ci g%*ari avea mulțime. Din cutie,**
- Zeul s-a apucat întâi s%*-l ung%*cu o ali“ e**
- Pe Neoklide. În mojar zvârlind trei c%*ței*
- 720 De-usturoi, cu-alte sucuri, oțet cât vrei,
Pe pleoape l-a uns și l-a frecat, s%*doar%
Cât mai mult. El, s%*rind, țip%*și zbiar%
S%*fug%-ncercând. Zeul îi zice în răs:****
- Aici ședea-vei tu, așa cu-ali“ e uns,
Te-oi opri ca-n Adunare s%*mai juri ca un netot!□*
- SOȚIA O, cât de înțelept e zeul, și cât de patriot!
- KARION Dup-asta s-așez%*lâng%*Belșug//; pe creștet**
- 730 Întâi l-a atins, apoi, luând un șervet
Curat, pleoapele-i șterse. Iar Panakiia, iat%*,
Cu-o pânz%*roșie capul i-l acoper%*și fața toat%
Apoi, □hai, pui, pui, pui, hai!□ zeul face,
Iar din altar țâșnir%*, ca din g%*oace
Doi balauri mari peste-a “ rii m%*sur%□******
- SOȚIA O, zei!
- KARION Ei sub pânza roșie liniștiți se vâri%*,
Ca pleoapele-i s%*i ling%*, astfel mi se pare.
Și-nainte ca tu s%*golești de vin zece pahare,
Belșugul se ridicase, s%*vad%*iar putând.
Eu atunci, de bucurie, palmele b%*tdând,
740 Pe st%*pân l-am deșteptat. Iar zeul t%*m%*duitor
Și șerprii nev%*zuzi se f%*cur%-n templul lor.************

Îl împrășișar% pe Belșug toți și-n noaptea lin%
Ce-a rămas stat-au de veghe, până te fu lumin%

Laud% zeului c% pe Belșug
S% vad% l-a f% cut rapid,
Dar crescutu-l-a-n beteșug
Mai mult pe orbul Neoklid!

SOȚIA O, Doamne, st% pâne, ce putere! Vrei

Îns% s% mi spui, Belșugul pe unde-i?

KARION Vine. Norod îl însoțește gr% ad% din oraș. 750

Cei drepti înainte, toți cari erau nevoiași

Îl salut%, i se închin% plini de veselie.

Cei care îns%, st% pâni pe-o mare avuție,

Nu cu dreptate-și câștigat% a lor viaț%

Încruntați privesc și-s mohorâți la faț%

Ceilalți vin după el purtând cunune,

Veseli, râzând. R% sun% n ritm b% râne

Picioare. Voi toți, la un semn acum, pe loc

Dansați, puneți de-o hor%, haideti la joc! 760

C% n-o s% v% spun% nimeni din cas%

C% deloc pâine nu mai e azi pe mas%

SOȚIA Pentru vestea bună cu care tu grijile-mi iei,

S% te-ncunun cu-un șirag vreau, de covrigei!

KARION Înc% nu, la poart% oamenii-s deja mulțime!

SOȚIA Intru s-aduc nuci, pr% jături, smochine

Ca pentru ochii nou cump% ați, serbare.

KARION La ceilalți eu alerg, spre-ntâmpinare. 770

(*Dans al corului.*)

SCENA 12

(*Belșugul, Hremil însoțiti de mult popor*)

BELȘUGUL M% nchin prima dată la Soarele cel sfânt,

Apoi la țara vestită a sacrei Athine,

Și al lui Kekrops, ce m-a primit, p% mânt.

De cele ce-am făcut mi-este azi rușine:
 Cu ce oameni răi dus-am al meu trai
 Nedându-mi seama; de cei demni de-a mea
 Însoțire fugind, nenorocitul de mine, o, vai!
 Dar acum pe toate invers le pun s%stea,
 C%ci nici una, nici alta n-au fost pe dreptate.
 780 Voi ar%ta tuturor în tot ce-o s%mai “ e

C%din neștiinț%r%lor le-am făcut eu parte.
 HREMIL La naiba! Tare mi-e nesuferit%o prietenie
 Ce-apare “ x când omul e-n prosperitate!
 Uite-i cum, gr%mad%, se calc%în picioare!
 Unde cuvinte dulci mai multe ca-aci nu sun%?
 Cine nu m%salut%, ins, ori ceat%mare?
 Ce gloat%de b%trâni nu-mi pune azi cunun%?

SOȚIA (*se adresează celor veniți*) O, omule drag, bucur%te și tu, și tu,
 Primiți, v-aduc nuci, smochine,
 790 Așa cum trebuie și se cuvine.

BELȘUGUL Ba nu!
 Întâia oar%de când v%d, într-o cas%
 Abia intrând s%scot ceva nu-i bine,
 Ci mai potrivit e s-aduc ceva la mas% (*Către public:*)
 Apoi am sc%pa și de ceva vulgar:
 C%ci pentru-un poet e de mare-ocar%,
 Nuci și smochine aducând în dar
 Publicului, cu-asta a râde s%ii cear%/o

800 SOȚIA Bine zici, c%uite-l și pe Dexinikos cel mânc%au,
 Cum s-a s%dat, ca darurile s%mi le um□e, așa z%au!
 (*Corul dansează.*)

SCENA 13

KARION Oameni buni, s%ai belșug, f%a%a cheltui,
 Pl%cere-i mare! Și de bun%a%și nu-i
 Lips%defel, deși n-am comis vreo crim%
 C%amara de pâini bune, albe ne e plin%,

Amforele ...de vin roșu, bine-mirositor;
 Ulcioarele gem de-argint și aur ...uimitor!
 Parfum în " ale-i, în puțin, cât într, ulei,
 Podul smochine-uscate are, oricâte vrei.

810

Vasele, ulcioarele, ceștile, cșanile toate
 Din aram-s. Farfuriioarele de pește-uzate
 Acum s%le vedeți, c%ș din argint.
 Buc%ț%ria toat%i " ldeș, z%ai, nu mint.
 Noi, slujitorii, alba-neagra cu monezi
 De-aur o juc%an și la fund, n-o s%crezi,
 Ne cur%ț%am nu cu pietre, ci cu-usturoi.^{/1}

Atât ne e de mare r%sf%țul azi la noi.
 Acum st%pânul în%antru, cu cunun%n cap,
 Unui porc, țap și berbec-e el casap.
 M-a alungat-îns%fumul %da gros
 Din cas% pricin%ochilor de ponos.

820

OMUL DREPT (*e însoțit de un copil*) Copile, s%mergem la zeu, vino
 cu mine!

KARION Cine-i cel care se-apropie, oare cine?

OMUL DREPT Un om, mizerabil înainte, iar acum fericit.

KARION Ești unul din oamenii drepți, asta-i v%dit!

OMUL DREPT Într-adev%r, așa-i.

KARION Atunci ce nevoie ai?

OMUL DREPT Merg eu la zeu. C%ci mult bine, iat%,

Mi-a dat. Moștenind eu de la tat%

Avere, pe-amicii-n nevoie generos

I-am d%rruit, c%ci c%ș-n viaț%e frumos.

830

KARION Și ai ajuns s%rac lipit!

OMUL DREPT Așa-i.

KARION Apoi și un nenorocit.

OMUL DREPT Da. Credeam c%cei odat%nevoiași

Prieteni buni mi-or " , ei îns%, aș!

Se f%ceau c%de mine n-au habar

Cine-s, și de-i rugam era-n zadar.

KARION Și răsând, te mai și luau de prost!

OMUL DREPT Sigur. Am tot dus-o într-un post.

840 Dar acuma, gata! La zeu acum vin

De-asta, cu dreptate s% m% nchin.

KARION Dar țoala jalnic% pe care ți-o duce

B%iatu-acuma, de ce la tine-o ai?

OMUL DREPT S-o dedic zeului aș vrea numai.

KARION Te-au inițiat în ea, la Marile-Eleusine?²

OMUL DREPT Nu, ci treișpe ani în ea dârdâit-am bine.

KARION Și ciubotele-alea, bune de pomeni?

OMUL DREPT Cu ele-am suferit tot atâtea ierni.

KARION Și pe ele zeului dedicație le vei face?

OMUL DREPT Da, da.

KARION (*ironic, arătând spre haina și ciubotele mizerabile*) Ce daruri
pl%cute-aduci tu-ncoace!

SCENA 14

TURNĂTORUL (*îmbrăcat elegant, venind cu un martor*) Vai, sunt
850 pierdut, nenorocire mie,

De trei ori nenorocit, de patru, de cinci

Ori, de dou%șpe, ba și de o mie,

C%de multe rele deodat% sunt lovit!

KARION Apollon și voi, zei, ce-aveți paza!

Ce necaz %st om oare-a p%țit?

TURNĂTORUL Lucruri n-am p%țimit înfricoșate,

Din cas% pierzând totul, din cauza

A %stui zeu, ce va “ orb din nou

Dac%pe lume o mai “ dreptate?

860 OMUL DREPT Cred c%nțeleg despre ce e rost:

Mi se pare c%încoace vine

Un tip în necaz, dar din metal prost.

KARION A-ncurcat-o, ceea ce-i de bine!

TURNĂTORUL Unde-i cel ce cu f%g%duial% s-a legat

C%din noi toți va scoate-un om bogat,

Dacă vederea-și va recădea el iar?

De fapt, pieirea unora le-a dat-o-n dar!

KARION Și astfel a nenorocit pe cine?

TURNĂTORUL Uite-mă pe mine.

KARION Fost-ai deci un hoț ori un tâlhar?

TURNĂTORUL Tâlhari sunteți voi, limpede-i,

870

Căci voi aveți toți banii mei,

Cari sunt la voi în buzunar.

KARION Cât de nversunat, o, Demeter, s-a năpustit

, stă turnător! De foame e lihnit ...

Îl vezi doar după fața

TURNĂTORUL N-o să dureze până-ai să ajungi în piață

Căci colo va să-ți cernit pe roată

Încât mârșăvia-ți s-o zici tu toată!

KARION Tu singur o să plângi mai rău!

OMUL DREPT De mare preț pentru grecime

E, și-începe, dacă-acest zeu

Pe turnători o să-i plesnească bine!

TURNĂTORUL Ticădoase! Râzi? Vaszică ești pârtaș?

880

De unde-ai luat tu haina asta bună aici,

Când ieri umblai cu-o treantă prin oraș?

OMUL DREPT Chiar deloc nu-mi pasă de ce zici.

Vezi înelul-asta magic? Îl am

Pe-o drahmă, de la spițeru-Eudam.

KARION Când te mușcă-un turnător, leac n-ai deloc.

TURNĂTORUL Nu-i asta obrăznicie? Voi doi vă bateți joc!

Nu vă murturișiți isprava? Căci pentru un rău

Doar stați aici.

KARION Sigur, anume pentru-al tău!

TURNĂTORUL Vă nfruptați din avuția-mi în ăst loc!

890

OMUL DREPT Tu și cu martorul tău cu tot

Să dispăreți!

KARION Ba și cu burta goală

TURNĂTORUL Vă țineți de tăgadă?

Înăntru bucăți grămadă

De pești aveți și cearnuri multe-n oală, (*adulmecă*)
Prăjite□ fuiiiii!

KARION Nenorocite, a ceva-ți miroase?

OMUL DREPT A frig pesemne, rai intrat în oase,
Că el cu ceva subțire e-mbrăcat.

900 TURNĂTORUL O, zei, cu puținț-s de-ndurat
Jignirile ce mi le-aduc? Sufăr tot,
Cred, "indcă-s om bun și patriot.

OMUL DREPT Tu, patriot și-om bun?

TURNĂTORUL Ca nimenea!

OMUL DREPT Atunci te-ntreb și tu răspuns mi-oi da!

TURNĂTORUL Ce-anume?

OMUL DREPT Ești tu plugar?

TURNĂTORUL Mă crezi nebun?

OMUL DREPT Neguțător?

TURNĂTORUL Doar pretind, la o adică

OMUL DREPT Ai învățat o meserie?

TURNĂTORUL Nu, nici de frică!

OMUL DREPT Din ce trăiești, de nu faci nimic din toate?

TURNĂTORUL Cu-ale cetății trebi îs ocupat, dar și cele private.^{/3}

OMUL DREPT De ce? Te mână-o trebuință?

TURNĂTORUL Asta mi-este voia.

910 OMUL DREPT Cum bun s'îi, și nu o căzător,

Când nu-i nimic după cuviință

Din ce faci și ești privit cu ură?

TURNĂTORUL Pe cât eu am putere, nu se cuvine,

Cap sec, s'îi fac cetății mele-un bine?

OMUL DREPT A spiona pe-alții numești tu bine?

TURNĂTORUL Bine-i legile a proteja-n cetate,

Și-a nu-ndura, când cineva le calcă

OMUL DREPT Dar cetatea nu de-asta în "înțat-a parcă

Pe juzi și a lor demnitate?

TURNĂTORUL Și-atunci, cine " -va acuzator?

OMUL DREPT Cine pofteste.

TURNĂTORUL Prezent, ♀da-s chiar eu!

La mine ajung ale cet%ții treburi grele.

OMUL DREPT Vai, c%tic%dos are ea îngrijitor!

920

De ce o viaț%fr%de belele

Nu vrei ș-un trai liniștit mereu?

TURNĂTORUL Numai o vit%ar iubi o-atare viaț%,

Dac%n ea timpul nu-ți trece cu spor!

OMUL DREPT Nu te r%zgândești?

TURNĂTORUL Nu, de-ar “ și s%mor,

Nici dac%pe Belșug însuși mi l-ai pune-n faț%,

Ori nu știu ce prânz rarisisim și gustos!

KARION (*se apropie amenințător de turnător*) Hai, gata, haina d%ți-o jos!

OMUL DREPT Ție-ți vorbește, n-auzi bine?

KARION Descalț%te apoi!

OMUL DREPT Astea-s zise pentru tine!

TURNĂTORUL (*face pe voinicul*) Care dorește s%le aib%dintre voi

Numai s%vin%ncoace!

KARION (*imitându-l*) Prezent, ♀da-s chiar eu!

(*Karion se repede asupra turnătorului, îl bate, îi ia haina și sandalele.
Martorul fuge.*)

TURNĂTORUL Vai mie, sunt despuiat în miez de zi!

930

KARION Da, “ indc%vrei s%tul s%“ i,

Dup-ale altora treburi stând mereu!

TURNĂTORUL Grij%s-ai ce faci! O s-aduc o m%rturie.

KARION A șters-o-n fug%martorul ce îl aveai!

TURNĂTORUL Oh, m-au prins singur, nenorocire mie,

Vai de mine și iar vai!

KARION Strigi acuma?

TURNĂTORUL Vai de mine și de mine-ntruna!

KARION (*către omul drept*) D%mi mantaua ta cea ponosit%,

Ca s%-l îmbrac pe turn%tor!

OMUL DREPT Nu, c%zeului Belșug a fost a“ erosit%.

KARION Dar unde-ai pune ofrand%mai bine nimerit%.

Ca asta? Nu pe-umeri de hoț și de jefuitor?

- 940 Belșugul îns%cuvine-se doar ce-i bun s%aib%
 OMUL DREPT Și cu-nc%dt%arile ce vom face, zi-mi tu degrab%
 KARION Drept în frunte o s%i le bat în cuie
 Pe-astea, de parc-ar “ vorba de-un copac.
 TURNĂTORUL (*după ce a îmbrăcat haina ponosită adusă de omul drept*)
 Plec, deci. Știu bine c%a mea putere nu e
 Cât a voastr%. Dar un aliat de-o s%mi fac,
 Chiar slab, voi face ca acel zeu voinic
 Azi s%“ e pedepsit, c%a nimici e-n stare
 Singur Democrația, nici pe Sfat cu nimic
 950 Convingând, nici pe obșteasca-Adunare.
 OMUL DREPT Dup%ce ți-ai îmbr%cat a mea armur%,
 Pleac%, la baie fugi! O s%ai c%ldur%
 Primu-n corul de s%raci. , st rang și eu
 L-avui cândva.
 KARION Nu, c%mai-marele la baie,
 Șeful, l-o da afar%, pe el luându-l de coaie!
 C%ci va ști, de-l vede, c%i de-ld soi r%ai. (*Către omul drept:*)
 Iar noi doi, în cas%, hai ...ca s%te rogi la zeu!
 (*Corul dansează.*)

SCENA 15

(*Intră o femeie în vârstă, dar gătită strident, ca una tânără.*)

- BĂTRÂNA O, voi, dragi moșnegi, salutare bun%
 960 A zeului nou cas%am g%sit-o-acum,
 Sau pe de-a-ntregul m-am r%dt%cit pe drum?
 CORUL Ești chiar la poarta-i, dr%g%daș%jun%
 Întreab%cu-aplombu-ți tineresc!
 BĂTRÂNA Vreau pe unul din%antru s%îl chem aici.
 HREMIL (*iese din casă*) Nu-i nevoie, am ieșit eu însumi. S-ar cuveni
 De ce-ai venit s%mi zici.
 BĂTRÂNA Lucruri cumplite și f%r%delegi, drag%, tr%ăesc
 De când zeul %sta s%vad%a prins din nou,
 C%viața de netr%at mi-a f%cut-o, așa z%au!

- HREMIL Ce-i? Cumva turna toare fost-ai și tu
Printre femei? 970
- BĂTRÂNA Pe Zeus, eu una, nu!
- HREMIL Atunci oare cu bătăura n-ai făcut-o lat,
La sorți trăgând-o, și ziua ți-a ieșit stricat^{2/4}
- BĂTRÂNA Îți râzi de mine, iar eu ars^s r^{au} de dor,
Vai și vai ce am p^șit!
- HREMIL Lămurește-ne pe larg atunci al tău amor.
- BĂTRÂNA Ascult[%] un tân^{ra} iubit avui, s^{rac} lipit,
Altfel dr^gdaș, frumos și de isprav[%]
Și de-i ceream ceva, totul f^{cea} degrab[%]
Și frumos; în schimb eu îi dam tot, nu mint.
- HREMIL Și dorințele-i care erau cele mai dese? 980
- BĂTRÂNA Puține: rușine-i era s^vrea excесе:
Mi-a cerut dou^zeci de drahme de-argint,
Pentr-o hain[%] opt a vrut pentru sandale;
Rochițe s^{ia} a dorit și surorilor sale,
Pentru maic[%]sa n-a vrut decât o manteluț[%],
Și grâu un pic el mi-a cerut, cam o c^{ruț}[%].
- HREMIL Nu-i mult deloc, cum spui prea bine!
Pe-Apollo, e v^{dit}: de tine-avea rușine.
- BĂTRÂNA Pe-astea le cerea, nu peste-al cuviinței prag
S^{ind}, zicea, ci numai de-al meu drag, 990
Ca de mine sⁱ aminteasc[%]acea hain[%]
- HREMIL Vorbești de o iubire întru totul fain[%]
- BĂTRÂNA Acum îns^{ur}âciosul nu mai are zel,
S-a schimbat, nu mai e deloc la fel!
Pr^șitura asta i-am trimis și trufandale,
Vorb^lșându-i c-aș putea trece disear[%]
Pe la el□
- HREMIL Și el ce-a făcut? Tu spune-mi, dar[%]
- BĂTRÂNA Pr^șitura mi-a trimis-o înapoi, zicând
Ca pe la el s^{nu} mai merg nicicând; 1000
Și-n plus, spusă asta a rostit-o, iat[%]
□Pe timpuri și bunica era fat[%]□⁵

HREMIL La “ re nu era, este v%dit, b%iat

Prea r%au, dar nu-i mai place, c%i bogat,

Un borș. Înainte, s%racul orice-nghița.

BĂTRÂNA Și-nainte, pe zei, nu era zi ca s%nu vie
Întins la poarta mea!

HREMIL Ca s%te scoat-afar% (căt%re public) pe n%sdie?

BĂTRÂNA Nu, ci dorea s%aud%numai al meu glas!

HREMIL A, s-a□e dac%de luat ceva a mai r%mas.

1010 BĂTRÂNA Pe Zeus, dac%el cât is de nec%jit%ar ști,
□Bujor□mi-ar spune și □roz%parfumat%□

HREMIL (*aparte*) Apoi dup%bani de-nc%ț%ari s-ar milogi.

BĂTRÂNA Fiindc%-n tr%sur%, la Marile Mistere-odat%

Dus%, unul m%v%zu, el m%b%tu o zi;

Atâta era junele-%sta de gelos!

HREMIL (*aparte*) Dorea s%cineze singur, e neîndoios!

BĂTRÂNA Și-mi povestea c-am mâini frumoase□

HREMIL (*aparte*) Când d%deau acele drahme delicioase.

1020 BĂTRÂNA Și c%din pielea-mi miros ieșea preadelicat□

HREMIL (*aparte*) Cu-o cup%de vin de Thasos era totu-adev%rat.

BĂTRÂNA Și c%ochii-i-am frumoși și privirea blând%□

HREMIL (*aparte*) Nu-i tont b%iatul. Știe s%se vând%,

A b%trânei în c%lduri pr%duind avuție.

BĂTRÂNA Zeul, drag%, nu se poart%, îmi pare mie,

Drept, deși nedrept%ț%îților a zis c%va “ scut.

HREMIL Ce s%fac%, spune! Și se va “ f%cut.

BĂTRÂNA Drept e s%l sileasc%pe cel care de bine

S-a bucurat înapoi s%dea tot ce se cuvine;

1030 Iar de nu, s%i mearg%r%au în viaț%toate.

HREMIL Dar nu ț%-a dat zilnic “ ecare noapte?

BĂTRÂNA Dar cât tr%desc, zicea, nu m%va l%sa nicicând.

HREMIL Întocmai. Deci c-ai murit îi trece-acu□prin gând.

BĂTRÂNA Vai, dr%guț%, de durere îs topit%!

HREMIL Nu topit%, ci mai degrab%veștejit%

BĂTRÂNA M-ai putea-îns%pe mine trece prin inel!

HREMIL (*arată*) Cât doaga putinii numai s% “ e el!

BĂTRÂNA (*după o scurtă pauză privește în jur*) Ia te-uit% vine-ncoace
tân%rul pe care tocmai-l învinuiam. Da%parc%merge la o vesel%
serbare!

1040

HREMIL Așa-i.

Cununi și torțe-aduce.

SCENA 16

(*Intră tânărul, ușor amețit de vin, cu o torță de sărbătoare.*)

TÂNĂRUL Salutare□

BĂTRÂNA Ce zice?

TÂNĂRUL □ O, tu, prieten%b%trân%tare,

Cerule, c%mult te-ai mai albit!

BĂTRÂNA Vai mie, s%rmana, auzi cum m-a jignit?

HREMIL (*către bătrână*) Se pare c%nu te-a mai v%zut de multe veri.

BĂTRÂNA De multe? Abia ce la mine fuse ieri!

HREMIL De-a-ndoaselea paț%faț%de-alții %st b%at:

Mai ager la vedere-i atuncea când e beat.

BĂTRÂNA Nu, ci neobr%zat e, dup-a lui purtare.

TÂNĂRUL O, zei b%trânicioși, și tu, Poseidon %d din mare,

1050

Ce multe riduri are ea pe-obraz! (*Apropie torța, chipurile ca să vadă
mai bine.*)

BĂTRÂNA A, a! N-o apropia!

HREMIL Dreptate ea are-n %st caz:

Dac%doar o scânteie pe fața-i cade-odat%,

Toat%va arde, precum o creang%-uscat%.

TÂNĂRUL (*îndepărtează torța. Lui Hremil*) Vrei, un timp, s%faci cu
mine-un joc?

BĂTRÂNA Unde, nefericite?

TÂNĂRUL □De-a câte nuci□ aici, pe loc.

BĂTRÂNA Ce joc?

TÂNĂRUL S%ghicim câți dinți în gur%ea mai are.

HREMIL Oi ști și eu: trei sau patru, mi se pare.

TÂNĂRUL Ai pierdut. O singur%m%sea

Mai are ea!

- 1060 BĂTRÂNA Mârșave, urât de tot îți șade cu noroi
 S% m% mănjești, când vine atâta puhoi
 De lume!
 TÂNĂRUL De ți-o sp%da noroiul unul, ai tu noroc!
 HREMIL Nu, nu, deloc!
 Rea negustorie: de pudra i-o sp%da-o cineva,
 Deslușit ai z%ai câte riduri pe fața-i s-au întins.
 BĂTRÂNA (*către Hremil*) Te porți ca un nerod, deși ești b%trân sadea!
 TÂNĂRUL (*îi șoptește bătrânei*) Se d%la tine, afurisitul, și se-atinge
 de-ai t%ai
 Sâni, crezând c%eu, unul, nu m-am prins.
 BĂTRÂNA Pe-Afrodita, se-atinge... nu de-ai mei,
 Nu, f%a%îndoial%!
- 1070 HREMIL Pe Hekate, nu! Ce, lovit îs de sminteal%?
 Dar, tinere, faț%de-ast%fat% s-ai atâta ur%
 Eu chiar nu-ng%đui!
 TÂNĂRUL Dar o iubesc peste m%sur%
 HREMIL Ea îns% nvinuiri ție ți-a adus.
 TÂNĂRUL Învinuiri c%ce?
 HREMIL C%de tine r%ai fost-a insultat%,
 Zice, și c-ai “ spus:
 □Pe timpuri și bunica era fat%□
 TÂNĂRUL N-o s% m% cert acum cu tine□
 HREMIL De ce?
 TÂNĂRUL De vârsta ta mi-este rușine,
 Fiindc-altuia asta nu i-aș îng%đui□
 Ia-o pe fat%, du-te, și fericit s% “ i!
- 1080 HREMIL Înțeleg ideea: nu vrei pesemne
 S% mai “ i cu ea□
 TÂNĂRUL Ca s% “ u s% m% obligă cine?
 N-aș putea cu una t%a%đit%
 De mii□ de ani și sute trei coabita!
 HREMIL Totuși, de vreme ce din vin a bea
 Ți s-a p%r%ut o treab%ndrept%đit%,

Ar trebui-acu-bei și must.

TÂNĂRUL Dar asta-i vechi și rău la gust!

HREMIL Dacă-l treci prin sit, o să "e iar și bun.

Dar, hai, veniți în cas-acum!

TÂNĂRUL Zeului vreau aste cununi să-i dedic,

Pe care le-am adus: de-asta-s pe cale.

BĂTRÂNA Eu vreau și zeului al meu p să-i zic.

1090

TÂNĂRUL Ah, nu mai intru!

HREMIL Curaj! Frică-n-ai,

Căci nu te va avea prin silnicie!

TÂNĂRUL Bine-i ce zici. Că doar pe băbătie

Destul timp o dezmiardai!

BĂTRÂNA Mergi! Vin și eu pe urmele matala.

(Bătrâna și tânărul intră în casă.)

HREMIL (se uită prin ușă după ei) O, Zeus, ce-ai mai putea tu spune?

Ca scaiul baba s-a gătat de june!⁶

SCENA 18

(Hermes bate la ușă. Karion întredeschide ușa,
dar nu-l vede inițial pe zeu.)

KARION Cine la ușă bate? Ce-i? Hm, se pare că nu-i nimenea, ci trosnește ușa de zici că plânge. (Dă să închidă ușa.)

HERMES (de-afară) Karion, ție-ți vorbesc, stai cuminte!

1100

KARION (îl descoperă) Alo, tu-ai lovit atât de tare-n poartă?

HERMES Tare-abia urma. Ci deschide tu-nainte!

Cheam-ți apoi stăpânul, fuga-ncoala mine,

Și încă pe nevastă, pe copiii...și ei la mine,

Apoi pe sclavi, apoi cheam și cățeaua,

Cheam-te apoi pe tine, la urmă și porceaua!

KARION Dar spune-mi, ce-i?

HERMES Zeus, nemernic om, vrea pe toți grămadă

Amestecați, în iad zvârliți, acolo să vadă!

KARION (aparte) Crainicu-asta chiar are limba lungă! (Tare:)

1110

Și de ce vrea Zeus ca iadul să ne-ajungă?

HERMES Fiindcă din toate faptuit-ați lucrul cel mai rău:

Nimeni zeilor nu le mai aduce jertf%nici un pic,
 Nici t%âmâie, nici da“ n, nici miere, pe scurt, nimic,
 Din ziua când Belșugu-a vedea a prins din nou!

KARION Și nimic va “. C%ci cazu-i s%a□ați
 C%nainte r%au de noi v-ați îngrijit.

HERMES (*resemnat*) Eu, unul, pier acum și-s de tot sfârșit,
 Și puțin îmi pas%de zeii toți %alalți.

KARION Aici spui drept.

1120 HERMES Mai-nainte g%seam la orice precepeaț%
 Pr%jiture, miere și smochine,
 Tot ce Hermes s%m%ânânce se cuvine,
 Toate bun%t%ile ...dis-de-dimineaț%
 Acum îns%culc cu burta goal%

KARION Și nu-i drept? Deși așa bucate-n poal%
 Aveai, cu pagube tu ne-ai servit din plin.

HERMES Vai, cât de mare-i al meu chin!

Vai, pl%cinta în “ ece a patra zi, coapt%frumos!

KARION Poftești ceea ce nu-i și-o chemi tu de prisos!

HERMES Vai, jambonul pe care-l mâncam la s%b%toare!

KARION Jambon ioc; mai poți doar juca acolo din picioare.

1130 HERMES Vai, mațele alea, din care m%nfruptam, aburinde!

KARION Cred c-un ghior%t la mațele tale vine și te prinde.

HERMES O, d%mi vinul cu ap%n p%ați egale-amestecat!

KARION Vin nu. Îți dau doar asta și, fuga, te-ai c%at! (*Trage un vânt.*)
 (O scurtă pauză.)

HERMES (*cu un ton lingușitor*) Oare amicului t%au i-ai face tu un
 mare bine?

KARION Da, de pot cu ce-i nevoie a te-ajuta pe tine.

HERMES Pâine strașnic coapt%de mi-ai aduce un pic

Și o bucat%de c%arniț%, din alea, zic,

De voi jert“ te în%antru□

KARION Nu d%am de poman%, du-te, hai!

HERMES Îns%pe când vreun lucru-al st%pânului șuteai

1140 Eu f%ceam mereu ca tu s%nu “ i prins.⁰⁸

KARION Și-o pr%jitur%repede-ți venea întins.

Așa c-atunci aveai tu partea ta de hoțoman!

HERMES Din care-apoi tu însuși te-nfruptai avan!

KARION Dar parte-egal%la b%taie n-aveam noi,

C%prins eram doar eu, dac-aș “ furat.

HERMES Deși la bine ajuns acu□pe trecut nu “ mâniat^o,

Ci primește-m%, de la zei ca s%m%mut la voi.

KARION S%stai aici, dup%ce pe zei i-ai p%a%sit?

HERMES Da, “ indc%la voi totu-i mult mai fericit.

KARION Cum? Dezertor s%“ i crezi c%se cuvine?

1150

HERMES Acolo-i patria, unde zeú-o duce bine!

KARION Dac%r%nâi aici, care “ -va al t%au rost?

HERMES Portar ...s%“ e la-nvârtit ușa al meu post.

KARION La-nvârtit? Dar de-nvârteli acuma nu se pune.

HERMES Atunci neguț%tor.

KARION Suntem bogați. De ce anume

Ar trebui s%hr%nim un Hermes precupeț?

HERMES Atunci, luați mai bine unul șmecher și isteț.

KARION Șmecher? Defel! Șmecheria-i încheiat%,

Ci-i cazul s%“ i doar zeu dintr-o bucat%

HERMES Ce zici de-o c%daiz%?

KARION Acuma vede al nostru zeu;

De ce ne-ar prisosi o c%daiz%tot mereu?

1160

HERMES Atunci peste jocuri și întreceri voi “ prepus.

Pentru zeul Belșug un muzical concurs

Și de gimnastic%aduce mult folos.

KARION S%ai puzderie de-atribuții e tare-avantajos!

, sta și-a g%sit acu□din ce s%aib%-o mas%

Dac%pe multe numere miza tu-ți pui,

Unul tot ieși-va, în zadar așa c%nu-i!^o

HERMES Cu-ast%n%telegere deci pot s%întru-n cas%?

KARION Da, mergi la groap%, mizeria curăț-o de-aici,

Asta ca s%ți intri bine-n noul t%au servicii!

1170

SCENA 19
(*Sosește preotul.*)

PREOTUL Cine m-ar lămurii, domnule Hremil pe unde-i?

HREMIL (*iese din casă*) Ce-i, dragule, ce-i?

PREOTUL Ce alta s'ă e decât r'au? De când a-nceput

Zeul ăsta-al vostru s'mai vad%, sunt pierdut,

Sunt lihnit și n-am ca s'rod nici un oscior,

Deși-s preot al lui Zeus, marele mântuitor!

HREMIL Pricina care s'ă e?

PREOTUL De jertfe nimeni nu mai știe.

HREMIL De ce?

1180 PREOTUL Fiindcă s'toți bogați. Înainte când de ros

Nimic n-aveau, jertfea un negustor, bucuros

C'de pe mare fusese el sc'pat;

Altul ...c'la tribunal fusese-achitat.^{oo}

Altul ...jertfea pentru noroc, și pe mine,

Preotul, el m'chema. Acum îns'nu vine

Nimeni la altare, în afar'de multe mii, chitit

La noi, care s'se-ușureze acolo și-au g'sit.

HREMIL (*ironic*) Din ofrande nu convenita porție tu ți-o tragi?

PREOTUL Deci gândesc ca s'r'ămân aici, prieteni dragi,

Iar pe Zeus mântuitor s'l las în plata sa.

HREMIL Curaj! Totul va "bine, dac'zeul o s'vrea!

1190 Mântuitoru-i aici, s'vie, inima i-a dat ghes.

PREOTUL Iar tu gr'at-ai totul foarte-ales!

HREMIL Pe Belșug s'l așez'am, stai, unde bine-i,

C'ci tot el demult se-a'la la templu-Atenei

Înd'ar'ă. Și banii s'i p'zeasc'pe vecie.^{oa}

(*Scurtă pauză, se adresează apoi preotului:*)

Iar acuma torțe aprinse s'ți aduc'ție

Cineva, ca pentru zeu s'conduci tu mândru-alai.

PREOTUL Ai zis bine, asta-i ce vom face, hai!

HREMIL Pe Belșug, deci, cineva s'l cheme-afar'd

BĂTRÂNA (*iese din casă*) Bun, bun, dar cu mine cum a r'ămas disear'?

HREMIL Frumos înveșmântat%ai sosit. Ia deci tu

Pentru zeu vasele și demn pe cap le du!

BĂTRÂNA Dar pricina pentru care-am venit?

HREMIL Se va face nesmintit.

La tine în seara asta va “ %d tinerel.

1200

BĂTRÂNA Bizuit%pe-al t%au cuvânt, c%voi “ seara cu el,

Vasele voi duce.

HREMIL (*aparte*) Faț%de-alte vase, acum

Lucrurile-s de-a-ndoaselea, așa-i cum spun:

De obicei la suprafaț%drojdia sus se urc%;

Aici drojdia-i dedesubt și sus vasu-l aburc%^{o2}

(Se formează un alai cu Belșugul, preotul și Hremil în frunte, apoi celelalte personaje, la urmă vine Karion. Hermes dă indicații alături, în chip de maestru de ceremonii.)

CORUL Nu mai e rost de-ntârziere nici pentru-alde noi:

Retragerea! Pe ceilalți cu cântece-i urm%am apoi!

(Corul părăsește scena. Cântece, dans. În fundal se vede zeița Atena, nemișcată în templu, cu Belșugul alături. Zeus și alți zei, trași la față de foame, se înșiră la rând, ca niște cerșetori, cu mâna întinsă.)

CORTINA

NOTE

LYSISTRATA

1. Soi de pește foarte apreciat în bucătăria ateniană antică
2. *Orthostadia* erau niște rochii lungi, elegante. „Măseala” e adaosul meu. *Peribarides ...panto* “eleganți de damă”
3. *Kéles* înseamnă atât armăsar, cât și un fel de barcă rapidă. De aici jocul de cuvinte obscen.
4. Sensul propriu e “ridică pânzele” dar avea și înțelesul de “s-a cherkhelit”
5. Căminul (dema) *Anagyrous*, de la *anagyros ...Anagyris foetida ...*, o plantă urât mirositoare.
6. Fiind din Sparta, Lampito vorbește în dialect doric. L-am redat în grai ardelenesc. La fel și în cazul solilor spartani.
7. Regiunea Beoția are șesuri largi.
8. Curtezanele cele mai celebre proveneau din Corint. Cf. Platon, *Republica*.
9. Literal: “în afară de Poseidon și o barcă” Scoliastul explică: “După unii, Poseidon a luat-o pe Melanippe într-o barcă și s-a unit cu ea acolo. Proverbul se folosește în legătură cu cei care nu se preocupă decât de un singur lucru și nu se gândesc la nimic altceva. Sensul este: nu ne preocupă decât împreunarea și nașterea”
10. Poliția ateniană era asigurată de a-a-numiții “Arca-i scîți”
11. Kleomene, rege al Spartei între 525 și 488 î.Cr. A contribuit la alungarea tiranului Hippias din Atena în 510. A capturat Akropolea în 508. A intervenit în luptele interne de la Atena dintre Isagoras și Kleisthenes, făcând

- mare succes, mai ales din pricina opoziției colegului său la regalitatea spartană, Damaratos.
12. □Euripides ura femeile și a spus multe împotriva lor□ zice scoliastul (*Scholia in Aristophanem*, 284).
  13. Aristofan vorbește despre □generalii din Samos□ Se pare că era un exemplu de lipsă de educație.
  14. În templul Atenei (Parthenon) era păstrat și tezaurul public al statului.
  15. Bupalos, sculptor din sec. VI î.Cr., ar fi fost băștinaș de Hipponax, "încălcat" reprezentat într-o caricatură. Fratele său, Athenis, era tot sculptor. I se atribuia o Artemis la Delos, care îi apărea privitorului "e tristă" e veselă.
  16. Moartea și învierea zeului Adonis (importat din Orient) erau cinstite de femei, care dansau și cântau extatic pe acoperișurile caselor lor.
  17. Demostrat ...atenian din familia Buzyges, partizan al expediției din Sicilia din 415 î.Cr., care s-a sfârșit cu un dezastru pentru Atena. Aristofan face un joc de cuvinte între Buzyges (□Jugul bouului□) și Cholozyges (□Jugul mâniei□). De fapt, magistratul face un elogiu femeilor, care, neîndămite în Adunare, prin strigătele lor împiedicaser discursurile demagogice ale lui Demostrat.
  18. Dezbrăcarea morților căzuți pe câmpul de bătaie era criticată, dar destul de curentă.
  19. Peisandros, un conducător atenian, în 411 î.Cr. este în fruntea loviturii de stat oligarhice a celor 400. Avea reputația de corupt și de laș.
  20. Homer, *Iliada*, VI, v. 492.
  21. □Precum coribanții□ zice poetul.
  22. Rege trac mitologic, aliatul și ginerele regelui atenian Pandion, celebru pentru cruzimea sa.
  23. Praznicul mortului se servea a treia zi, după înmormântare.
  24. Tiran al Atenei, "ul tiranului Peisistratos, ia domnia împreună cu fratele său Hipparchos în 527 î.Cr.
  25. Ar fi fost un efeminat, la casa căruia ar fi fost "reșc" se adune femeile conspiratoare.
  26. E vorba de cei trei oboli pe zi pe care îi primeau cetățenii atenieni când funcționau ca jurați în diferite jurii.
  27. Literal, □ca-ntr-un lup cu gura căscată□
  28. Citat dintr-un cântec popular închinat □tiranizilor□... Harmodios și Aristogeiton ...care l-au ucis pe tiranul Hipparchos, fratele lui Hippias.
  29. Regina Halikarnasului, Artemisia, a luat parte la bătaia navală de la Salamina de partea perșilor și a dat dovadă de multă vitejie.
  30. Jurații, ca să n-adoarmă la judecată, obișnuiau să ronțăie boabe de fasole.
  31. Citat din tragedia *Telephos* (pierdut) de Euripide.
  32. Tot un citat din Euripide.

33. Aristofan spune *amphidrómia*. Se fugea cu pruncul în a zecea zi de la naștere, când i se dădea și numele.
34. Legenda spunea că templul era prezint de un balaur sacru al Atenei. Mai departe se face referire la bufniță, pasărea consacrată Atenei.
35. Timon, celebrul mizantrop din Atena, ar “ murit în urma unei căzuături, “ întrucât nu a acceptat să-l trateze nici un medic. Confundat uneori cu scepticul omonim, Timon a fost mai târziu considerat inamic al zeilor și al “ lozo “ lor.
36. Așa-numita *skytála*: un băț tronconic ce avea înșurată pe el o fâșie lungă de piele pe care se scria un text. Acesta nu putea “ citit corect decât dacă fâșia era înșurată pe un băț similar pe care inamicul nu-l avea. Astfel se cifrau mesajele militare.
37. Scoliastul observă că spartanul spune “ Pellana “ care era numele unei desfrânate, dar și al unei cetăți revendicate de Sparta.
38. Karystos, cetate din Eubeea, se pare cu o proastă reputație morală.
39. Aluzie la profanarea hermelor din Atena (pietre sacre cu un falus erect, dedicate lui Hermes), descoperite după plecarea întotdeauna conduse de Alcibiade spre Sicilia. Acesta a fost acuzat că se află în spatele sacrilegiului și a fost rechemat. A preferat să dezerteze la spartani, iar expediția din Sicilia, rău condusă de generalul Nikias, s-a încheiat cu un dezastru.
40. Evenimente petrecute în 464 î.Cr.
41. Pylos ...cetate în Peloponez, ocupată de atenieni în 425 î.Cr. și recucerită de spartani în 409.
42. *Kólpos* înseamnă “ băn “ dar are și sensul de “ golf “
43. *Skélos*, pl. *skéle* înseamnă “ picioare “ (membre), dar și “ ziduri “
44. Poetii din Sparta. Celălalt cântec începea cu cuvintele “ O, “ u al lui Te-lamon... “ și ar “ putut aparține lui Pindar, sugerează scoliastul.
45. Munte în Lakonia, unde era situată Sparta.
46. Cel mai important râu din Lakonia.
47. Elena, “ ica Ledei și a lui Zeus, era venerată adesea la Sparta ca o zeiță.
48. Încheiere patriotică: Muza spartană o cântă pe Atena, zeița cetății omonime și marea rivală a Spartei.

VIESPILE

1. Aruncarea scutului în luptă reprezintă o mare lașitate. Fără scut (greu), soldatul putea fugi cu ușurință de pe câmpul de luptă.
2. Scoliastul comentează că poetul îi face pe atenieni “ bi “ sugerând lipsa lor de discernământ și felul în care se luau unul după altul.
3. Dealul Pynx era locul unde se întrunea Adunarea poporului (*ekklesia*).

4. Referire la Kleon. Om de stat atenian de origine modestă (tăbăcar). I s-a opus lui Perikle de la începutul Războiului Peloponesiac. Partizan înverșunat al continuării războiului cu Sparta. Moare ca general la Amphipolis laolaltăcu generalul spartan Brasidas. Portretizat de Aristofan drept demagogul prin excelențădeja în piesa *Cavalerii*.
5. Scoliastul spune căacest Theoros era un lingușitor, un desfrânat și un ticădos.
6. În original, joc de cuvinte între *kórakos* (de corb) și *kólakos* (de lingură).
7. Euripide, □modernizatorul□tragediei, e nu o datăcriticat și ironizat de Aristofan, partizanul tradiției, de exemplu în *Tesmoforitele* sau în *Broaștele*.
8. Vara, din cauza căldurii, atenienui obișnuiau să doarmă pe acoperișurile-terasăale caselor.
9. Arynias, împătimitor al jocurilor de noroc, lăudăros, lingură și sicofant.
10. *Philóxenos* înseamnă□ubitor de oaspeți□și aici e nume propriu, iar mai sus e adjectiv.
11. De lunănouăse înălțau rugăciuni și se ardea țămâie dinaintea statuilor zeilor.
12. Urna de vot era acoperităcu un capac prevăzut cu un fel de pânză pe unde se aruncau pietricelele cu care se vota, numită*kémos*. Acest cuvânt se pronunțăaproape precum *kai emós* – □și al meu□
13. Jurații trasau niște linii pe o tăblițăceratăcând stabileau pedeapsa (dupăce, în urma unui alt vot, stabiliserăvinovăția). Linia lungăînsemna pedeapsa capitală.
14. Pietrele pentru condamnare erau negre, iar cele pentru achitare, albe. Când erau în număr egal, acuzatul era achitat.
15. Coribanții sau cureții erau niște dansatori rituali, care loveau timpane de aramăși intrau în extaz. Mitologia îi pusese în rolul de paznici ai zeiței Rhea și ai micului Zeus, care se ascundea în Creta de Kronos. Dupăcum se vede, se credea cădansurile lor zgomotoase puteau izgoni duhurile rele dintr-un bolnav mintal.
16. La Atena, zidurile caselor obișnuite erau adesea din chirpici, așa încât cu niște cărlige puteau “ perforate.
17. Politician atenian, implicat în tirania celor 30 din 404 î.Cr. La el se referă și Aristotel în *Statul atenian*. Dupăcăderea tiraniei a bene“ciat de amnistia din 403 î.Cr., astfel încât a trăit la Atena în continuare. Scoliastul spune căa avut parte de multe procese din care a scăpat cu bine.
18. *Pinákion timetikón* era tăblița de cearăpe care jurații trasau o linie lungă pentru condamnare sau una scurtă pentru achitare.

19. Scoliastul spune că la Atena era obișnuit să se vândă și să se cumpere de lună nouă.
20. Parodie după celebra istorie din *Odiseea*: închis în peștera ciclopului care fusese orbit, Odiseu se leagă de burta berbecului și, astfel înșelat, ciclopul îi dă drumul să iasă.
21. Apelează la Kleon, care le oferise oamenilor săraci o simbrerie, dacă erau jurați.
22. În loc de "șoarec de casă" *mys orophias*, literal "șoarece de acoperiș".
23. Frynihos, poet tragic arhaic, predecesor al lui Eschil. Drama sa inspirată din realitate, *Căderea Miletului*, a produs atâta emoție la Atena, încât a fost amendat cu 1000 de drahme. E primul care a introdus roluri de femei. Faimos pentru dulceața cântecelor sale și pentru complexitatea "gurilor de dans".
24. Atenian bogat, om de stat și strateg în timpul Războiului Peloponesiac. În 427 î.Cr. a fost trimis în Sicilia să apere cetățile ioniene de Siracuză și a obținut unele succese. Kleon a încercat să-l acuze, dar fără succes. Moare în 418 în bătălia de la Mantinea. Platon l-a utilizat drept un model de curaj în dialogul *Laches*, dedicat analizei acestei virtuți.
25. Soldaților atenieni li se cerea să vină la război ducând în desagă provizii de pâine pentru trei zile.
26. Literal: "erbi o piatră".
27. Aluzie la obiceiul de a-i expune pe copiii nedoriți până în ziua a treia de la naștere.
28. Referire la un vers de Pindar: "săcră strămoare a Hellei (adică Hellepontul sau Dardanelele)". Cu alte cuvinte, "mai găsim altceva, în afară de apă chioară".
29. În text, "Demologkleon"...nume propriu inventat de Aristofan, compus din *Kleon*, *demos* și *logos*.
30. Există un soi de brânză numită *opias*, care, se pare, avea găuri (*opé*), umplute cu măsline.
31. Artemis era și zeița vânătoriei și era adorată și sub numele de "Diktyнна" care apare în text...de la *diktyon*, plasă.
32. În text, "șăi umpli sufletul cu Diopethes". Acesta, spune scoliastul, era un orator care se lăsa pradă unei exaltări nebunești.
33. Lângă tribunal era templul eroului Lykos.
34. Mulți sclavi erau de origine negrească, adică "barbari".
35. Filokles, poet tragic atenian, nepot de soră al lui Eschil. Ar "câștigat premiul întâi înaintea lui *Oedip rege* a lui Sofocle.

36. În text, un nume inventat de Aristofan: □Kometamynias□ de la *kóme* (pâr lung, coamă) și Amynias, un adversar al democrației. Spartanii obișnuiau să poarte pârul lung, iar tineretul atenian îi imita ...ceea ce stârnea adversitatea generațiilor vârstnice.
37. Aici Aristofan inventează un singur și lung cuvânt compus care exprimă această idee.
38. Formulă proverbială pentru un fel de mâncare scump și rar.
39. Atenienii, în cadrul Ligii de la Delos, impuseser un bir statelor aliate, sub pretextul că-i apărâu de perși. Din acest bir se plăteau și cei trei oboli pe zi (o jumătate de drahm) dați juraților atenieni în zilele când judecau.
40. Slujbașii, funcționarii erau la Atena de obicei sclavi publici, numiți *demósioi*.
41. În text, □purcelușele□...cuvânt însemnând și vulvă.
42. Scoliaștul spune că pentru a afla vârsta adolescenților și a ști dacă sunt apti pentru anumite jocuri gimnice și anumite însercinări publice, un juriu de bătrâni le cerceta organele genitale.
43. În text, *Kolakonymos h'aspidapobles*.
44. Amânarea conducea la schimbarea sau nuanțarea opiniilor. Atenienii deveniseră celebri pentru judecata impulsivă, care se lăsa adeseori cu condamnări severe, așa cum fusese cazul cu condamnarea la moarte a amiralilor victorioși în bătălia de pe Insulele Arginuse, sau chiar cu Socrate (vezi Platon, *Apologia lui Socrate*, 27b).
45. □Kekraxidamas□ literal, □cel care distruge zbirând□
46. Vezi nota 38.
47. În text: □chiar dacă m-voi îndepărta de mâruntaie (ale jertfei)□ Asasinii nu mai aveau voie să ia parte la sacrii cii.
48. Existau avocați ai statului, numiți *synégoroi*, care pledau împotriva modificării unor legi propuse. Ei primeau o drahmă (6 oboli) pentru pledoarie.
49. Douăzeci de mii ...iat o estimare importantă a numărului cetățenilor atenieni (bărați maturi) de la sfârșitul secolului V î.Cr. Împreună cu femeile, copiii, metecii și sclavii ar duce populația Atenei spre 120 000 de locuitori.
50. Adică respectivul avea ambii părinți atenieni.
51. *Heliásei* poate însemna și □vei □ heliași□ adică judecător, dar și □vei face baie de soare□
52. Fără îndoială, bătrânul nu vedea bine.
53. În text, *Labes*, de la verbul *lambáno* ..□au□ În text brânza e cală □cată drept □siciliană□ iar scoliasitul remarcă faptul că ar putea □ o aluzie la generalul Laches, participant la expediția din Sicilia.

54. Troaca porcilor era lâng%vatr%, care era consacrat%zeiței Hestia.
55. *Archómenos ap' Hestías*, expresie care înseamn%încep cu începutul□
56. Timpul alocat acuzării și apărării era măsurat cu o clepsidr%(ceas cu ap%). În cazul nostru, oala de noapte, utilizat%des de b%rân, servește drept clepsidr%.
57. Epitet al lui Apollon, □paznicul drumurilor□...de la *agyiá*, cale.
58. Apollon Agyieus era simbolizat de niște stâlpi ascuțiți, puși în fața porților caselor.
59. Întregul pasaj face o aluzie intraductibil%la expediția din Sicilia. De aceea brânza e □sicilian%□
60. Aristofan parodiaz%un proverb grecesc: □doi prihori nu încap în același crâng□ spunând □doi hoți nu încap în același crâng□
61. În principiu, acuzatul trebuia s%se apere singur, prin viu grai. Dar avea dreptul și s%citeasc%o apărare pe care, deși teoretic și-o scrisese singur, de obicei i-o scria, de fapt, un avocat profesionist. De asemenea, putea cere altcuiva s%o citeasc%în numele lui, așa cum e cazul aici cu Bdelikleu.
62. Are pregăt%t în mână un vot perforat care înseamn%□condamnare□dac%e aruncat în prima urn%, numit%și □de bronz□ dar care nu are valoare în urna a doua (numit%și □de lemn□), pentru voturile indecise.
63. Variant%textual% □a cânta la lir%nu știu□ Pare mai logic%varianta aleas%de mine, deoarece se admises% c%L%bosu avea acest cusur.
64. *Epi déipnon eis sympósiōn*. O formul%care desemna faptul c%vinul era comun, dar mâncarea era adus%de “ecare participant.
65. Aceast%parte, în care corul se adresa spectatorilor (eventual dezbr%cându-și deghizamentul), se numea *parábasis* (parabaz%). Vezi *Nota introductivă*.
66. Cu un an înainte de prezentarea *Viespilor* (422 î.Cr., la s%rb%toarea Leneelor), în 423, Aristofan iese abia pe locul 3 cu *Norii*, spre dezam%girea sa. De aici și reproșurile pe care le face publicului. Vezi și mai jos.
67. În *Acharnienii* și mai ales în *Cavalerii* Aristofan îl atacase pe demagogul Kleon, reprezentat ca un sclav barbar și f%r% scrupule, care câștig% în □uenț% asupra st%pânului s%au cam ramolit, Demos.
68. Aluzie la Kleon.
69. Aluzie la *Norii*, unde, în persoana lui Socrate, erau atacați și satirizați so“ știi, care îi înv%țau pe tineri s%nu-și respecte p%rinții.
70. E citat un vers dintr-o pies%pierdut%a lui Euripide.
71. Evocare a b%r%diei de la Marathon.
72. În text, □ca usturoiul pe abces□
73. Se pare c%era vorba de personaje cu reputație rea.
74. Atlet%ii luptau goi. Aici, un joc de cuvinte pe care am încercat s%-l redau.

75. *Ta skoliá* se chema un joc de societate, la care cineva începea un cântec vechi, iar altcineva îl continua, și așa mai departe.
76. Harmodios, asasinul tiranului Hippias, devenit, alături de Aristogeiton, erou național la Atena.
77. Poet% din Tessalia.
78. Cetate din Italia de sud, celebr% pentru bog%ția și relaxarea moral% a locuitorilor.
79. Sunt numite diferite persoane care erau cunoscute pentru s%r%cia lor și care nu contribuiau la ospetele comune. În plus, autorul face și un joc de cuvinte între *pénes*, s%rac, și *penéstes*, care erau un fel de șerbi în Tessalia.
80. Aristofan face aluzie la *Cavalerii*, pies% pentru care, când o prezentase, fusese foarte criticat de Kleon. În text se spune □am f%cut pe maimuța□ și apoi urmeaz% proverbul □aracul a p%c%dit via□ Ambele expresii le-am redat cum se vede, sperând c% nu m-am ab%țut de la sens.
81. Din pricina s%r%ciei, actorul Sthenelos și-a vândut pân% și hainele de tragedian.
82. În text, □c%zând din mormânt□ Filokleu imit% manierele unui tân% care vorbește cu tat% s%u în vârst%.
83. Sec. VI; ar “ inventatorul tragediei, potrivit lui Aristotel.
84. Exista o familie de actori și dramaturgi, Karkinios ...nume ce se traduce prin □Racu□..., care erau scunzi.
85. Formul% homeric%.
86. În general, corul intra dansând, dar nu ieșea dansând.

BELȘUGUL (PLUTOS)

1. În text, literal, □Viața-mi și-a terminat s%gețile□
2. În text, *dáimones*.
3. *Autótatos*, un superlativ comic ...l-am tradus cum se vede.
4. Acest Pam“ los furase bani publici și fusese pedepsit.
5. În text se vorbește despre un anume Agyrrios, om foarte bogat.
6. Nais sau Lais era o curtezan% celebr% din Corint, care și-l f%cuse amant, din pricina banilor, pe Philonide, un ins extrem de urât.
7. General atenian, foarte bogat, care construise un turn.
8. Un erou care vedea pân% în adâncul p%ământului.
9. Celebrul rege al Frigiei, care preschimba în aur tot ce atingea. Se spune și c% avea urechi de m%gar.
10. Precum f%cuse Odiseu, dup% ce-l îmb%țase și-l adormise pe Ciclop.

11. Aluzie la curtezana Lais din Corint, care-și □vrșea□amanții bogați, dispuși s%se înjoseasc%de dragul ei.
12. Pam“ los, pictor; pictase un tablou cu Heraclizii cerând azil și protecție la Atena, dup%ce fuseser%alungați din Peloponez. Dup%alte surse, era vorba de un autor tragic și de o scen%de teatru, nu de o pictur%.
13. Aristofan e optimist. Majoritatea oamenilor sunt buni. Sau e o ironie.
14. În teatrul tragic Eriniile erau reprezentate purtând torțe aprinse.
15. Cu alte cuvinte, e preferabil s%“ i om de isprav%, de vreme ce astfel devii bogat, în loc s%te îmbogățești cu riscul vieții, “ înd tâlhar și tra“ cant.
16. În text, □pentru voi Dionysios și Thrasylulos sunt totuna□ Dionysios era celebrul tiran al Siciliei, în vreme ce Thrasylulos a fost un patriot atenian și un democrat, conducătorul r%coalei în urma c%reia au fost înl%turați cei □zo de tirani□care conduceau Atena dup%înfrângerea din R%zboiul Peloponesiac.
17. Vers luat din tragedia *Fenicienele* (pierdut%) a lui Euripide.
18. Scoliastul l%amurește c% de s%rb%toarea dedicat%eroului Tezeu (considerat întemeietorul statului atenian), se distribuia mâncare gratuit%s%acimii.
19. Șarpele consacrat lui Asklepios.
20. Iaso -i Panakeia erau “ icele zeului Asklepios.
21. Scoliastul comenteaz%c%Hipokrate obișnuia s%guste excrementele unor bolnavi, ca s%a□e dac%vor trăi sau vor muri de pe urma bolii.
22. Textul spune aici, în loc de *Plutos* (belșug, bogăție), *Pluton* ...regele infernului, sau Hades.
23. Vezi *Viespile*, v. 58.
24. Interpretare nu prea clar%; scoliastul ofer%diferite explicații. Cea mai simpl%ar “ c% devenind practic f%a%valoare, usturoiul e întrebuințat pentru igiena personal%, unde alt%dat%se foloseau anumite pietricele.
25. Aluzie la obiceiul de a dedica unui zeu hainele în care cineva fusese inițiat în misterele Eleusine. Existau dou%rânduri de mistere Eleusine ...cele □mari□ dedicate zeiței Demeter, și cele □mici□ dedicate “ icei sale, Persefone sau Kore.
26. Turnătorii (delatorii, sicofanții) aveau dreptul la o parte din averea celui pe care îl reclamau, dac%acesta era g%sit vinovat.
27. Pasaj greu de redat, care face aluzie la sistemul atenian de a trage la sorți repartiția demnit%ților în “ ecare zi. Pentru un om ocupat, faptul c%era tras la sorți într-o zi putea reprezenta un ghinion, care îi strica afacerea. Hremil insinueaz%c%femeia a tras la sorți nu o magistratur%, ci b%utura.
28. Proverbul original: □pe vremuri și milesienii erau viteji□
29. În text, □ca stridia□(de stânc%).

30. Hermes era și zeul hoților, dar și al porților, al comerțului, al vicleniilor și lingușelilor, al călăuzelor și drumeților, dar și al jocurilor atletice, așa cum se va vedea mai departe.
31. În text: «Deși ai pus mâna pe Fyle, pe trecut nu “mâniat» Aluzie la un eveniment istoric, când Thrasybulos cucerește localitatea Fyle din Atica, apoi îi răstoarnă pe cei treizeci de tirani atenieni, instalați înainte de spartani. Partizanii acestora, temându-se de represalii, au utilizat această expresie, devenit proverbială.
32. În text se face referire la desemnarea prin tragere la sorți a magistraților. Ideea este propusă pentru mai multe demnități, una tot va ieși la sorți.
33. Oamenii asumau felurite riscuri (comerț pe mare, hoție) de dragul înavutirii. Iar dacă reușeau, aduceau jertfe și daruri lui Zeus.
34. Opistodomul era o încăpere din spatele templului care servea și drept tezaur public.
35. În greacă *graus* înseamnă «trân» dar și spuma de drojdie ce se ridică deasupra vinului care “erbe.

CUPRINS

<i>Argument. De ce să-l citim pe Aristofan</i>	5
<i>Notă introductivă</i>	13
<i>LYSISTRATA</i>	19
<i>VIESPILE</i>	65
<i>BELȘUGUL (PLUTOS)</i>	121
<i>Note</i>	167

Această ediție a fost redactată și corectată de Georgeta-Anca Ionescu. Volumul a fost paginat de Florina Vasiliu în macheta creată de Radu Gârmacea, cu caractere Maiola romane și grecești, de rând, verzele și capităluțe. Ilustrațiile, atât cele din interior, cât și cele de pe copertă, au fost desenate în tehnică mixtă pe hârtie, folosind monotipia. Lucrarea s-a dat la tipar la Monitorul Oficial R. A. spre a se imprima pe hârtie de volum tonată de 80 de grame, la 17 noiembrie 2017, când s-a întocmit acest

COLOFON

© HUMANITAS, 2020 (ediția digitală)

ISBN 978-973-50-6749-6

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 021 311 23 30